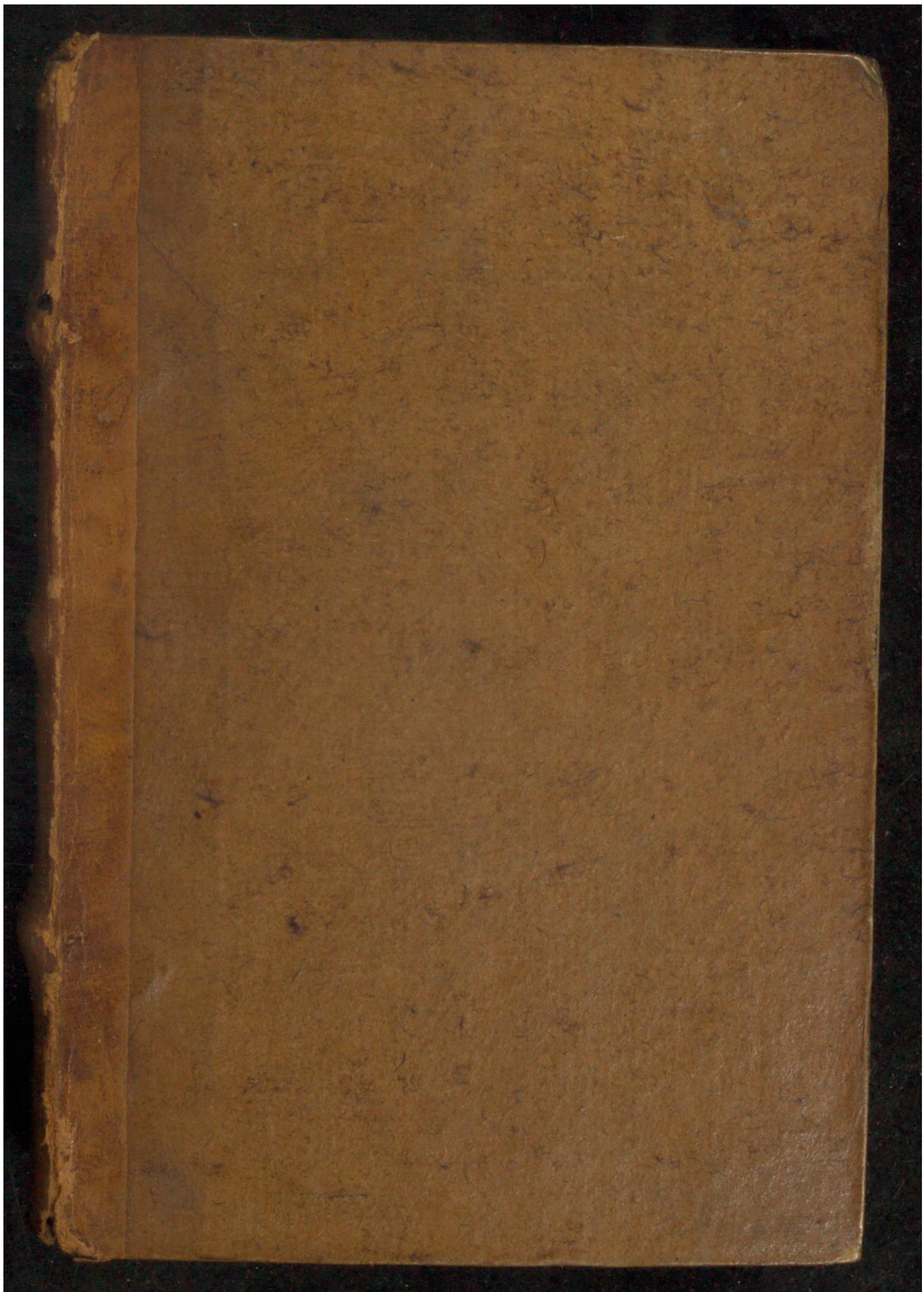
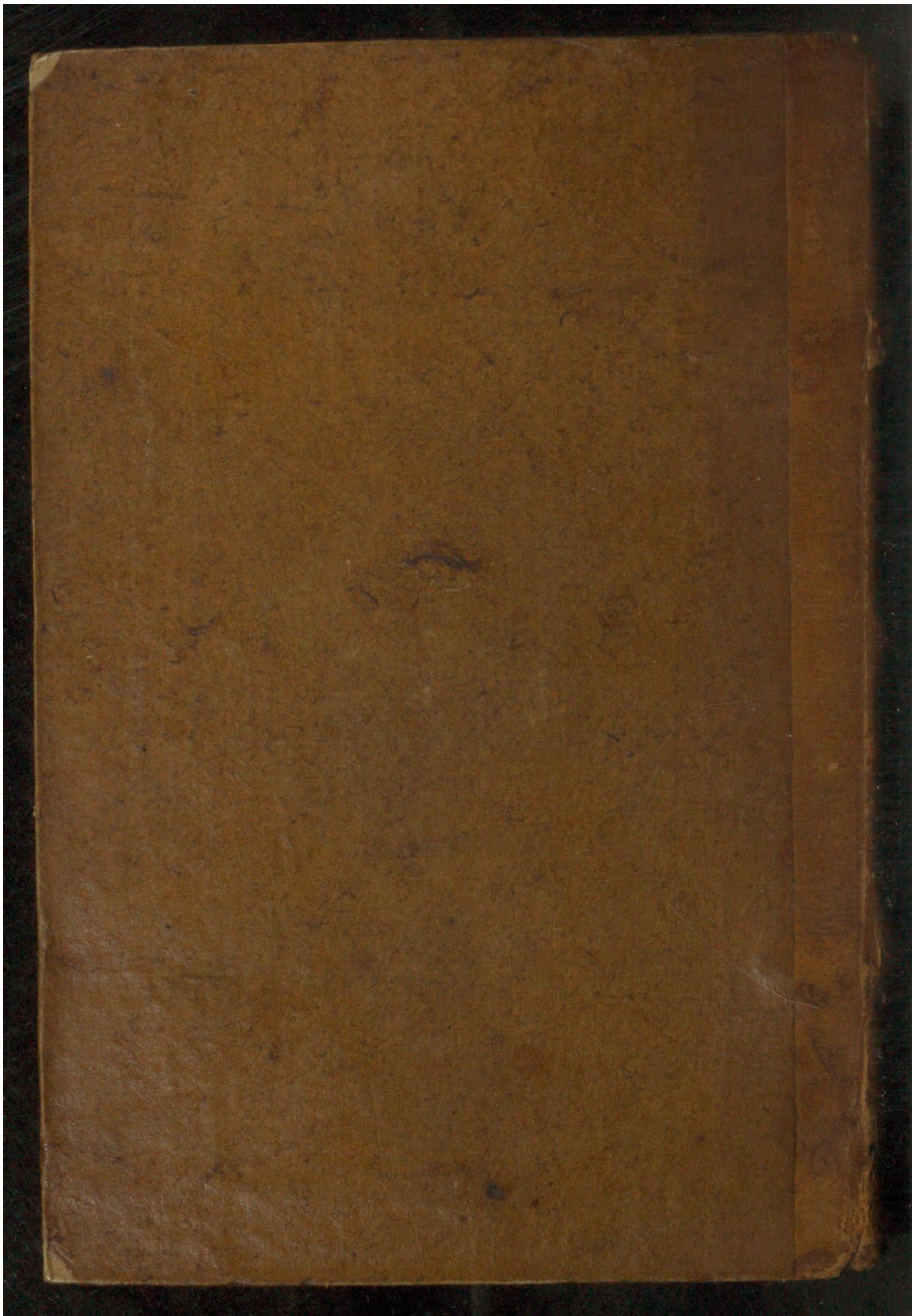

152. **GESNER**, C. **Historia plantarum** et vires ex Dioscoride, Paulo Aegineta, Theophrasto, Plinio et recentioribus graecis. 8 leaves, 262 pp. Printer's device. 12mo. Half calf. Paris, Richardus, 1541. Frs. 35.—

Pritzel 3297. **Second edition** published in the same year as the Basel first edition of this important botanical work. Gesner's historia plantarum is a student's handbook of botany, giving the genera in alphabetic order-a sort of pocket dictionary of plants. — First and last leaves waterstained, small hole in the margin of the first leaf, otherwise a good copy. — **Rare.**

HISTORIA PLANTARVM ET VIRES EX DIOSCORIDE, PAVLO AEGINETA, Theophrasto, Plinio, & recẽtioribus Græcis, iuxta elementorũ ordinẽ.

PER CONRADVM GESnerum Tigurinum.

Adiecta ad marginẽ nomenclatura, qua singulas herbas officinæ, herbarij, & vulgus Gallicum efferre solent.

PARISIIS
Apud Guilielmum Richardum sub pingui gallina. 1541.

HENRICO BILLINGO
Conradus Gesnerus.
S. D.

EGO QVIDEM satis gnarus, Henrice charissimè, in quibus quantísq; negotiorũ hoc imprimis tempore verseris, haud temperare tamẽ mihi potui, quin qualicunq; tandem indicio meum in te amorẽ, qui hactenus pectore latuit, palàm profiterer. Quod cũ in præsentia qua fieret alia ratione non haberẽ, quod habui solum, superioribus diebus plantarũ mihi congestam historiam ad te mittere volui. Aequissimũ enim tibi vt ascriberetur existimaui, non modò tuorũ erga me officiorum nomine, quãuis id maxime; sed etiam quod cum studiosorum omniũ amator & admirator sis vnicus, occasionem tibi quoq; sine meliorum literarum lectione vllam effluere nõ patiaris, comprimis quidem sacrarum, post quas, vt nec alios bonos authores, ita neque medicos inspicere aliquando piget. Accessit alia causa hæc tibi nuncupandi, vt si luctu nimio premerêre tristioris sortis, qua te tuósq; per familię vestrę funera nuper exerceri Deo visum est, iucũdiore hoc, si possem, argumẽto, inde auocarem. Huc facit etiam fortuna tua (quam hîc non vt vulgus, sed prouidẽtiæ

diuinæ œconomam, seu promã condámque accipio) quę cũ tibi hortos & prædia donauerit amplissima, simul agriculturæ & plantarũ studiũ iniecit, quo quidẽ ipso inter negotiosa huius vitę studia, vix dici vllũ potest bonis viris coniunctius familiariúsq;. Philosophi quidem inter alia liberalis animi signa recẽsent, animalibus delectari, pręcipuè pulchri quippiã mirandíq; habentibus, idq́; iucunditatis solum gratia. Ego verò longè magis collaudauerim, qui pulcherrimis plantis ac peregrinis oblectantur. Nam & liberalitas in huiusmodi existit, qui dum non suæ, sed cõmunis vtilitatis rationem habent, sumptibus nullis parcunt, vndecũq; terrarum plantis peregrinis, pulchris, admirandis, iucũdis, salubribus, arboribus, fruticibus herbis ex alieno orbe magno studio, magnis sumptibus conquisitis, ornando ditandóque nostrũ. Sed iam nostrę plantarũ historiæ, vel potius tuę, rationẽ tibi explicabo. Cũ superioribus mensibus suauissimã patriam Tigurũ inuisissem, salutandi gratia semel atq; iterũ doctissimũ virũ Christophorum Clauserũ vrbis nostræ archiatrum accessi. is cum varia colloquentibus nobis, medicinæ studiosis rem vtilem factorũ diceret, si quis simplicium medicaminum è Dioscoride quidem descriptiones, facultates autẽ ex Aegineta cõscriberet: placuit mihi tum id cõsilii, & iam prius in mentem

sæpe venerat. Mox igitur non hoc solũ præstare conatus sum, sed ordinẽ alphabeti secutus, reliqua etiam Simplicia adieci, quę Dioscoridi omissa in frequẽti sunt ac celebri huius temporis medicorum vsu, barbaris monstrata primũ, & à recentioribus Gręcis in suã linguã transfusa, à quibus ego huc transcripsi, doctisimi viri Ruellii interpretatione plerunq; vsus. Fuit autem pręcipuũ scribendi institutũ, vt studiosi medicinæ enchiridion haberent circumlatu facillimum, etiam ruri, Dioscoride quem antehac circũferebant, breuius, melius, locupletius, & quoniam ordinatim scriptum commodius, laborioso inquirẽdi tædio vacans, mole nulla, nõ omisis multis aliis pręclaris apud Arabes medicinis simplicibus. Melius autẽ dixi, quod ex Agineta plerunq; (qui Galeni compendiũ est, aut vt alii loquuntur, simia) nonnunquam ex ipso Galeno, aut Aëtio facultates ascripserim in genere primas, secundas, & tertias, vt illi vel omnes vel aliquas tantum memorauerunt. Hoc autẽ, priores dico & vniuersales ceu particulariũ virtutum fontes quosdam describere, rationalis tãtum artificis est: particulares verò tradere, magis empirici. Pręterea ex his quidem generalia inuenire difficillimũ: ex generalibus verò alias omnes inde manantes, cuiuis exercitato in Galeni methodo facile fuerit. Porrò hic solum plantarum hi-

storiam mitto, vt quàm minimum sit enchiridion,& ruri præcipuè commodissimũ. Mittam proximis diebus reliqua etiam, quę pręter plãtas sunt simplicia. in Marginibus Germanica, sicut Græca, non addidi, quod aliũ, vt nosti, ex professo scripserim librũ de plantarum nomenclaturis, nostra, Gallorũ, Græcorum,& Romanorũ linguis, sed nudis nominibus absq; viriũ & ipsarum descriptionis historia. Liberet de aliis pluribus in primis vero pulcherrimi liberalissimíq; plantarum studii laudibus te affari, nisi vitio mihi dandum metuerẽ, quod breui libello promisso longiorem quàm pro eius portione, neq; de necessariis rebus epistolam pręfixissem: quãobrẽ nihil amplius addam, quàm vt animo, quo soles omnia, candidissimo his acceptis à Conrado tuo mortaliũ omnium tui amantissimo, maiora in posterũ expectes. Vale. Christus Opt. Max. te cum grauissimo viro patre tuo in Reipub. & bonorum studiorum salutem, incolumem quàm diutissimè tueatur. Iterum vale. Lausannæ. IX. Augusti.

INDEX.

A

B

FINIS.

HISTORIA PLANTARVM ET VIRES EX DIOScoride, Paulo Aegineta, Theophraſto, Plinio, & recẽtioribus Græcis, iuxta elementorum ordinem.

PER CONRADVM GESSNErum Tigurinum.

A

A BROTONVM duorum eſt generum: fœmina, quadam arboris ſpecie fruticans, candicat, circum ramulos foliis, ſeriphi modo, minutim inciſis. floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem prodiit, ſuauiter olet, cũ grauitate quadam & amaro guſtu. id genus Siculum eſſe cõſtat. Alterum mas vocatur, ſarmentoſum, gracilibus ramulis vti abſinthium. Plurimũ in Cappadocia gignitur, & Galatia Aſiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Aeginéta, Calefacit & ſiccat in tertio abſceſſu, digerendi incendiq; facultate prȩditum, modicè enim aſtringit. to-

ἀβρότονον. Cypres

Aurone

ti corpori cũ oleo infricatũ rigores circuitu remeantes persanat. Stomacho inimicũ est. Crematũ eo magis siccat, quod ignem haud expertum est. Alopecias sanat cũ aliquo tenuium partium oleo.

ἀψίνθιον aluisne

ABSINTHIVM, aliqui bathy picron, herba vulgò cognita. Præstantius in Ponto & Cappadocia, in monte Tauro nascitur. Aegineta. Cal. 1. sic. 3. Astringit cum amarore acrimoniáque. Humores ventriculi biliosos aluo & vrina pellit: quibus autem pituita redundat, eos propter astrictioně nihil iuuat. Succus ipsius, herba multo calidior est.

σερίφιον Barbotina & mors de vers

ABSINTHIVM marinum, quod aliqui seriphum vocăt, copiosissimum in Tauro monte, iuxta Cappadociam, & in Taphorisi Aegypti gignitur, quo Isiaci pro oliuæ ramo vtuntur. Herba est tenuis, abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica. Ea grauiter olet, & cũ quadam calfactione adstringit. Tertium genus absinthio assignatur, quo Gallia alpibus finitima scatet: id patrio nomine Santonicum vocant, regionis in qua nascitur cognomento, absinthio non dissimile, verum subamarum est, non adeò seminis fœcundum. Eadem quæ seriphium potest. Aegineta, Seriphium calefacit 2. siccat 1. Consimile absinthio, minus tamen eo astringit, magis calefacit. animalia vẽtris oc-

cidit, mediocriter ſtomacho aduerſatur. ἀκακα-

ACACALIS fructus eſt naſcentis in Aegypto fruticis, ſeminis myricæ quadá tenus ſimilis. Aegin. Eius dilutum collyriis claritate oculorum efficacibus miſcetur. λίς

ACACIA in Aegypto naſcitur ſpina inſtar arboris, fruticoſa, non ſe in rectum attollens, florem habet cãdidum, & ſemen lupino ſimile in folliculis. ex quo ſuccus expreſſus ſiccatur in vmbra, niger ex maturo ſemine, ſubrufus ex viridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, vt in hac arbore eſſe poteſt. aliqui exprimunt ex foliis & ſemine ſuccum. Manat & gummi ex ea ſpina. Alterum acaciæ genus in Cappadocia Pontoque prouenit, Aegyptiæ ſpinæ ſimilitudine, longè minus, tenerius, humile. aculeorũ vallo munitur, folia habens rutæ. ſemen lenticula minus fert autumno, in loculis cõnexis, ternûm quaternúmve capacib. Succus eius adſtringit virib. inferiorib. & ocularib. medicamẽtis inutilis. Aegineta. Sic. 3. frig. 1. elota autem 2. Acerba & terreſtris eſt. ἀκακία.

ACANTHIVM albę ſpinę ſimile, foliis aculeatis per extremitates, & lanugine araneoſa obductis. ex qua collecta & neta veſtes bõbycinis ſimiles texũt. Folia vel radices ad remedia opiſthotoni bibuntur. Aeg. Calidę naturæ, & tenuiũ partiũ eſt. Conuulſis auxiliatur. ἀκάνθιον

ACANTHVS, Rom. pæderotã vocãt. naſci- ἄκανθος.

brancha vrsina. tur in hortis, petrosis, & riguis. folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, erucæ diuisura, nigricantia, pinguia, læuia: caulem binûm cubitorũ, digitali crassitudine, læuẽ, prope verticem ex interuallis circũdatum foliolis, ceu nucaméta quædam oblonga referentibus, spinosis: è quibus flos prodit albus, semen oblõgum, luteum: caput thyrsi specie. radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Nascitur & syluestris acanthus, scolymo similis, aculeatus, breuior quàm satiuus, & is qui in hortis prouenit. cuius radix ad eadem ad quę superior efficax. Aeg. Alii à nigro foliorũ colore melamphyllon appellant. discutit & siccat.

erable * ACER arbor est tiliæ nõ absimilis forma & magnitudine, verùm cortice paulo scabriori, subliuidóque, crasso, & flecti cõtumace. Radicib. paucis, sublimib. crispis. materie venis longiorib. fluctuante, molli, maciléta, gracili. Summa soli facie gaudet, faciléq; capessit incrementum, in riguis potissimũ. De flore nasci aiunt fructũ paliuro similem, verum oblongiorem. Reperiũtur hac in arbore duo tubera, vnũ brusci nomine, intortius, crispũ: alterum molusci, sparsum, simplicius, sed excellentius priori. Aceris montanũ genus crispius duriusq; est, etiamnũ è mascula crispius ad lautiora opera. De campestri, id est, gallica, & zigia, id est, caprino alibi loquemur.

Aceris radix contusa iocineris doloribus vtilissimè imponitur.

ACHILLEA, quibusdam Achillea sideritis, dodrantales aut maiores gerit scapos, fusorũ effigie, quasi minutulis foliis circũdatos, crebris in latere foliorũ sectionibus, coriandri similitudine, subfuluo colore, odore multo nõ insuaui, medicato & glutinoso. vmbella in cacumine rotũda, floribus candidis, purpureis, & aurũ ęmulantibus. prouenit læto solo. Aeg. Consimilis est sideritidi Heracliæ, sed magis astringit, eóque fluidis affectibus conuenit. ἀχιλλεία mille-feuille

ACINOS, aut acanos à Gręcis dicitur, tenui siccoque ramulo herba, ocimo similis odorata, sed hirsutior. qua coronę factitantur. à nonnullis olitoribus colitur. Aegin. Mẽses & aluum pota sistit. illita ignemq; panos sacrum sanat. mediocriter astringit. ἄκινος.

ACONITON, aliqui pardalianches, alii cammoron, alii thelyphonon, alii myoctonon, alii theriophonon vocãt. folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora & subhirsuta, caulẽ palmo altum. radix scorpii caudam æmulatur, & alabastri modo splendet. Torpescunt, vt fama est, scorpiones admota radice, stupentq;. qui rursum hellebori contactu, excitantur. oculorum medicamentis leuandi doloris gratia adiicitur. enecat pantheras, sues, lupos & feras omneis in ἀκόνιτον

luparia carnibus obiectum. Est & alterum aconitum, quod aliqui cynòctonon, alii lycoctonō appellant. Huius genera sunt tria. vnum, quo vtuntur venatores: alia duo in vsum suum vertêre medici. è quibus tertium, quod Ponticum nominatur, plurimum in Italia, mōtibus Iustinis exilit, à priore distās, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuisura, longiora, & multò nigriora: caulem filicis, læuem stylum, cubitali altitudine, aut ampliorem. semen in siliquis oblongis recondit. radices in modum squillæ marinę cirrorum nigrescunt. Quibus ad venationem luporum vtuntur insertę siquidem crudis carnibus, & deuoratę, lupos enecant. Aegineta. Aconitum pardalianches exedentem lethalemque vim habet, quàm ob causam intro nō assumitur: extrinsecus tamen in carnibus quas exedi oporteat, vti licet. Lycoctonon similes vires sortitū, priuatim lupos, vt illud pantheras enecat.

ἄκορος. Flamme batarde, ou glaieul de riuiere ou de marres.

ACORVM folia iridis habet, angustiora tamen: radices non dissimiles, complicatas, non in rectum sed obliquum actas, & summo cespite sparsas, geniculis interceptas, albicantes, gustu acres, odore non ingratas. Optimum est densum, candidum, plenum carie, non excesum, odoratum, cuiusmodi Colchidicum & Galaticum, quod aspletion dicunt. Aegineta. Calefacit, siccat 3. Radice ad

ciendam vrinam lienémque induratum vtimur. Corneæ oculorum membranæ crassitiem extenuat.

ACVTASPINA, quàm pirinam aut pityanthen aliqui vocant. arbor est pyrastro similis, spinosa valde & minor. baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleum: radicem multifidam, altè descendentem. Aegineta. Viribus quoque pyro sylue-stri æqualis est. habet & subtile quippiam coniunctum. Fructus ipsius myrti baccis respondet.

ὀξυακάνθα. Berberis offi. spiniuinetũ rura.

ADIANTON, polytrichon, pusilla gerit folia similia coriandri, in summo incisuris diuisa. cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitẽt prætenues, palmum alti: radice superuacua: neq; caulem, neq; fructum, neq; florem profert. Seritur gratia vtilitatis pecorum, circa ouilia. Vmbrosis, & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur. Aeg. Siccat, extenuat, modicè discutit. Calore ac frigiditate medium est. Alopeciis medetur, tumores digerit, calculos potu cõfringit, reiectiones pulmonis desiccat, alui profluuium sistit.

ἀδίαντον. capillus veneris.

AEGILOPS herbula folia tritici habens sed molliora, in summo capite semina bina ternáve rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ exeunt. Aegin. Discutit, indurescentibus inflammationibus, & ægilopi, quæ oculo-

αἰγίλωψ. Aurõ ou Coguiole.

rum fistula est, opitulatur.

AETHIOPIS folia habet verbasco similia, perquàm hirsuta densáque, in orbem circa radicem imã redacta caulem quadrangulum, scabrum, similem apiastro, aut arctio, multis cõcauum alis: semen erui magnitudine, geminum, in vno conceptaculo: radices ab eodem cespite numerosas, longas, plenas, glutinosas gustu, quæ siccæ nigrescũt duranturque, vt cornua possint videri. plurima nascitur in Ida monte Troadis, & in Messenia. Aeg. Radicis decoctum potu datur ischiadicis, pleuriticis, & sanguinẽ excreãtib. item faucium asperitates cum melle lenit.

ἀγάλλοχον. Indicũ lignũ Paulo, offic. lignum aloes,

AGALLOCHVM, lignum est quod ex India atque Arabia deportatur, thuiæ ligno simile, maculatum, odoratum, gustu astringens, cum quadam amaritudine, cute verius quàm cortice vestitur, aliquantulũ versicolore. Aegineta. Mansum animæ suauitatem commendat. in suffitum adhibetur. Radix eius pota denarii pondere languidum ex humore ventriculum resolutumque confirmat. Iocinorosis, dysentericis, pleuriticisq; opitulatur.

ἀγάρικον agaric

AGARICVM radix fertur laserptii similis, sed facie summa solutior, & rariore fungosoq; tota cõtextu. Duo eius genera. fœmina, quę præfertur, rectis intus venarũ discursibus constat. mas rotundus est, & vndique

compactior. Vtrique gustus in initio dulcis, mox in amaritudiné transit. gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt qui radicem esse plantæ affirment. alii vt fungos nasci in arborum caudicibus, quadam putredine. gignitur in Galatia Asiæ, & Cilicia, in cedris, sed friabile & infirmũ. Ae. Mixta est aërea terrestríque substantia. Vis eius est digerere, & crassos humores incidere. Viscerũ maxime obstructiones purgando tollit.

AGERATON fruticosa herba est, palmari longitudine assurgens, simplex, humilis, origano maximè similis. vmbellam gerit in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomen ei inditum est, quoniã diutissimè flos in sua coloris specie cõseruetur. Vis decocti feruẽs. huius vstæ, nidor vrinam cit, & vuluę duritias emollit. Aeg. Digerit, & inflammationes modicè arcet. ἀγήρατον

AIVGA herba in terra repens, incurua similis folijs serperuiui minoris, multo tenuioribus, hirsutis & pinguioribus, circum ramos densis, odore pinus, flore tenui, luteo, vel candido: radicibus cichorij. Alterum est genus aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, pręteuuibus, coma supra dictæ: flore candido: semine nigro. hæc etiã pinum redolet. Tertia mas nominatur, paruula, foliis exilibus, albis scabris: caule aspero, cãdido: luteis floribus, semine iuxta alas. χαμαιπίτυς Iua seu Iba offi. & herb. muschata.

Resipit & hæc pinum. Hæ duę vim superioris obtinent, sed non vsqueadeo efficacem. Aegineta. Calid.2. sic. 3. Purgat & abstergit viscera potissimũ iecur. vrinas mensesq; trahit. magna vulnera conglutinat. Putrediné expertis medetur, duritias discutit. decoctũ ipsius etiã coxendicũ doloribus salutare est.

ἀλκαία. ALCEA syluestrium maluarũ generi assignatur. folia habens diuisa, verbenacę proxima: caules treis aut quatuor, cortice cannabino vestitos: florem rosę, paruũ: radices albas, latas quinq; aut sex, cum plurimum cubitales. quæ cum vino aut aqua potę, dysentericis ruptísq; medentur. Eadem sunt apud Aeginetam, nisi quod pro ῥήξεις, id est rupta, legitur δήξεις, id est erosiones.

ἀλεκτορόλοφος. Oruale ou toute bonne. ALECTOROLOPHOS folia habet similia cristæ gallinaceæ, caulem tenuem, & semen nigrũ in siliquis. Solidum semen in oculum coniicitur, nec turbat, sed in se caliginem contrahit. Mutat enim colorem, ex nigro albicare incipit, & in tumescit ac exit.

ἄλισμα. fistula pastoris & plãtago aquatic⁹. ALISMA, alii damasonion, appellant, folia ei plãtaginis, nisi angustiora essent, laciniosa, cõuexáq; in terrã; caule simpliciter tenui cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui, candido, pallescẽte: radicibus, tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus, aquosos amat tractus. Aeg. Abstersoriã quãdam vim obtinet, qua calculos conterit,

& per vrinas educit in ventre contenta.

ALYPON surculosa herba est, subrubra: gracilibus ramulis: tenuib⁹ foliis: flore molli, læui, & copioso: radicæ, betæ, tenui, referta acri succo: semine epithymi. gignitur in maritimis, maxime Libyę, quàm largissima. quanquã alibi quoq; plurima prouenit. Aeg. Eius semen bilem atram purgat pari epithymo mensura sumptum cum sale & aceto: veruntamen intestina leniter exulcerat. ἄλυπον. Paulo alypias actuario turbet album.

ALYSSON fruticosa herbula est, vnicaulis, subaspera, rotundis foliis: fructu dupliciũ scutorum effigie, in quo est semen, quadamtenus latum. in mõtibus & asperis locis emicat. Aegi. Quod à cane rabido morsos liberet, sic appellatum est. siccat, discutit, abstergit, renũ meatus aperit: ephelidẽ, quę aspera discolórq; cutis est, exterit. ἄλυσσον. rubia minor offi.

ALLIVM quoddam satiuum atq; hortẽsium habetur. quod in Aegypto, singulari, vt porrum, capite constat: dulce, in purpureum vergens paruum. reliqua verò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglitas, id est spicas, Græci nominant. aliud est syluestre, quod ophio scorodon, id est anguinum, vocant. Aeg. Calefacit, siccat. 4. Syluestre, domestico valentius est. σκόροδον. Ail.

ALNVS arbos est sterilis, caudice recto, ligno medullaque molli, adeò vt graciliores κλήθρα. Aulne.

virgæ concauentur. folio pyri, ſed ampliore ac neruoſiore, quadamtenus orbiculato virgatóque. Cortice ſquaroſo, foris albicante, intus rufo, qua de cauſa coria tingit. fructu nullo, cũ nihilominus floreat. Radice ſumma, nec quàm laurus maiore, tenui. in plana deſcendit, aquoſisque gaudet, quanquam ancipitem agat vitam. Infœlix habetur ceu ſcopis tantum nata: verum ad naualia quoque materies eius commẽdatur. Non poteſt extra terram paulum tẽpus edurare, ſed in humore obruta permanet ad diuturnitatem. Suppurationes folia diſcutere tradunt.

ἀλόη. perroquet & ſẽperuiuũ marinũ

ALOES folium ſcillæ ſimilitudinem habet, craſſum, pingue, modicè latum, rotundum, retrorſus pandum, folia vtrinque gerit ex obliquo ſpinoſa, rariuſculè ſtriata, breuia & curta. caulis emittitur nõ diſsimilis antherico: flos albus: fructus haſtulæ regiæ cognatus. graui tota eſt odore, & guſtu amariſſ. radice vna, ceu palo, in terram depacta. Plurima præpinguisque in India gignitur, ex qua coactus ſuccus adfertur. Naſcitur etiã in Aſia & Arabia, in locis quibuſdã maritimis: & in inſulis, vt in Andro. non valdè ſucco extrahendo idonea, ſed ad glutinanda vulnera ſanè quàm vtilis ſi detrita illinatur. Duo ſucci genera. quoddam arenoſum, quod ſedimentum puriſsimè eſſe videtur. alterum ad iocinoris imaginẽ vergit. Eligi debet boni odo-

Caballinũ offic. ſuccotrinum.

ris, ſincera, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorum expers, rufi coloris, friabilis, ac iocinoris modò coacta, facile liqueſcens, eximię amaritudinis. improbatur nigra & fractu contumax. Gummi eam adulterant. quod deprehenditur guſtu, amaritudine, & valido odore: eoq; argumento, quòd digitis friata non ad minima vſque fruſta reſoluitur. Nec deſunt qui acaciam immiſceant. Aeg. Gal. 1. ſic. 3. Stomacho vtilis eſt. abſtergit, diſcutit. Ventris excrementa ſubducit. Lota quidem detergit minus, ſed magis ſtomacho cõfert, & inflammationem prohibet, vlceribus cicatricẽ inducit, præſertim ſedem & naturalia infeſtantibus.

ALOPECVROS ſpecie tota ſimilis eſt tritico, verum folio latiore. ſpica plantaginis hirſuta, molli, lanugine denſa, nullis aceribꝰ aut ariſtis armata, nõ diſsimili vulpium caudis, vnde ei nomen. Radix eſt articulata, ex cuius nodis emicant folia pinnata. ἀλωπέκουρος frumẽtũ caudatũ

ALSINEN, aliqui anthyllion, nonnulli myos ota vocant, quoniam muſculorum aures folia imitantur. Lucis opaciſque gaudet, vnde alſine dicta eſt. Hæc erat eadem quæ helxine, niſi humilior eſſet, & folijs longioribus, nec hirſuta. cum teritur, odorem cucumis reddit. Aeg. Refrigerat & humectat vt helxine, ad feruentes inflammationes vtilis. ἀλσίνη. Mouron.

ALTHAEA, quam alij ibiſcum vocant,

ἀλθαία. Maulue sauluage offic. bismalua, vulgo maluaui sce &gui maulues.

in syluestrium maluarum genere est, cui folia vt cyclamino, rotũda, lanugine canescũt: flore rosaceo: bicubitali caule: radice lenta, intus alba Althęa appellatur, quòd inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remediis. Aeg. Discutit, laxat, inflammationẽ abigit, lenit, phymata concoquit. Radix & semẽ reliqua sanè intẽsa habent, & vitiligines quoq; abstergũt. Pręterea semen calculos cõfringit.

ἀμβροσία. Hęc est herbariorum est polemoniũ non ambrosia.

AMBROSIA tenuis frutex est, ramosus, trium ferè palmorum: foliis rutæ, circa imũ caulem exiguis. cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis grauidi, qui nunquam florẽ pariũt, odore vinoso, suaui, radice tenui, sesquipedali. Coronãtur ea Cappadoces. Aeg. Vis eius reprimere ac repellere, & illitu adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

ἄμμι. offi. ammeos.

AMMI, Aethiopicum cuminum appellant. Plerique hoc natura diuersum esse ab illo existimant. Vulgò notum est: semen exile multo minus cumino, origanũ resipiens. Eligendum est purũ, minimè surfurosum. Aegineta, Calefacit, siccat 3. Particulas habet tenues, discutit, vrinam mouet, pręcipuè semẽ.

ἀμμωνιακον Gumme ammoniac.

AMMONIACVM ferulę succus est, quã iuxta Cyrenen Aphrica gignit, cuius fruticẽ cum radice agasillim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris similitudine, minutis glebis, densum, sin-

cerũ, nulla ſorde ſpurcatum, caſtoreũ odore imitãs, guſtu amarũ. hoc genus thrauſma, id eſt, friaturã appellant: quod verò terrã & calculos collegit, phyrama. gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, ſuccum, ſtillante ferulacea arbore. Aeg. Adeo mollit vt ſcirros & tophos diſcutiat.

AMOMVM, exiguè fruticat, ex ligno ſe cõuolués in racemi modũ: flore, ſeu cãdidę violę, paruo: foliis vitis albę ſimilibus. Laudatur q̃ maximè Armeniacũ, fuluo auri colore, ligno ſubrufo, valde odorato. Medicũ, quoniã in cãpeſtribus & aquoſis enaſcitur, infirmius eſſe conſtat. Eſt autẽ magnũ, ſubuiride, tactu tenerũ frutice venoſo, odore origani. Ponticũ verò ſubrufum, paruũ, fragile, racemoſũ, fructu turgẽs, & odore nares feriẽs. Deligito recẽs, candidũ vel ſubrubrũ, quod nec aſtrictũ cohęreat, nec cõuoluatur: ſed ſolutũ diffundatur, ſeminis plenũ, vuis paruis ſimile, graue, odoratũ, modò cariẽ non contraxerit, acre, guſtu mordens, ſimplici colore nõ euariãte. Adulteratur herba amomo ſimili, quæ amomis vocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. naſcitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuſcemodi probationibus fragmenta fugienda ſunt: eligenda autem quæ ab vna radice integros ſurculos emittunt. Aeg. Acoro virtute reſpondet, minus eo tamẽ ſiccat, ampliúſque maturat.

ἄμωμον non eſt offic. pes colũbin⁹.

ἀμπελό-πρασον. porreau, ou ail sauuage, aux vignes

AMPELOPRASVM stomacho magis aduersatur. & plus porro excalfacit. vrinā & menses vehementius ciet. id contra serpentiū morsus esse conuenit. Aeg. Porrum hoc syluestre acerrimum calidissimumque est, exulcerat, incidit, viscerum meatus recludit, stomacho inimicum.

ἀμύγδαλα Amādes.

AMYGDALA quæ quidem amara sunt extenuant, viscosos crassosque humores altius hęrentes meatus recludendo educunt, tū in cutem erumpentes abstergunt. Arbor eandem vim repræsentat. At dulcia amygdala moderato calore donata sunt. Aeg.

ἀνακάρδιον. Anacardi offici.

ANACARDIVM recentiori Græciæ, nam vetus non meminit huius, arbor est Indis familiaris. prouenit quoq; in Siciliç montibus, qui flammas ignis eructant, fructu auiculæ corculo non dissimili, vnde nomen putatur inditum: rubente intus cruore, quo veluti sanguine scatet. Calidum. sic. 3. Memoriæ iacturam resarcit. Labantes sensus refricat. Mentem exacuit. morbis cerebri, quos frigida vel humida causa attulerit, opitulatur. Neruorum resolutioni auxilio est. Sanies quæ in fructu condita manet, verrucas delet, cæterū cutē exulcerat. Scabiem vsu creat. Iuuenibus & biliosis ob caloris vim eo interdicitur.

ἀνάγαλλις

Duo ANAGALLIDIS genera, quæ tātum flore distant. nam quę cæruleo flore est, fœmina

fœmina dicitur: mas, quę phœniceo. frutices sunt parui, in terra iacētes, folijs in quadrangulo caule pusillis, subrotundis, ad helxinę folia accedentibus: semine rotundo. Aegin. Vtraq; vim habet abundè abstergentē, subcalidam & attractricem nonnullam, vt etiam aculeos euellat. Succus naribus instillatus caput purgat.

Morgelline non mouron ou paucerine.

ANAGYRIS, frutex est arboris instar, grauis odore: folijs agni, virgisque: flore brassicæ. semen in corniculis non breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie, simile renibus, quod durescit vua maturescente. Aegineta, Acris est, calefacit, discutit. Semen tenuiorum partium, & vomitui ciendo est.

ἀνάγυρις boispuāt

ANCHVSA, quę alio nomine calyx, aut onoclia appellatur, folia habet lactucæ in acumen fastigiata, hirsuta, aspera, nigra, multa, quoquouersum humi, spinis horrida: radici crassitudo digitalis. quę æstate prouenit: manus inficit sanguineo colore. læto solo nascitur. Est & altera, quam aliqui alcibiadion, aut onochiles appellarunt. hæc à priore distat, quod minora habeat folia, sed simili modo aspera: ramulos exiles: florem purpureum in puniceum vergentem: radices rubras, oblongas, quæ mesibus sanguineum succum fundunt. in sabulosis nascitur. Est & alia huic haud dissimilis, semine puniceo,

ἄγχουσα Orchanette.

minore. Aegineta, Onocleæ radix astringendi vim habet, & quiddam subamarum, ad lienis renumque dolores efficax. Cum polenta illita erysipelatis succurrit. Folia radice minus refrigerant desiccantque, ad alui profluuium bibuntur. Onochelos seu alcibiadios medicatior quodammodo, viperarum morsibus succurrit in cibo potúque, & alligata. Tertia reliquis breuior sine nomine fere, amarior alcibiadio. Latis alui lumbricis instar acetabuli pota benefacit.

ANCHVSA lycopsis alio loco sequetur.

ἀνδρόσακες. ANDROSACES herba est amara, tenues spargens iuncos, sine foliis, folliculos in capitulis habens, in quibus semen continetur. gignitur in Syriæ maritimis. Aegineta. Amara & acris est, discutit, siccat. Vrinam potu promouet vel herba, vel ipsius fructus.

ἀνδρόσαιμον. ANDROSAEMON ab hyperico, ascyróque differt, quòd fruticet ramulis surculosis, ac tenuibus: rubentibus virgis: & foliis rutæ, triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita vinoso succo manant. complureis alas habet in cacumine, vtrinque expansas, pinnatasque: circa quas, flores pusilli, lutei: & in calyculis semẽ papaueris nigri, insigne lineis. Aeg. Androsæmon genus alterum ascyron, vel ascyroides nominatur specie hyperici, al

terum dionyſias. fructus ipſorum pŭrgat, folia autem magis deſiccant.

Duo ANENONES genera, vnum ſylueſtre, alterum in cultis naſcens. Cuius multæ tæ ſpecies. vna phœniceum florem profert: altera candicantem, aut lacteum, aut purpureum. harum folia coriandro ſimilia, tenuioribus propè terram diuiſuris, caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cærulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandeſcit, ferméque geniculis quibuſdam cingitur. Sylueſtri amplitudo prorſus maior, latioráque folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo, tenuibus, & multis radicum capillamentis. Acrior eſt quæ nigra habet folia. Sunt qui errore ducti, argemonen nominari eupatorium putēt: quoniam à ſylueſtri anemone, argemonen & papaver quod rhœada appellant, de quo inter papaueris genera referemus, propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. verum papauer & argemone colore minus ſaturato ſpectantur, & vtraque tardius floret. quinetiam argemone croceum ſuccum, guſtu admodum acrem, reddit: rhœas verò candidiorem & acrem. inſuper anemone & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt. ſed in anemone ſupernè craſſiuſculū, in rhœade ſubanguſtius. Anemones ge

ἀνεμώνη. herbe au vent. eius flores, cocles & coquelourdes.

nera nec ſuccum remittunt, nec calyces habent, ſed quaſi aſparagi cacumen. in aruis illa ſæpius enaſcuntur. Aegineta, Anemonæ omnes vim habent acrem abſterſoriamq́;, extrahunt, ora vaſorum recludunt, pituitam per hos purgant, lepras tollunt appoſitu, & lactis faciunt vbertatem.

Paſſefleur. Anemone, apud Theophraſtum, flos corõnarius ſylueſtrium bulborum, poſt Narciſſum vere exit.

ἄνηθον. Anet. ANETHVM calefacit & exiccat in ſecũdo ordine intenſo, ſiccat paulo remiſsius, qđ in oleo excoctum digerit, dolorem ſopit, ſomnum cõciliat, & crudos tumores maturat. Vſtum tertij calefacientium ſiccantiumq́; ordinis efficitur, humentibus vlceribus vtiliter illinitur. Viride quoniã humidius minúſq; calidum eſt, non ita maturat.

ἄνησον. Anis. ANISMM melius ſemper recens, plenũ, non furfuroſum, odore præſtans. inter prima laudatum eſt Creticum, proximo loco Aegyptium. Aegineta, Eius ſemẽ acrius eſt. Cal. ſic. 3. hinc & vrinam mouet, & flatus diſcutit.

ἄνωνις. Arreſte beuf, ou bugraue & bugrãde. ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet fruticoſos, dodrante maiores, frequẽtibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, foliis lenticulæ, puſillis, ad rutæ aut pratenſis loti folia accedentibus, ſubhirſutis, odoratis, non

iniucundè olentibus. Muria conditur, antè quàm ſpinoſa fiat. cibis gratiſsima. rami acutioribus ſpinis, & veluti ſpiculis firmioribus horrent. radicem mittit candidam. quæ excalfacit, & extenuat. Aeg. Succus cum vino potus vrinam ducit, calculos cõterit, cruſtas rumpit, & dentes mitigat.

ANTHEMIDIS genera tria, tantũ flore diſtantia: rami dodrantales, fruticoſi, alis multis concaui: tenuibus foliolis, paruis, numeroſis: rotũdis capitulis: floribus in medio aureis, forinſecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutę. naſcitur in aſperis, & iuxta ſemitas. Colligitur vere. Ex omnibus his generibus ad calculos efficaciſsima eſt quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuſcula eſt. hanc propriè heranthemon vocant. Ea cui leucanthemo nomen eſt, item quæ chryſanthemon dicitur, vehemẽtius vrinã ciunt. Aegineta, Calefacit ſiccátque in primo ordine. Virtute tenui, diſcuſſoria, laxanti, & odorata conſtat. ἄνθεμις, Nielle.

ANTHYLLIS duplex eſt. quædã enim lenti ſimillima, foliis mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine: radice parua, tenui. Naſcitur in ſalſis terris, & à ſole illuſtratis, non inſulſo guſtu. Altera eſt foliis ramulisq; aiugæ ſimilis, hirſutioribus tamen, breuioribus & aſperioribus: flore purpureo, odoris ad- ἀνθυλλὶς Salſola & ſel alkali

modum grauis:radice cichorii. Aeg. Vtraq; vlcera persiccat. Quę verò chamępityi respō det, tenuior est, comitialibus competit, efficacius abstergit.

ἀντίῤῥινον Oil de chat ou moron violet.

ANTIRRHINON, alii anarrhinon vocant, herbam caule & foliis anagallidi similem: flore albę violæ, purpureo. ideoq; syluestris anagallis nominata est: semine vituli narium simili. Aeg. Persimilem Inguinarię siue Asteri Attico vim obtinet, sed minus efficacem. itaque ex illo hoc quoque cognosces.

ἀπαρίνη. Grateron offi. asp-gula, & ruella.

APARINE ramis multis & paruis fruticat, asperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia. flos albus: semen durum, rotundum, concauum, album, vmbilici figura, asperitate vestiū tenaci. Ea pastores coli vice vtuntur, ad eximēdos è lacte pilos. Aeg. Hanc alii philanthropon, alij omphalocarpon appellant, modicè abstergit & desiccat, aliquam partium tenuitatem habet.

ἀφάκη. vesse saulvage.

APHACA in aruis nascitur, altior lente, tenuibus foliis. filiquas lēticula maiores fert, in quibus terna quaternáve semina nigra, lēte minora, continētur. Aeg. Lenticulæ modo astringit: sed manducata ęgrius cōcoquitur, valentius siccat, mediocriter calefacit.

μελισσόφυλλον. Me lisse.

MELISSOPHYLLON siue melittęna, id est, apiastrum, id sibi nomen vsurpauit, quoniam apes ipsa herba delectantur. cauli,

culi & folia ballotæ, de qua paulo antè diximus, similia essent, nisi maiora, tenuinoráq; nec ita hirsuta spectarentur. citreum malum olent. Aeg. Viribus marrubio per omnia respondet, sed multo infirmius est. quanquã nõ sit hoc apiastrũ Ruellio

APIOS iuncos duos siue tres spargit, rubros, tenues, qui à terra parum attolluntur: foliis rutę, oblongioribus tamẽ, & angustioribus, herbaceis: semine paruo, radice hastulæ regiæ, in formã pyri turbinata, rotundiore tamen, succi fœcunda, intus habet corpus candidum, extrà cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem pituitásque extrahit, inferior per aluum. tota vtrinque purgationes mouet. (Aegineta. non meminit.) ἄπιος, ἰσχάς.

Hortensis APII herba ad eadem ad quę corianum conuenit. Aeg. Tanti caloris est vt vrinas & menses eliciat. flatus discutit, præsertimque eius semen. σέλινον. Persil.

APOCYNON, siue cynocrãbe, brassica canina, frutex est paruis viticulis constans, male olentibus, lentis, vitiliúmque modo obsequiosis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, lento, graui odore. id luteo succo turget. Siliquæ, ceu fabarum, folliculari specie, digiti lõgitudine protẽduntur: semine intus albo, duro, paruo. Folia cũ adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pãtheras enecãt ἀπόκυνον

in cibo data, & protinus eorum coxendices resoluunt. Aeg. Dicitur & cynomoron quod celerrimè canes enecet, homini etiam venenosa. Calida citra ſiccitatem eſt, vnde etiam digerendi facultatem illita repæſentat.

ὑοσκύαμος. Apollinaris lat. offic. iuſquiame ou hanebane.

HYOSCYAMVS, frutex eſt caules emittens craſſos: folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta. flores è latere caulis, ordine prodeunt, tãquam punicorum cytini, ſcutulis ſepti ſeminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ: vna ſemine nigro, floribus penè purpureis, ſmilacis foliis, cytinis præduris, & ſpinoſis. alterius ſemen ſubflauũ, vt irionis: flores lutei. folia, & ſiliquę ſimpliciores. ambo inſaniam gignunt & ſoporem, ideo in communi vſu damnãtur. tertium genus, vt quod mitiſſimum eſſet, medici recepere, pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſeminiſque, in maritimis ruderibusq́ue naſcẽs, cuius occaſio ſi non adſit, rufum vſurpari oportet. niger, vt deterrimus, improbatur. Aeg. Quorum ſemen nigrum aut flauum eſt, venenoſa ſunt. accommodatiſſimũ verò curationibus quod & ſemen & florem candidum habet ex tertio refrigerantinm ordine.

APPENDIX ſpina Plinio dicitur, quoniã baccę in rutilo colore pendeant, appendicéſq; vocentur. Hæ crudæ, per ſe, & aridæ in vino decoctæ aluũ citant, & tormina compeſcunt. (Pro citant melius legetur citam.

ARABIS eadem quæ Draba. κόμαρος

ARBVTVS siue vnedo arbor est coto- Pomme neæ malo nō dissimilis,tenui folio.cuius fru de bo- ctus pruni magnitudinē implet, nullo intus chet ou nucleo. huic memæcylo cognomen est. ma- de boys turus aut flauet, aut rubescit. in esu acerosus. Aegineta.Stomacho aduersatur, capitisque dolorem mouet. acerbæ qualitatis est & arbor,& fructus.

ARTION, aliqui potius arcturon vo- ἀρκτιον cant,similis est verbasco foliis, nisi quòd hir Lappa sutiora & rotundiora sunt:caule longo,mol- minor, li:semine cumini, paruo.radice tenera, alba, dulcique Aeg. Vis eius est tenuis, siccans & mediocriter adstringens.

ARGEMONE in totum syluestri papa- ἀργεμόνη ueri similis est.folia habet anemones,diuisa: Non est florem puniceū: caput in cauliculo papaue- agrimoi- ris rhœadis, oblongius, & summis partibus nę vulg. latum:radicem rotundam. succum croci colore,acrē,dimittit. Argema & nubeculas expurgat.folia illitu inflammationes cōpescūt. Aeg. Abstergit simul & discutit.

ARISARVM exigua herbula est,cuius ἀρίσαρον radix oleæ magnitudinem implet,longè maioris quàm aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas sistit.fiunt colyria ex ea, ad fistulas efficacia.illitu radicis, genitale animalis cuiuscunq; in perniciem agitur. ἀριστολο-

ARISTOLOCHIA nomen ex eo sibi χία.

adoptauit, quòd existimetur optime puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. rotunda, quæ fœmina vocatur, foliis hederaceis, præstanti odore, cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongísque palmitibus: floribus cãdidis, pilei similitudine, in quibus quod rubrũ est, grauiter olet. Longa, mascula appellatur, nonnullis dactylitis, longiore q̃ rotunda folio: tenuib. ramulis, dodrantalibus: flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinẽ turbinatur. radix rotundæ, in orbem conglobata, rapi modo. longè verò radix digiti crassitudinem, & dodrantis longitudinẽ implet, nonnunq̃ paulò maiorẽ ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiamnum tertia longa, quę clematitis vocatur, ramulos habẽs tenues, refertos foliis subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso cortice odoratoque vestitas, priuatim vnguentorum spissamẽtis cõuenientes. Aeg. Aristolochia omnis calida, tenuis, abstergẽs, amara, & subacris, ad medicinas vtiliss. Rotunda, partibus tenuior, & in omnibus efficacior est. Clematitis, odorata quidem, sed imbecillior. Longa verò in aliis media harũ est, sed non minus calida quàm rotunda.

De sarrasine. Plinio malũ terræ.

q. d. sarmentaria

ἀρμενιακὰ. Abricoz

ARMENIACAE mali fructus, quæ nunc vocant mala pręcocia, consimileis per-

ficis vires refert. Galenus.

ARNABO (aliis carnabum vel carnabadium, item zarnabum vel zarnabadium) ex aromatis habetur, ob quod vnguentis potissimum temperatur. Calefacit, siccat. 3. Casiæ & carpesio simile est. Vnde Possidonius, Vbi cinnamomi copia non datur, hoc vtendum esse censet. ἀρνάβω.

ARTEMISIA magna ex parte in maritimis nascitur, absinchij modo fruticosa, maioribus & pinguioribus foliis, ramísque. huius quidem genera duo. vnum lætius habitiúsque: foliis virgísque latioribus. alterum tenuius flore paruo, tenui, candido, graueolente. æstate floret. Sunt qui in mediterraneis vnicaulis nomine appellent, tenuē herbulā, simplici caule & minuto, floribus scatente, flauo colore. hæc iucundiorem quàm præcedens efflat odorem. Aegineta. Vtraque Cal. 2. sic. 1. Tenuis adeò substantię est vt renum calculos comminuat, & vteri fomentis rectè accommodetur. ἀρτεμισία. Armoise

ARON, apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis: caulem subpurpureum, dodrantalem, pistilli specie. à quo croceum semen exit. radice dracunculi alba. quæ decocta estur, vtpote cū minus acris sit. Folia ad esum cōdiuntur. & arida per se, decocta manduntur. Radix, semen & folia, ἄρον. Pied de veu ou serpētaire petite.

dracũculi vires habent. Aegineta. Cal.sic.1. Substantia cõpositum est, terrestri calida & adstringente, radices ipsius calidiores sunt, dracunculo inferiores.

ἄσαρον Bacara ou cabaret nõ tamen est bacchar

ARVNDO. vide Harundo.

ASARVM, quod & ipsum aliqui syluestre nardum appellant, hederæ foliis, minoribus multò rotũdioribusque, floribus cytini, hyoscyami, purpureis, inter folia proximè radicem emicantibus, odoratis, in quibus semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos, & molles: radices numerosas geniculatas, tenues, obliquas, gramini non dissimiles, longè tamẽ graciliores, odoratas, excalfacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Vmbrosis montibus prouenit, sed plurimũ in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ lustiniensi agro. Aegineta, Similem acoro virtutem obtinet, sed magis intensam.

ἀσκληπιάς. Hederalis simili tudine.

ASCLEPIAS, ramos emittit longos. folia hederæ, longa: radices numerosas, tenues, odoratas floris virus graue. semen securidacæ. nascitur in montibus. Aeg. Callida, sicca, & tenuium partium, torminibus cũ vino pota competit. Venenatorum morsibus, & maleficis mammarum muliebriumq; locorum vitiis illinitur.

ἄσκυρον.

ASCYRVM siue ascyroides, hyperici genus est, magnitudine distans, fructicosius maiores habens ramos, surculosiores, ruben-

tesque: folia tenuia: flores luteos, & fructum resinosum, hyperico non absimilē. cuius attritu digiti ferè cruentantur, qua de causa androsęmum vocauere. Aegineta, Facultas eius in androsæmo prædicta est.

ASPALATHVS, aliis erysisceptron, frutex est surculosus, multis spinis horrens. nascitur in Istro, Nisyro, Syria, & Rhodiorum insula. quo ad vnguentorum spissamenta pigmentarij vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergēs, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidum, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Aegineta, Dissimili constat virtute, acri & astringente, & vtraq; siccante: iccirco & putredini, & fluxionibus vtilis est. ἀσπάλαθος. Rodium lignū, ou Rodoē offic.

ALTILIS asparagus multis ramis fruticat, foliis fœniculi, longis, numerosis: radice rotunda, grandi, spongiam habente. Corruda siue syluestris asparagus vulgaris est notitiæ. Aegineta, Asparagus petræus aut myacanthinus abstergit vtique, sed calore, & frigiditate medius est, renes & iecur obstructionibus liberat, presertimque radices & semen. item dentium doloribus medetur. ἀσπάραγος. offic. sparagus, aspargc.

ASPHODELVS. Vide hastula regia. ἀσφόδελος

ASPLENVM, aliqui scolopendrion vocant, alij splenion, alij hemionium, foliis est multis, scolopendrę animali similibus, ab ra- ἄσπληνος Ceterah ou citharac, offi.

dice vna prodeuntibus. Naſcitur in parieti-bus, ſaxíſque ſiliceis, & opacis. caulem, nec florem, nec ſemen habet. folia filiculæ modo diuiduntur, ſubter flaueſcentia hirſutaque, supernè viridia. Aegineta. Subſtantia quidem eſt tenui, nō tamen calidum, qua ratione calculos confringit, & lienes cōſumit.

ἀστὴρ ἀττικός. βουβώνιον. Aſpergula minor aliquib⁹.

ASTER Atticus cauliculus lignoſus, florem in cacumine habēs purpureum luteúmve, & in ambitu diuiſum, anthemidis modo capitulum ſed ea quæ caulem ambiunt folia ſtellæ modo radiata, oblōga, hirſuta. Aegin. Inguinalem vocant, quia bubonibus prodeſſe creditur, non tantum emplaſtri modo impoſita, verum adalligata etiā. Mixtæ eſt virtutis, digerentis & refrigeratoriæ.

ἀστράγαλος. Cices ſaulua-ges.

ASTRAGALVS paruus à terra frutex, foliis & ramis ciceri ſimilis: flore purpureo paruo, radice rotundas raphani modo grādi, quæ ad natas appēdices firmas habet. nigras, prędurias, veluti cornua inter ſe implicatas, guſtu adſtringentes. naſcitur in ventoſis, opacis, & in niualibus, eo Memphis Arcadiæ ſcatet. Radix ægrè propter duritiam tunditur. Agin. Non ignauiter deſiccat, radices habet aſtringentes: vlcera vetuſta ad cicatricem perducit. aluum fluētem radix in vino potaſiſtit.

ἀτρακτυλίς.

ATRACTYLIS, ſpina eſt cnico ſimilis, folia multo lōgiora ferens in ſummis virgis,

magna parte nuda asperáque, qua fœminæ pro fusis vtūtur. capitula in cacumine spinis horrent. flos luteus: quibusdam in locis purpureus inuenitur. radix tenuis, superuacua. Agineta. Vocatur & cnicum syluestre, vi siccante & mediocriter calida. Cartam⁹ syluestris offic.

ἀτράφαξις. ATRIPLICEM aliqui chrysolachanon vocant. cognitum olus est. Duo eius genera, syluestre, & satiuum. coctum estur vt olus. Aeg. Hum. 2. fri. 1. Ventrē mollit, semen ipsius vi pollet abstersoria, vnde ictericis ex iecinoris obstructione accommodatum est. (De Chrysolachano vide infrà. Arroche

AVENA genicula quædam habet. folio & stipula triticum imitatur. & in cacuminibus dependentes paruulas veluti locustas bipedes gerit, in quibus semen cōtinetur. Aeg. Similem hordeo obtinet facultatem. Siccat & modicè citra corrosionē discutit. astrictionis quoq; cuiusdam compos est, vnde & alui profluuiis subuenit. βρῶμος. Auoyne.

MVRIS auricula, quā myoshotida vocāt, herba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus ab imo rubētibus, & concauis: foliis angustis, oblongis, dorso acuto, elato, nigricātibus, per interualla assiduè geminatis, atq; in mucronem desinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarum sinu prodeuntibus: flore, vt anagallidis, cœruleo: radix digitali crassitudine, multis capillamentis fibrata. μυὸς ὦτα

Vt vult ruellius

Radix illita ægilopia sanat. Sũt qui alsinen, muris auriculam vocitent. (Aegineta: nõ recensẽt aliam quàm alsinen suprà dictam.

B

βάκχαρις. Gans de noſtre dame.

B ACCHARIS herba fruticosa, quæ in coronas additur. cuius folia aſpera sũt, media violæ & verbaſci magnitudine: caulis angulosus, cubiti altitudinem petens, aliquantulum aſper, nõ ſine appendicib⁹ adnatis: flore purpureo, subalbicante, odorato: radicibus veratro nigro ſimilibus quib⁹ odor ineſt cinnamomo proximus. Aſperũ ſqualidumq; ſolũ amat. Aegin. Herba eſt acris. radicis decoctũ meatus obſtructos aperit, vrinã & menſes citat. folia ipſius cum ſint aſtringentia fluxionibus opitulantur.

βαλαύστιον. Des balauſtres

BALAVSTIVM ſylueſtris punici flos eſt, cytino ſimilis. Cuius cõplura genera reperiuntur, candidum, fuluũ, colore roſaceo. ſuccus ex eo exprimitur, hypociſtidis modo, cui adſtrictoria vis ineſt, eadem faciens quæ hypociſtis, & cytinus. Aeg. Valde aſtringit, ſicca & frigida facultate prędịtum. Summæ cutis vlcera ad cicatricẽ perducit, & deſtillationes cohibet.

βαλλωτή. Bublœte offic.

BALLOTEN, nomine alio nigrũ marrubium vocant, caules edit quadrangulos, nigros, ſubhirſutos, complures ex vna radice: foliis maioribus quàm marrubij hiſpidis, intercedente ſpatio, ſubrotũdis, graue olen-

tibus, apiastro ꝓximis, vnde aliqui apiastrũ cam vocauerunt. candidi flores vniuersi verticillato ambitu caulẽ coronãt. Aeg. Acris est & abstersoriæ facultatis, imposita cũ sale rabidi canis morsibus medetur. marrubiastrũ ou nigrum marrubium

BALSAMVM, arbor albę violę, licij, siue pyracanthæ magnitudine cõspicitur. Foliũ rutę proximũ, longè candidius, perpetuò virens: in Iudæa solũ quadam valle & Aegypto nascens, his differẽs modis, scabritia, ꝓceritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma est, theristum vocãt, quasi demessile. fortassis quoniã ob gracilitatẽ facile demetatur. Aestiuis sub ortu Canis ardorib. arbos vnguibus ferreis inciditur, magnáq; è plaga succus, quem opobalsamũ vocant. sed tam exiguo stillatu, vt annis singulis, ne plures quidẽ quàm seni septémve congii cogantur, inibiq; pondus duplo repẽditur argẽto. Succi probatio est, vt sit recẽs, validi odoris, sincerus: non ad acorẽ vergens, dilui facilis, læuis, astringens, ac modicè mordens gustu. Sed variè vitiatur, misto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentisci, balani vnguento: item susino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. quod maleficium facilè deprehenditur. Namq; merus in laneam vestem fusus, neq; maculã facit, neq; si eluatur notã relinquit: vitiatus autem inhæret. & lac instillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quine- βάλσαμον. Basme

tiam ſincerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloréque lacteſcit: vitiatus verò olei modo innatat, ſe conuoluens, aut in ſtellæ modum diffundens. Sincerus ſeneſcens craſſeſcit, deteriorque redditur. Hallucinantur, qui aqua concretum peſſum ire, & ad ima ſidere arbitrantur, poſtea diſſipatum ſupernatare. E ligni genere, quod xylobaſamũ vocant, probatur recẽs, ſarmẽto tenui, fuluum, odoratum, quadam tenus opobalſamum ſpirans. Neceſſarius etiá ſeminis erumpit vſus. quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderoſum, mordens guſtu, feruens in ore, modicè opobalſamũ olens. Adulteratur ſemine hyperico ſimili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguit magnitudine, inanitate, virium ignauia, ſapore piperis. Aeg. Balſami, quod veluti lignum eſt ſiccat & cal. 2. Subtilem habet ſubſtantiam. liquor autem multo tenuior eſt: fructus proximè hunc virtute accedit, ſed minus tenuis eſt.

τραγωπώγων. Herbarij ab hac aliá oſtendũt, nõ ſine errore

BARBVLA hirci, quę ab aliis come vocatur, breui eſt caule: foliis croci: radice longa, dulci ſupina: magno ſuper caulem calyce, è cuius ſummo ſemen nigrum dependet, vnde nomen inditum eſt. herba eſui apta eſt. (Aegineta nõ memorat.) Vide plura in Tragopogone.

βδέλλιον.

BDELLIVM alij bolchon appellãt, alij madelcon lachryma eſt ſaracenicæ arboris,

Probatur gustu amarũ, translucidum, taurini glutinis in morẽ. intus pingue, liquescẽs facilê, ligni ac sordis expers suffitu odoratũ, vngui simile. Est etiamnũ bdellij genus sordidum, nigrũ, vberiorib. glebulis in offas cõuolutum, aspalathi odôre, ex india aductũ. defertur etiam à Petra oppido siccũ, resinosum liuescens, sed facultate secũdum. Adulteratur gummi, sed ita vitiatũ non perinde gustui amaritudinẽ repręsentat, nec vsq; adeò suffitionibus odoratũ. Aeg. Tum Scythicũ, tum Arabicũ scirros emollit, præsertimque recentia. Arabicum verò vrinę ciendæ est, calculos comminuit, maturátque.

BELLIS, qui & bellius dicitur, flos est pratensis, pastilicãtibus quinquagenis quinis barbulis coronatus. Plinius. — βέλλις Marguerites

BETA duorũ generũ est. è quibus nigra coquitur cũ lenticula, vt ventrem sistat. quod magis radice eius pręstatur. cãdida aluo vtilis est, vtraq; tamen propter nitrosum humorem, quem habet in se noxii succi est. Aegin. Nitrosam vim habet, qua abstergit, discutit, per nares purgat. Alba elixa plenius, inflãmationi arcẽdæ fit idonea, modicúmq; discutit. — τεῦτλον Bette ou iotte ou poree

CESTRON psychotrophon vocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur. Latini betonicam appellant. herba est caulem ferens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorem, quadratũ: folia quercus mollia, longa, in ambitu — βετονική Betõgne ou betoine

diuisa, odorata, prope radicem maiora, in summis caulibus, semen veluti satureiæ spica tum inest. Aegin. Betonica herba est ramulis exilibus, pulegio similibus: sed tenuioribus, & propemodum si gustes, nullam qualitatē referentibus. Nascitur potissimū locis petrosis, qua & in renum medicinis vtūtur. Est autem apud Romanos alia quædam betonica dicta, quā Dioscorides nominat cestron, alij verò psychotrophon, eò quod frigidis locis gaudeat, nihil simile cum prædicta habet, præter actionem. Vrinam ciet, & aliis multis benefacit, potissimúmq; radix ipsius cum hydromelite pota vomitionem mouet, folia aluum subducunt.

σημύς. Bouleau

BETVLA Gallica est arbor, folio fagino, paulò angustiori, cortice versicolore, materie læui, non nisi ad baculos vtili. mirabili candore atq; tenuitate, terribilis magistratuū virgis, eadem circulis flexibilis: itē corbium sportis & ligaturis vtilis, scopísque. Bitumen ex ea Galliȩ excoquunt. gaudet frigidis. Scutis item faciundis apta, quòd plaga cōtrahit se protinus, clauditq; suum vulnus, & ob id contumacius trāsmittit ferrum. vsus eius inter medicos adhuc nullus est.

BLATTARIA adeò similis verbasco est, vt sæpe fallat pro ea capta, foliis minus cādidis, cauliculis pluribus, flore luteo. Hæc abiecta blattas in se contrahit, ideoq; Rom.

blattariam vocant. Plin.

BLITVM estur oleris modo. aluo vtile est, nullius in medicina vsus. Aeg. Hum. frig. 2. βλίτον. Blette ou espinars

BOLETI fungorũ generis sunt, reliquis minus nocentes, qualitatis expertes, si probè coquantur, secus periculi occasioné præbẽt. Amanitę dicti secundum ab his ordiné obtinent. Aliis fungis abstinẽdum, pleriq; siquidem ipsorum lætales. Aegineta. Potiron, champignon

BOTRYS fructicosa herba est, lutea tota, & in multas alas sparsa. semen circa totos ramulos prouenit: folia cichorio similia. tota suauem odorem spirat: quare vestimentis interponitur. inuenitur in torrentium ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hãc Cappadoces ambrosiam vocant, alij artemisiam. (Idem apud Aeginetã, nec plura.) βότρυς. Du pymen

BRASSICA quæ edendo est siccat, & mãducata, & à foris imposita, nõ tamen acrẽ cõspicuè vim ostendit, eoque vulnera glutinat, & dolosa malignáque vlcera, ac tumores solui contumaces persanat. habet & iam nõnihil abstersoriũ, quo lepras exterit. Semen ipsius potum lumbricos occidit, præsertim Aegyptiæ. Caulium crematorum cinis adurente vi constat, cum adipe longis laterum doloribus vtilis. Aegineta. κράμβη. Choulx

Marina BRASSICA à satiua prorsus abhorret, quòd folia ferat rotũdæ aristolochię, prę longa, tenuia. singula à ramulis rubẽtibus κράμβη θαλασσία Soldana vulgo.

exeũt, ſingulari vt hedera, pediculo. albo ſucco prædita eſt, ſed pauco, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui concretu. Herba in totum ſtomacho inimica, acris vehementiſſimè aluum ciet, in cibo cocta. coquitur propter acrimoniam cũ pingui carne. Aeg. Subſalſa leuitérque amara aluum ſoluit.

κράμβη ἀγρία.

Syluestris BRASSICA, maritimis præruptíſq; locis, magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed candidior, hirſutiorq́; amara, cuius cyma in lixiuia cocta ori nõ inſuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes tumoréſque diſcutiunt. Aegin. Satiua in omnibus validior eſt, vnde nec intra corpus citra noxam ſumitur.

βρεταννική. Quibuſdã lapathũ acutũ, qbuſdam biſtorta

BRITANICA aut vetonica, folia habet ſylueſtris lapathi: ſed nigriora, & denſiora, guſtu adſtringentia, radicẽ tenuem & breuẽ, caulem paruũ emittit. Foliis exprimitur ſuccus, qui igni aut ſole cogitur. Aeg. Aſtringit & conglutinat, ſuccus ipſius putredines os infeſtantes perſanat.

βούγλωσσος. Bocache ou lãgue de beuf

BVGLOSSVM naſcitur in cãpeſtribus, & ſabuloſis. Iulio menſe colligitur, verbaſco ſimile eſt, foliũ in terra ſparſum, nigrius, aſperum, bubulas imitans linguas. Aeg. In vinum deiectum, animi voluptates auget. Humidũ calidúmque temperamento eſt.

βουλάπαθον.

BVLAPATHVM à reliquis radicis tantũ altitudine differt, efficacis erga dyſentericos

effectus, si biberint ex vino. oil de beuf

BVLBINA foliis est porraceis, flore violæ purpureo, siue ferrugineo in spicis, nigro semine foris, rubicundo radicis bulbo, intus candido, squamis carente. Bulbinas Diphilus tradit meliorem bulbis creare succum, non tamen ita gratas vtilésque stomacho, quod dulcescentem in se quadam crassitiem contineant. βολβίνη Buberigim

Esculentus BVLBVS vulgò cognitus, à nobis estur. stomacho & aluo vtilis rufus, qui & ex Aphrica defertur. amarus verò & scillinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. βολβὸς ἐδώδιμος. Eschalote.

BVLBVS quem vomitoriũ vocant, folia habet lentiora multo & longiora quàm bulbus esculentus: radicem similem, cortice nigro. Ea radix mansa, aut decoctũ eius potũ, vesicæ malis medetur. vomitiones mouet. Aegineta. Multo calidiorem vim quàm esculentus repræsentat. βολβὸς ἐμετικός.

BVNIVM caulem emittit quadrangulum, (aliâs additur procerum, digiti crassitudine) & in eo foliosos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & flosculis scatẽtes, longitudine digitali: folia propter radicem, apio similia, sed multo tenuiora, & quæ modo quodã folia tribuli (aliâs coriandri) imitentur: flores anethi: semẽ odoratũ, minus hyoscyamo. Alibi sic describitur, Pseudobunion βούνιον. Herbe ou charpentier.

palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulosq; napi ferés, acri gustu. Aeg. Bunion, quod alij arctiũ appellãt, calidum est, vrinæ & mensibus educendis accõmodatum. Huic respondetur & pseudobunium.

βούφθαλμος. Oil de beuf ou pisse en lict.

BVPHTHALMON, quidam cachlam vocant, tenues emittit cauliculos, mollésque. folia fœniculi: luteũ florem, anthemide maiorẽ, oculi similitudine, vnde nomen traxit. circa oppida nascitur, & in campestribus. Aegineta. Acriorem anthemide florẽ gerit, ideo & discutientem, adeo vt cerato mixtum duritias remolliat.

βλούπλευρον.

BVPLEVRVM olus est sponte nascẽs, caule cubitali, foliis multis longísque, muscario anethi. Laudatur in cibis Hippocrati, & Nicandro in medicina. Semen cõtra serpẽtes valet, item radix in vino, ampliusq; vrinæ ciundæ. folia ad secundas fœminarum vel succũ ex vino linunt, & strumis cũ sale & vino.

βούτομος. Iunc a cabas.

BVTOMVS frutex est palustris, caule, in offensissimo, peculiari quodam læuore, folio arundinis, angulari, fructu nigro, mali magnitudine, fidẽ proximum: sexu duplici, mas, fœcũdus: fœmina vitiliũ ad nexus vtilis, pars ab radice tenera manditur, puerorũ cibo grata, vbiq; ferè in paludibus nascitur, quanquã humore & terra gaudeat. in Orchemenico lacu plurimus. Democritus ei folia irinis ꝓxima tribuit, ex vna radice nõ singu-

latim, ſed vt frutices ſcaturientia, quibus boues iucundè veſcantur, vnde nomẽ ei datum.

BVSELINVM differt breuitate caulis à ſatiuo apio, & radicis colore rufo, peculiare contra ſerpentes potum & litum. βουσέλινον.

BVXVS arbor nota eſt, eius granum carthego vocant. Nullũ in medicina vſum præbet: folio tantum cum materiei ſcobina, & lixiuio capillum rufant. πύξος. Boix.

C

CACALIA, quę leontice vocatur, folia fert magna, alba, è quib⁹ medius caulis emicat, rectus, albus, florẽ ferens robori aut olę ſimilẽ. naſcitur in montibus. Grana quæ poſt excuſſum florem innaſcuntur, trita & cum cerato illita faciem erugant, & cutem extẽdunt. Aeg. Viribus & vſu cum cancano cõuenit. Cancani autem radix modicè ſiccat, & ſine morſu illitionibus accõmodata, cum vino ſubacta linctáq;, arterię ſcabriciem iuuat. κακαλία. Carui ſauluage

CACTVS eſt cinara, ſiue carduus altilis. κάκτος. artichaut

CALAMVS odoratus in India naſcitur, melior eſt fuluus, denſe geniculatus, & qui aſſuloſe frangitur, plena araneorum fiſtula albicans, lentus in mandendo, & aſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Aegin. Cal. ſic. 2. ineſt ei quippiam ſubtile, & aſtringẽs. Vrinam ciet. Stomachicis, tum quæ vtero & iocinori faciunt medicinis temperatur. κάλαμος ἀρωματικός. calamus offic.

Ancho-lies. CALATHIANA, munus autumni, violę cæteræ veris. ea minuto est folio, violæ albę non est dissimili, in totum sine odore ca lathi similitudine, autumno tantum prouenniens, tanta coloris pulchritudine, vt cæruleum ipsum, quod imitatur, prouocet. in pratis post æstatē emicat, autumnalem violam nominant. Plin.

Percepi-erre. CALCIFRAGA empetrum est.

Soulcy. CALTHA proxima calathianæ est cū colori amplitudine, vincit numero foliorum marinam quinq; folia non excedentem. Eadem odore superatur. est enim grauis caltha non leuior ei quam scopam regiam vocant, quāquam folia eius oleant. Vergil. calthā luteolo cecinit colore tinctam. nec Plin. ab eo dissentit. Hinc & calthula, vestis gen⁹ dicitur.

καλαμίνθη. calamēt. Poliot sauluage Offi. nepeta vulgo herbe au chat. Ex CALAMINTHAE generibus quędā mōtibus familiaris, folia ocimi habēs incana, surculos aridos, & caules angulosos, purpureū florē. Altera pulegio similis est, sed maior, quā syluestre pulegium ideo appellarūt, ꝙ odore ipsum æmuletur. nepetā Latini vocitāt. Tertia mēthastra cognata est, foliis oblongioribus, caule & ramis maioribus q̄ superioris, sed viribus inefficacior. omniū folia gustu impensè feruentia & acria, radix superuacua, nascitur in cāpestribus, asperis & aquosis. Aeg. Cal. sic. 3. Tenuis & acris est, mētha longè valentior. Siquidē est veluti sylue-

ſtris mētha. E profundo attrahit, ſudores mouet, totum corpus digerit. Rigores febrium qui circuitu remeāt finit extrinſecus cū oleo infricata ſtrenuè. Coxarum dolores ſoluit vitioſos humores in cutē erūpētes abſtergit.

CANARIA humilis eſt herbula, foliis tritici, multo minoribus, calamulo tenui, geniculis pyxidatim cohærentibus, articulato, internodiis modo tibiarū in ſe infarctis, quę tracta ſuis è vaginulis exerūtur, euanida ſpicæ loco panicula, ita vt folio & culmo triticū, cacumine arundinē æmuletur. Hanc inuenerunt canes qua faſtidiū deducant, eamq; in noſtro cōſpectu mandunt, ſed ita, ſicut eſt Plinius author, vt nūquam intelligatur quæ ſit: etenim depaſta cernitur. Notata eſt animalis huius malignitas in alia herba maior. Percuſſus enim à ſerpente mederi quadam ſibi dicitur, ſed illam hominine inſpectante non decerpit. κυνοψὶ Herbe au chien.

CANCAMVM Arabici ligni lachryma eſt, myrrhę quodammodo ſimilis, viroſi guſtus, quam ad ſuffimenta vſurpant. Veſtes eo ex ſtyrace & myrrha ſuffiūtur. Aeg. Odoris eſt grati, vis eius obeſos extenuare abſtergere, & aperire obſtructa. κάγκαμον

CANABIS ſatiua planta magni in vita vſus ad robuſtiſs. funes factitādos: foliis fraxini, graui odore caulib. proceris, inanib⁹, ſemine rotūdo. Aeg. Semē flat⁹ diſcutit, adeóq; κάνναβις Chanure

ſiccat vt largiore cibo genituram extinguat. Succus ex ea recente, conuenienter auriū doloribus inſtillatur. Syueſtris cannabis virgas fert althææ ſimiles, minores, nigriores, & aſperiores, cubiti altitudinem ęquantes: folio ſatiuæ, nigriores & aſperiores, flore lychnidis, ſubrubro: ſemine & radice althææ. decocta radix, illitu inflammationes mulcet, tumores diſcutit, tofos articulorū diſsipat. hui9 cortex torquendis funibus accommodatus.

CANOPON ſambuci flos eſt.

herbe ou couleuure.

CANTABRICA in Hiſpania inuenta eſt, per Diui Auguſti tēpora à Cantabris reperta. Naſcitur vbique, caule iunceo, pedali, in quo ſunt floſculi oblongi velut calathi, in iis ſemen perquam minutum. Cantabriam Hiſpaniæ regionem hodie Biſcaiam vocant. Eius radicis drachma in vini hemina ſæpius bibenda contra ſerpentium morſus.

καφουρα offi. camphre.

CAPHVRA arbor in India tanta magnitudine viſitur, vt ſub eius vmbra hominū centuriæ cōdi poſſint. Naſcitur in montibus inibi mari vicinis, materiæ leui, ferulacea, quæ gummi aut lachrymam fundit, eiuſdem quo arbor nominis Ex hac caphurelæum fit quo verum mentiri balſamum audent. Caphuræ multa genera, vnum impurius in interueniis ligni modo lamellarum impactum figitur: aliud foras emergit, & arboris corticibus hęret, maculis inter initia rubentibus, poſtmo-

dum vel calore solis extostum, vel ignium vi candescit, Riachinam indigenæ vocant. cæteris bonitate & tenuitate pręstat longiorísq; durat tempore: nam & atra ei fusca reperiuntur. Rudis est, nullam vim ignis experta, elaborata verò, quæ ignium ardore album contraxit colorem, in laminas pellucentes digesta. Caphura frig. sic. 3. Capitis ex calore dolores, & incandescentes inflammationes restinguit, præsertim quæ iecur male habeant. Renes & seminaria vascula refrigerat, sanguinemque cogit. Addunt aliqui somnũ conciliare: sed cauendus eius nimius vsus, quoniam peruigilia tandem adferet. Sanguinem naribus profluentẽ sistere cũ succo vuæ acerbæ impositam ventrẽ supprimere. Canitiem crebro vsu accelerare: ægrotationes parere frigidas.

FVMARIA fruticosa herbula est, prætenera, coriandri similis, foliis candidioribus, vndique numerosis, cineracei coloris: flore purpureo. Aeg. Fumaria inde nomen sortita est, quod succus ipsius copiosas lachrymas eliciat, etenim oculorum facit claritatem. Acris amaráque est, vnde vrinas biliosas liberaliter prouocat, iocinoris obstructioni languoríque medetur, stomachum cõfirmat & aluum emollit. καπνος. Fume terre.

CAPNOS alia Plinio describitur, quam pedes gallinaceos vocant, nascens in parieti- Pied de geline.

nis & ſepibus, ramis tenuiſsimis ſparſiſque, flore purpureo, viridis, ſucco caliginẽ diſcutit, itaq; in medicaméta oculorũ additur. Similis & nomine & effectu alteri iam dictæ.

κάππαρις. Capres. CAPPARIS aculeatus frutex eſt, qui in terra ſtratus, magis in orbẽ euagatur. ſpinas, vt rubus, habet, in hami modũ adũcas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructũ oleæ ſimilem. qui cũ dehiſcens pãditur, florẽ candidũ promit: quo excuſſo, nõ nihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorum ſimilia oſtendit, parua, rubicunda. radices lignoſas ſpargit, grãdes numeroſáſq;. Tenui ſolo, aſperíſq; locis, in inſulis & iuxta rudera naſcitur. caulis & fructus, cibi gratia condiuntur. Aeg. Radix extergit, probè purgat, incidít, diſcutítq; tum amaritudine, tum acrimonia: acerbitate verò cõtrahit, ſtringit, & dẽſat. Lienes induratos pota & extrinſecus impoſita iuuat, menſes promouet, pituitam per os educit, maligna vlcera ſanat, dentium dolores ſopit, tumores digerit, & vitiligines, quas alphos dicunt: aurium vermes enecat. folia autem & fructus ſimilem quidẽ ſed imbecilliorem vim poſſident.

καψικόν. CAPSICON Arabici cardamomi genus videtur, recentioribus Græcis appellatum, quod ſemina in ordinẽ digeſta, quibuſdam thecis inuoluentibus cõgerantur ceu capſis. Actuarius, Diſtẽdentes ſpiritus diſcutit, cru-

ditates concoquit.

CARDAMOMVM optimum eſt, quod ex Comagene, Armenia, Boſphoróque deuehitur. In India quoq; & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contumax, farctumq;. quod enim huiuſmodi nõ eſt, exoletum iudicatur, & guſtu acre, ſubamarũ, & odore caput tentans. Cardamomum frutex eſt amomo non diſſimilis, odoratus, oblongo ſemine & anguloſo. Quatuor eius faſtigia, viridiſsimum ac pingue, acutis angulis, contumax frianti, quod maximè laudatur. Proximum è rufo candicans. Tertium breuius atq; nigrius. Degenerat variũ, friabile, odorisq; anguſti. quod verius eſt vicinius eſſe coſto debet. Aeg. Acre quidẽ & ipſum eſt, verum naſturtio inualidius. Compos eſt etiam nonnullius amaritudinis, qua lumbricos interimit, & ſcabiem cum aceto exterit. καρδάμωμον. Graine de paradis.

CARDAMOMVM aliud hodie Mauritanis proditum habemus duplici differentia. Maius alabaſtris roſę corticeis tradũt, in quibus ſemina lẽtis magnitudine, anguloſa, pinguia, odorata, ſuo mordaci guſtu linguã vellicãtia. Minus inuolucris ſeminũ minoribus & ſiliquulis, cãdida intus carne, minore odoris fragrãtia, granulis obnigri ciceris amplitudine. Frutex ipſe cubitalis eſt caule quadrãgulo, leniter ſtriato prodeuntibus, genitulatim & ſurculis & frondibus, hortenſi ſolano Cardamomum & ſyluestre caros Corda persis.

non dissimilibus flore luteo, dependent ab alarum sinu alabastri rosarum crassiore pediculo, in mucronem sensim turbinati, per initia virẽtes, maturi quàm ruberrimi, vetustate punicei, cute leui relucente, quæ semina includit candida, in vuæ modum cõuoluta, lenti similia: ea per se cũ valuulis gustata igneum feruorem repræsentant. Vtrunque calfacit, roborat, discutit, extenuat. Sacolla apud Arabes maius, hilbane minus.

σκόλυμος. artichaut sauluage

CARDVVS, Greci scolymon vocant folia chamæleonis habet, aut albæ spinæ, nigriora, & crassiora. caulem longum edit, foliosum, capite spinoso: radice nigra & crassa, quæ illita, graueolentiam alarum totiusque corporis emẽdat. item si decocta in vino bibatur. copiosam autem vrinam fœtidámque expellit. herba cum recens tenerescit, in olera, asparagi modo, transit. Aeg. Cal. sic. 2. Reliqua sunt eadem Dioscoridi.

κάρπασον

CARPASI succus soporem epotus, citámque strangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, epotæ cicutæ remediis. Discorid.

καρπήσιον. cubebe ou cõbebe offic.

CARPESIVM odoratum est & tenue, viscera obstructionibus liberat, vrinas mouet, & renes calculo laborantes purgat. Aeg.

Carpier

CARPINVS tractabilis est, aptáque iugis, vnde Græcis ζυγίαν appellare libuit.

Hanc

Hanc aliqui aceris generibus aſcribunt,ſepa rant alii. In montibus naſcitur,flaua criſpáq; materie. Et ipſa & acer amplæ ſunt, platano in findẽdo ſimiles: ſed carpinus eſt gracilior macilentiorque,longior atq; mollior, venis in longitudinem fluctuantibus, vndoſa, fiſſilis,ſegmẽtis omnibus in acutum compreſſis: minus tamen quàm pro magnitudinis ratione neruis exũdat. Auctu facillima, paulo antè æquinoctium germinat: poſt meſſem & arcturũ cæditur. Duriſſima eius materies ſpiſſaque. Itaq; poſtquam terebrum experiatur, macerant,quo facilius molleſcens perforari queat,lectis & ſumptuoſioribus fabricis iugiſque naſcens. Nullum eius in medicamentis vſum legi. carpiene ou. Carmeni.

CARVM ſemen eſt vulgaris notitiæ.radix cocta,paſtinacæ modo,manditur. Aegi. Cari ſemen calefacit,ſiccat 3. ferè gradu, flatus digerit, vrinam mouet, ídque non ſemen duntaxat,ſed etiam tota planta. κάρος. Carui.

CARYOPHYLLON frutex in oriente naſcitur ſambuci forma,ſemine grano piperis grandiori fragilioríq;,ex atro ruffeſcente in claui modum capitato. Sunt qui repręſentent buxi caudice,lauri folio, ſed rotundiore. Aeg. Non eam habet naturam quę nomine prætenditur,ſed ex India veluti flores cuiuſdam arboris feſtucacei & nigri ſunt,longitudine ferè pollicis,odorati,acres,ſubamari. καρυόφυλλον. Clou de girofle.

Cal.fic.3.ferè gradu(vel vt Aëtius,2.)Multus eorum erumpit vſus, non ad obſonia modò, ſed ad multa quoque medicamenta.(Sic enim legit Ruel.Græca autem æditio habet, ἃ πολύχρηστά ἐστιν ἐν ὄψεσι καὶ ἑτέροις φαρμάκοις)

κασία, Caſſe. CASSIA, cuius complura ſunt genera, iuxta odoriferam Arabiã gignitur,craſſi corticis ſarmento,foliis piperis,eligenda eſt fuluescens,pulchri coloris, coralii æmula, perquam anguſta, longa,craſſa,& fiſtuloſa, guſtu mordens, & cum aliquãto feruore aſtringẽs,aromatica, vinoſo odore, cuiuſmodi eſt quę ab incolis,achi appellatur:ab Alexãdrię negociatorib.daphnitis.Huic præfertur craſſa,purpurea,& nigricans, Zigir cognomine quę roſam odore imitatur,præcipui in medicina vſus. Secundum locum tenet antedicta. Tertia,cui Muſeletico blaſto, id eſt , germini cognomen eſt.Reliquę viles,& quę aphemum dicitur, nigra, inſuauis, cortice tenui, ac rimoſo:& quę darca & citto vocitatur barbaro nomine.Similior huic eſt,pſeudocaſia, q̃ vt explicari poſſit.quę guſtu coarguitur,cũ nec acris,nec odorata ſit,hęrẽtemq; medullæ corticẽ habeat. Inuenitur etiã lata quædã fiſtula,mollis,læuis,ſurculoſa.quæ antedictæ pręfertur.Damnatur cãdicãs,ſcabra, hircinũ virus redolens, & quę tenui fiſtula ea ſcabra cute ſit.Aeg.Cal.ſic.3.ferè abſceſſu, tenuis a-

bundè, acris & modice astringēs. incidit igitur simul & discutit, robúrque instrumentis adiicit, postremò & menses euocat.

CASIA fistularis seu nigra recentioribus Græcis appellatur, quibusdam indica canna arbor magna, iuglādis folio, fistulis prelongis ac teretibus, vtrinq; fastigiatis, colore rubro nigricantibus, duûm ferè pedum proceritate, nigra intus carne, gustu prædulci, ossibus siliquarum, ligneis distinguētibus membranis. Partim in India, partim in Aegypto nascitur, iam Asię communis facta. Deligere oportet pōderosam, collucētē, perplenā, quā si concusseris, inclusa intus grana non obstrepant. Cal. hum. 1. flauā bilem per aluum detrahit. intemperati iocinoris calores ea refrigerantur. prodest eis, qui per naturam pallore decolorantur, anginis, laterum doloribus, & pulmonariis. κασία συριγγώδης. Casse fistule off. lignea

CASSAMVM aliqui fructum balsami interpretantur. Aeg.

CASTANEA. vide Glandes Sardianæ.

CASSVTHA Græcis recentioribus Plinio Syriaca voce cassytas dicta videtur, herbosis fruticibus circūuoluitur, opere topiario per vertices rotata, proxima quæque veluti clauiculis implicat, sine radice, foliis vidua, flore albo, semine scatens tenui, cirris purpureis. Cal 1. siccat 2. Subamara est iniecta vino, temulentiæ causa traditur. abster- κασύτας off. cuscutha. goute de lin vulg.

git, ſubſtringit, roborat. iecoris & lienis impedimenta laxat. flauam bilem per aluum exigit.

καταναγκη. herb. biſtorta.

Ex eo genere vna, folia corónopi habet, longa, radicem iunci modo prætenuem: capitula ſena, ſeptenáve, in quibus erui ſemen ineſt. Areſcens in terram flectitur, & ſe contrahit ad ſpeciem vnguium milui exanimati. Altera mali paruæ magnitudinem explet, radice exiguę oliuæ magnitudine: foliis quoque oliuæ colore, & figura, mollibus, diuiſis, humi inclinatis: ſemen, vt cicer, minutim in virgulis dependet, punicei coloris, multis foraminibus pertuſum. Vtranque narrant in amatoria expeti. Theſſalicæ mulieres his vti traduntur.

καυκαλις Perſin baſtard

CAVCALIS, quam alii ſylueſtre daucum vocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: foliis apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidisque: candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum coctúmve olus eſtur. vrinam mouet. Aegineta, Dauci modo calefacit, ſiccat, vrinam mouet, repoſitáque conditur.

κέδρος. Cedre.

CEDRVS arbor magna eſt, ex qua picé colligunt, quæ cedria vocatur. iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima eſt craſſa, perlucida, grauis odoris. quæ dum effunditur gut-

tatim non dissipata coit. Cui ea vis inest vt defuncta corpora conseruet, & viuentia corrumpat. qua ex causa mortuorum vitam aliqui appellauere. vestimenta quoque & pelles, eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit. Fit & oleum, à cedria separatū, dū coquitur, velleribus supra halitū eius expansis, vt in pice. Eiusdem ad omnia vsus. Cedrides Cedri fructus vocātur. Aeg. Cedrus & frutex iunipero similis & arbor est, ambo cal. sic. 3. Cōfectū ex eis oleū, quod cedręā, seu liquorē cedrinū appellāt, etiā quartū ordinē attingit, subtilis admodū substantię: hinc teneras carnes expeditè, & citra dolorem exedit, duras aūt pręsertimq; demortuas siccat, & à putredine asserit, pediculos, pulices, ascaridas, & auriū vermes interficit, aliáq; plura facit. κεδρίδες

CELASTRVS æterna coma frondet, in planis exilit, inibíq; omniū tardissimè suos perficit fructus. Horret cultum, quē si quando patiatur, degenerat. Summis gelidissimísque gaudet locis. Vsus eius ad baculos & scipiones. Theop. κήλαστρος

CENTAVRIVM magnum folia habet iuglandis, oblonga, viridi brassicarū colore serrata in ambitu: caulē, ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerū, in rotunditate oblonga: flos cœruleus: semē cnico simile, ceu laneis floccis quibusdā inuolutū, κενταύρειον μέγα. huius radix ī officinis rapōtici noīe ostēditur magno errore.

radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum aſtrictione aliqua & dulcedine acris, & rubeſcens. Amat ſolum pingue & apricum, ac ſyluas & colles. copioſiſsima eſt in Lycia & Peloponneſo in Arcadia, Elide & Meſſenia, pluribúſque locis circa Pholoën, Lyciam & Smyrnam.

κενταύρι ον μικρόν offic. centauria minor. alijs fiel de terre, aliis febrifugia.

CENTAVRIVM, limneſion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. herba origani aut hyperici ſimilis, caule ãguloſo, palmum excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: foliis rutæ, prælongis & paruis: fructu tritico ſimili: radice puſilla, læui, & ſuperuacua, quæ guſtanti amaritudinem adfert. Aegineta, Centaurij maioris radix acris, calida, & terreæ aſtrictionis cõpos eſt. Menſes itaque promouet, fœtus corrumpit, mortuos eiicit, vulnera glutinat, ſanguinem ſpuẽtibus & reliquis pectoris vitijs præſens eſt remedium. Minoris cẽtaurij radix inefficax eſt, coliculi validè & citra morſum ſiccant, vnde nõ ſolum ad quæ maius centaurium valet, ſed etiam coxendice laborãtibus ipſius decoctũ inferius iniectum bilioſa vacuat, nonnunquam & cruenta, mirúmque in modum iuuat.

κρόμμυον. vn oignõ

CEPA longa acrior eſt quàm rotunda, itẽ flaua quàm candida, & ſicca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut ſale condita. Aegineta. Cal. 4. Subſtantiæ craſſioris eſt, quamob-

rē hæmorrhoidas appoſitu aperit: abſtergit, vitiligines, alphos dictas, cum aceto exterit. defluos capillos ocyus olcyonio reſtituit. Succus oculis ſuffuſis, aut craſſi humoris vitio hebetibus auxiliatur.

CEPAEA portulacæ ſimilis eſt, ſed nigriora habet folia, & radicem tenuem. Aeg. Folia ipſius cōtra veſicę ſcabiem vtiliter bibuntur. Radix cum aſparago myacantho pota vrinæ ſtillicidia, quæ oppleto vrinario meatu fiunt, abigit. κηπαία.

CERASIA dulcia quidem citius dilabūtur, auſtero ſtomacho vtiliora ſunt: acida verò ob ſuā incidendi vim pituitoſis excremētoſisq; ſtomachis proſunt. Gūmi verò ceraſi arboris, fauceis exaſperatas leuigat, & calculo laborantibus cum vino potum ſuccurrit. Aeg. (Chamæceraſum infra dicemus.) κεράσια. Ceriſes, meriſes, Guines ou Guindoles.

CERINTHE herba ptopter apes ſerenda quibus eſt gratiſsima, folio candido, incuruo, cubitalis, capite concauo mellis ſuccū habente. Hanc Virgilius ignobile appellauit gramen. κήρινθον. Paſquete.

CERRVS ægilops, quercus ſpecies eſt populo ſimilis, caudice recto, excelſo, læui, & per longitudinem robuſtiſſimo, materie alioqui improba, nec niſi ærariorū officinis carbone donata. Quod enim ceſſante flatu ſtatim extinguatur illis compendio eſt, nec niſi paucis abſumitur, ſic tamen plurimis αἰγίλωψ. Herre ou hedre.

ſcintillis diſſiliens. Glans illi triſtis, horrida, echinato calyce caſtaneæ modo: itaq; à nullo præterquam à ſue manditur, nec niſi aliorum inopia: cum alioqui ſolidam duramq́ue gignat carnẽ. quare ſuem cerrea glans diffuſam quidẽ ſed grauẽ facit. E glandiferis vna fert panos arentes: muſcoſo villo, canos non in cortice modo, verum & è ramis dependentes, cubitali magnitudine, odoratos, ſphagnon ſiue ſplachnon ſiue phaſcon appellãt, item bryon: noſtri penem, Syri vuam dæmonum. Eadem ferè omnia Theophraſtus Macedonicæ cerro, quam aſprida nominat, tribuit: quæ ægilopi cerro Plinius aſcribẽda exiſtimat. Cerri folia, & cortex & glans ſiccant collectiones, fluxiones ſiſtunt. Torpẽtes mẽbrorum partes corroborat decoctum eius fotu: cui & inſidere expedit ſiccandis aſtringendíſve partibus. Radix aduerſatur ſcorpionibus.

ἄσπρις.

χαμαίβατος. CHAMAEBATVS, humi ſparſus eſt rubus, radices quà tellurem tangit agẽs, vbi nihil eſt propè quod vncis aculeis ſubeat.

χαμαικέρασος. CHAMAECERASVS pumila eſt, in Bythinorum agro frequens, radice parua: neque arbos eſt, nec arbuſculis ceraſorum impar, baccis cætera omnia conſimilibus. Copioſe veſcentibus caput vini modo grauant. Sed hæc, vt Athenæus refert, de memæcylis intelligi poſſunt. Nam ex his, id eſt, arbuti

baccis: si quisquam plus septē esitarit, caput eius dolore tentabitur.

CHAMAECYPARISSVS herba ex vino pota cōtra venena serpentium omnium, scorpionúmque pollet. χαμαικυπάρισσος Cypres de iardin

CHAMAECISSOS, folio est hederæ, tenuiore, longiusculo. ramulis à radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis, flore violę albę simili, cādidiore, ac tenuiore, gustu supra modū amaro. radice tenui, cādida, inutili. nascitur in cultis. Aeg. Flos iecorum meatus adaperit, item contra coxendicum dolores exhibetur. χαμαίκισσος. Lierre terrestre

CHAMAEDAPHNE virgas emittit cubitales singulari ramulo constantes, rectas, tenues, læues: folia lauri similitudine, læuiora multo, ac viridiora: semen rotundum, rubens, annexum foliis. Aegineta. Cōsimilem laureolæ seu daphnoidi, & Alexandrinę lauro vim habet. χαμαιδάφνη. Laureole

CHAMAEDRYS, quære Trissago. Chesnetàte ou gesmandree

CHAMAEDROPS, quidam & hāc chamedryn, alii teucrion vocant: viribus chamædryi respondet. Aegineta. καμαίδροψ.

CHAMAEPITYS. quære Aiuga.

CHAMAELEON albus, ixia ideo aliquibus vocatur, quòd quibusdam in locis viscum circa radicem eius inueniatur, quo pro mastiche vtūtur mulieres: folia habet sylibo aut carduo similia, asperiora, acutiora, ni- καμαιλέον λευκός. Carlina ou Cardina.

groq́ue chamæleone validiora. caulem non promit, verum ex medio ſpinas, echini marini, aut cinarę modo, erigit. flores purpureos, veluti papporum lanugines emittit: ſemen cnici ſimile: radicem in lætis collibus craſſam: in montoſis verò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odore dulcem.

χαμαιλέων μέλας. Cardonette

CHAMAELEO niger, foliis ſcolymo ſimilis eſſet, niſi minora, tenuioráque, ac rubro diſtincta viderentur. caulem emittit dodrantalem, craſſitudine digitali, ſubrubrum: & in vmbella flores ſpinoſos, tenues, hyacinthi æmulos, verſicolores: radice craſſa, nigra, denſa, interdum exeſa, quæ diſſecta flaueſcit, & commanducata mordet. Prouenit in campeſtribus, ſiccis, & cliuoſis tractibus, & maritimis. Quare chamæleo vocetur, à varietate foliorum euenit. mutant enim cum terra colorem: hic viridia, illic albicātia, alibi cœrulea, nonnuſquam rubra inueniuntur. Aegineta. Nigri radix cal. ſic. 3. propemodum ordine, abſtergit, cutis labes exterit. duros tumores diſſipat emollítque. Phagedænica vlcera illitu perſanat. Si autem intra corpus ſumatur, veneni loco eſt. Albi radix nigro proportione reſpondet, ſed amarior eſt: quæ ſi cū vino auſtero inſtar acetabuli bibatur, latos ventris lumbricos enecat: facit etiā ad aquam intercutem.

CHAMAELEVCE lumborum doloribus propitia est, herba virens, incuruis foliis, surculisque: flore rosaceo. Aeg. Gal. 3. sic. 1.

CHMAEMELVM. vide Anthemis.

CHAMAEPLATANI sunt coactæ breuitatis pumilæ platani: quoniã arborũ etiam abortus inueniuntur.

CHAMAESYCEN aliqui sycen nominant. ramos emittit quaternûm digitorum, teretes, succosos, in terram deiectos: folia lentis, parua, peplum plane referentia, tenuia, quæ à terra non attolluntur: semine sub foliis rotundo, vt in peplo. neque caulem, neque florem promit. radice firmatur tenui, superuacanea. Aegineta. Absterforia & acri facultate pollet, quapropter & surculi ipsius & liquor myrmecias verrucásque abolent: crassas oculorum cicatrices cum melle abstergunt, hebetudini & suffusioni incipienti medentur.

CHAMAELEA surculosa fruticat, ramis dodrantalibus. folia oleæ similitudinem habẽt, tenuiora & amara, quæ gustata linguam mordent, & arteriam deradunt. Aeg. Absterforia facultate sordida, vlcera, & crustas cum melle purgat.

CHELIDONIVM maius, caule est gracili, cubitali aut altiore, agnatis foliosis. foliis ranunculi, multis, mollioribus tamen, & colore cæsiis: flore violæ albæ, secun-

χαμαί-λεύκη. Pas d'asne ou pied de poullain

χαμαι-πλάτα-νοι.

χαμαισύκη.

χαμαί-λαια. Oliuella offic. mezereon

χελιδώ-νιον μέγα

dum ſingula folia prodeũte. in eo ſuccus croci, mordax, acris, & aliquãtulum ſubamarus, grauiter olens. radix supernè ſingularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur. ſiliqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figuram longa: in qua ſemen papauere maius recluditur. Hoc nomẽ ſibi videtur vendicaſſe, quod aduentu hirũdinum exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sunt qui narrant, hirũdines matres excęcatis pullis, admota herba viſum reſtituere.

χελιδώνιον μικρόν. offi. ſcrofula.

CHELIDONIVM minus, quod triticũ ſylueſtre aliqui nuncuparunt, herbula pediculis ab radice pendens, ſine caule: foliis hederæ, multo rotundioribus & minoribus, teneris, & ſuppinguibus. radices habet ex eodem callo complures, puſillas, in granorum tritici modum aceruatim congeſtas. quarum tres aut quatuor in longitudinem exeunt. Iuxta aquas & lacus naſcitur. Aeg. Maius cal. 3. valentérque abſtergit: ſuccus ipſius claritati oculorum vtilis eſt. radix arquatos cum vino & aniſo pota, obſtructione liberat: manducata dentiũ doloribus auxiliatur. Minus cal. 4. acre adeò vt illitũ cutẽ vlceret. vngues ſcabros emendat. Succus per nares purgat.

χονδρίλλα.

CHONDRILLA, quam aliqui cichorion, alii ſerin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. qua ex cauſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciem eſſe pronun-

ciarũt: verùm tenuior tota eſt. in cuius ramulis, gummi maſtiches ſimillimum, tuberculo fabæ inueniri ſolet. Aliud habetur chõdrillæ genus, folium ferens oblongũ circumroſum humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo: radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa. cuius & caulis & folia con coquendi vim habent. ſuccus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lętis & cultis. Aeg. Chondrilla intybi ſpecies ſubamara guſtu eſt, propterea etiam maiorẽ ſiccandi vim quàm illa obtinet.

CHRYSANTHEMON aut caltha, nõ nullis buphthalmos, herba eſt tenera, fruticoſa, lęues proferens caules, & multifida folia: flores ſupra modum ſplendentes, luteos, orbem oculi imitantes, vnde buphthalmi nomen traxit. propter oppida naſcitur. Cuius caules oleris vice manduntur. flores cum cerato triti ſteatomata diſcutere prodũtur. Regio morbo correptis colorem breui reddũt, ſi ſequẽte longo balnei vſu, poſt exitum ebibantur. (Aeg. non retulit.) χρυσάνθεμον. Marguerites blãches

CHRYSOCOME palmi altitudine fruticat. coma ſpecie corymborum, hyſſopo ſimili. radice hirſuta, veratri nigri modo, tenui, cyperum æquante: guſtu non iniucũdo, ex auſtero dulci. in petroſis opaciſque naſcitur. Aeg. Chryſitis etiã dicitur. radix acri ſimul & aſtringente vi exiſtit, quare nõ multã χρυσοκόμη.

in medicina vſus eſt: quanquã peripneumonicis, & iocinoroſis in mulſo elixa exhibeatur: cæterum menſes educit.

χρυσογόνος. CHRYSOGONVM denſè fruticat, quernis foliis: flore coronarij verbaſci. radix vt rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra. Quæ trita cum aceto, atque impoſita, muris aranei morſibus auxiliatur.

χρυσολάχανον. Offic. minor craſſula & chryſolanum. CHRYSOLACHANVM Plinius ab atriplice diſcreuit, in pineto foliis lactucæ naſci tradens, ſanare neruos inciſos, ſi cõfeſtim apponatur. Et alibi genus chryſolachani tradit flore aureo, foliis oleris. Coctũ eſtur vt olus molle. Stranguriam diſſoluit ſi bibatur ex vino & aqua. Aluum ſiſtit.

κύανος. Blaueoles ou aubifoïs ou bluetz. CYANI colos eſt in nomine, qui honorem noménque dederit cœruleo. Roſam cyanus excipit, cyanum amaranthus. Plin.

Cicerole. CICERAM non tam leguminibus Columella quàm pabuli generibus adnumerat, eámque proximam fœnogreco & medicæ tradens. Eadem hominibus non inutilis, nec iniucunda eſt. Sapore certè nihilo differt à cicercula, colore tantum diſcernitur. nam eſt obſoletior, & nigro propior. Seritur primo vel altero ſulco menſe Ianuario, aut Februario, Martióve: quibuſdam tamen Italiæ locis ante calendas Nouembris. Læto loco & humido ſeri debet. Ea, vt volunt, ſtercoratur ager.

CICERCVLA est minuti ciceris inequalis angulos habens veluti pisum. Ea multis in locis vtũtur, eiusq; cremorem phaselis præferunt in alendo potentiorem. cerres ou poys cerre.

CICI, lege Ricinus.

CICER consuetum legumen flatus creat, valentis materię, aluum facilem reddit, vrinam mouet, lacti seminíque generando accommodatũ, idem menses elicit. At crios appellatum, hoc est arietinũ, aliis magis vrinæ ciendæ est: decoctum ipsius præsertim nigri, calculos quoque in renibus conterit. quod orobiæum ab eruo vocatur, calidius his est, & subamarum. Syluestria quouis modo domesticis sunt validiora. Est autem syluestre cicer foliis satiuo simile, odore acri, sed semine discrepat. Aeg. ὄροβος. Ciche

CYCLAMINVS folia habet hederę, purpurea, varia, in quibus súsque déque albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquante: floribus in eo purpureis, rosarũ effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vt rapum videri possit. Aegin. Cyclaminus varias vires habet, etenim extergit, incidit, aperit, attrahit, & dissipat. Succus ipsius hæmorrhoidas sedi admotus aperit, duritias cum aliis discutit. Cum melle suffusis proficit, per nares purgat abdomini inunctus aluum subducit, fœtus corrumpit. Radix autem tota succo quidem est imbecillior, sed & ipsa κυκλάμινος. offic. cyclamen messon, ou pain de porceau vulg.

vehemens adeo eſt, vt cum mulſa inſtar triũ drachmarum pota, interanea expurget. Cutis etiam vitia exterit.

κυκλάμινος ἑτέρα offi. ſigillũ Mariæ

Eſt & altera CYCLAMINVS, quã ciſſanthemon aut ciſſophyllon vocãt: folijs hederæ, ſed minorib⁹: geniculatis caulibus, craſſiſque circa uicinas arbores, capreleorũ modo ſe voluentibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris: radice ſuperuacua. naſcitur in aſperis. Aeg. Semen efficax eſt vt potum priori ſimilia faciat.

κυκλάμινος τρίτη

CYCLAMINVM tertiã Plinius ſibi demonſtratã aſſerit cognomine chamæciſſon, vno omnino folio, radice ramoſa qua piſces necabãtur, quod Dioſcorides nomine tenus primæ cyclamino tribuit, ichthyotheron, à piſcium venatu nominans.

κώνειον Cigue

CICVTA caulem ædit geniculatũ, vt fœniculi, grandem in cacumine, ramoſum: folia ferulæ, anguſtiora, graui odoratu. rami, mox vmbellę in ſummo prodeũt: flores quoque albicantes: & ſemen aniſo candidius: radice non alta, concaua. Cicutę letale venenũ ineſt, ſuáq; vi refrigeratoria necat. Remedio eſt vini meraculi potus. Succus exprimitur contuſis cacuminibus, priuſquam ſemina & comæ ſicceſcant. qui ſole denſatur in paſtillos. Efficaciſſima vis Creticæ, Megarenſi, mox Atticæ, & in Chio, & Cilicia naſcenti.

Aeg. Cicutæ vires ſummè refrigeratorias eſſe omnibus conſtat.

CYMINVM, lege Cuminum.

CINNAMOMI genera plura, patriū ſibi nomen vendicātia. Præfertur tamen Moſyliticum, quòd caſiæ, cui Moſyliti nomē eſt, aliquam referat effigiem. Sed in eo genere recens, nigrum, ex vinoſo in cinereum vergēs, læue, tenuibus ramulis, ac frequētibus nodis cinctum, perquàm iucunde olens. Optimi ferè indicium, iucundi odoris proprietate cōſtat. Inuenitur enim cum optimo, eoque quod peculiare eſt, odor rutæ aut cardamomo proximus. Inſuper acre, mordēs, & cum calfactione quadantenus ſalſum, quòd non citò confricanti aſperum, aut frianti lanuginoſum, læuibus tamen internodiis appareat. Si certior fieri voles, vellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio: nanque fragmenta miſcellanea quædam eſſe videntur. Quæ autem melius ſpirant, ſuo halitu cum nares primum conſuluntur, olfactum explentia, deterioris dignotionem impediunt. Eſt etiamnum montanum, craſſum, pumilum, fulueſcens admodum. Tertiū à Moſylitico, perquàm ſuauiter olet, nigrum fruticoſum, paucis intercedentibus geniculis. Quartum, fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſum, vile, ac friabile, magnam habens radicem, quæ caſiam planè repræſentat.

κιννάμωμον. Canelle

Quintum genus, odore nares feriens, subrufum, & cortice fuluæ casiæ simile, tangenti firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Iis quæ thuris, casiæ, myrti, aut amomi odorem spirant, minus suauitatis inest. Deligito scabrum, album, rugosum. at læue, lignosum circa radicem, vt inutile, reiicito. Est etiamnum simile aliud, cui pseudocinnamomo cognomẽ est, vile inualidi odoris, solutarúmque virium. Vocatur etiam Zingiber, cum tamen sit xylocinnamomum, præbens quãdam cinnamomi faciem. Est autem lignosum cinnamomum, sarmenta longa robustáq; ferens, odore longe cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum, à cinnamomo genere differre dicant, quod à natura eius abhorreat. Est & quoddã cinnamomũ, quod aliqui pseudocinnamomum appellãt, perquàm denso atque crasso sarmento, longè tamẽ inualidius cinnamomo, & odore & gustu. Aeg. Cinnamomi vis est summè tenuis, non item æquè calida, sed tertij ordinis, nihil autem ex iis quæ parem ipsi calorem referũt adeò siccat, propter substantiæ tenuitatem. Cinnamomis autem vel pseudocinnamomum veluti inualidum quoddam cinnamomum est.

Langue de chien — CYNOCEPHALAEA eadem potest videri antirrhino, vt mihi quidem videtur.)

CYNIA aut cynocrambe, cauliculum bi-nûm dodrantum altitudine emittit, mollem, subalbidum: folia mercuriali aut hederę simi-lia, certis interstitiis subalbida. semen foliis adhęret: paruum, rotundum. Folia cum cauli-bus pota, aluum cient, oleribus commendan-tur. Ius decocti & pituitã & bilem aquamq; detrahit.

κυνο-κράμβη. off. syluestris atriplex

CYNOGLOSSON folia latifoliæ plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginosa: caule vacat, & humi sternitur. prouenit in sabuletis. Contrita eius folia cum vetere suillo adipe, rabidorum canũ morsibus, alopeciis & ambustis medentur. Herba cocta & cũ vino pota, aluum mollit.

κυνό-γλωσσον. Non est hęc linguacanis herbariorum

CYPIRVS, quem aliqui erysisceptrũ, vt aspalathũ appellãt, folia fert porraceis proxima, sed longiora & exiliora: caulem odorati iunci, cubitalem aut maiorẽ, angulosum in cuius cacumine minuta folia cum semine exoriuntur: radices, quarum in medicina est vsus, cohærentes inter se, oleis oblongis simi-les, aut rotundæ, nigro colore, suaui odore, amaro gustu. In lacunosis, palustribus & cultis enascitur. Optima est grauissima, densa, fractu contumax, plena & aspera, odoris cum quadam acrimonia iucundi, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur.

κύπειρος. Souchet ou ionc blanc en bas, noir par hault

κύπαρος ἰνδική. Aliud CYPIRI genus tradunt in India nasci, gingiberis effigie, quod manducatum crocivm reddit, gustu amaro sentitur, & illitum præsentem psilothri vim exhibet. Aeg. Iuncus angulosus calfacit siccátq; citra morsum, hinc etiam humidioribus vlceribus cicatricem mirabiliter inducit, ac oris vlcera persanat: habet & vim quandam incisoriam, qua calculos comminuit, vrinã & menstrua promouet.

κύπρος. Troisne CYPRVS arbor est oliuæ foliis circum ramos, latioribus, mollioribus, & virentioribus, flore candido, muscoso, odorato, semine sambuci, nigro. Optimum nascitur in Canope & Ascalone. Aegin. Cypri folia & surculi mixtis constant viribus, discutiẽte & astrictoria, tum ea quæ sine offendiculo & morsu siccet: ideoq; decoctum ipsorũ ambustis superfusum prodest, ac igneis inflammationibus congruit. Itẽ oris eruptiones, aphthas vocãt, ipsa arbor commãducata persanat: item medicinis lieni dicatis miscetur.

κιρκαία. CIRCAEA, quam & dircæam, aliqui vocant, foliis est hortensis solani, agnatis crebris: flore nigro, pusillo, copioso: semine milij, nascente in quibusdam veluti corniculis: dodrantali radice, triplici ferme, aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciente. Nascitur in apricis, saxis, & vento perflatis. Aegin. Eius radix calida est, & odorata, quę cum vi-

no pota fœminarum locos purgat: ſemen in ſorbitione ſumptum lac generat.

CIRSIVM, caulis eſt tener, duorũ cubitorum, triãgulo ſimilis: ab imo foliola, roſæ ſpeciem referentia: anguli ſpinoſi, per interualla molles: folia bugloſſo ſimilia, maiora, ſubcãdida, modicè hirſuta, partibus extremis aculeata: cacumen caulis orbiculatũ, hiſpidum, in quo capitula purpurea, quæ ſoluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum ſedare Andreas ſcripſit. Aeg. non meminit.

κίρσιον. off. lĩgua bouis

CISTVS, quem aliqui citharon, aut ciſſaron vocant, ramoſus frutex eſt ſed improcerus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens, foliis rotundis, acerbis, hirſutis. flos maſculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Hypociſtis, erythranon, aut cytinus à nonnullis cognominata, iuxta ciſti radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. quædam flaua, altera virens, tertia candida. Liquatur acaciæ modo. aliqui tamẽ exiccant, fractámque macerant, & incoquũt, reliquáque, vt in Lycio proſequuntur. Aegineta, Frutex eſt aſtringẽs, & modicè frigidus virtute: folia ipſius & germina adeò ſiccant, vt etiam vulnera conglutinent: at flores cum in ſecundo ferè gradu ſicciores ſint, inteſtinorum torminibus, aliiſque fluidis vitiis accommodati ſunt: extrinſecus illiti putrida vlcera compeſcunt.

κίστος. De garicles

κύτισος. Grand treufle

CYTISVS, frutex est albus in totum, vt rhamnus, ramos spargẽs cubito longiores, in quibus folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorso medio prominente. ea digitis trita erucam olent, gustatáque cicer sapiunt. Folia refrigerãt. tumores inter initia discutiũt, si cum pane trita illinantur, decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli, quod apes alliciat, prope aluearia serunt. Aegineta, Folia discutientis leniter & tepide nostræ sunt quemad modum & maluæ.

κίτριον. Citron

CITRII medium acidum, aut qualitatis expers, in quo semen est, tertij refrigerantium siccantiúmque ordinis habetur. Cortex in secundo quidem abscessu siccat, sed non item refrigerat, acri virtute prẹditus. Caro ipsius crassi succi est, pituitæ generandæ apta & frigidæ, semen digerit & sic. 2. Folia arboris siccandi discutiendíque vim repræsentãt. Aegineta.

κλήματις. Peruẽca

CLEMATIS humi serpit, læto, pinguíq; solo prouenit, viticulas spargens crassitudine iunci, exiguas: folia lauri figura & colore, multo minora. Gignitur in terrenis. Aeg. Appellatur & daphnoides, myosinoides, polygonoides. Siccãdi virtute pollet, qua fluores alui quã diarrhœam dicunt, intestinorũ tormina, & dentium dolores finit. Cõtra venenatorũ morsus rectè imponitur. Est & altera clematis, quę viticulosum emittit ramulũ, ru-

Liseron off. Volu

bescentem, lentum: folium gustu admodum acre, ac exulcerans. repit per arbores, vt smilax. Aeg. Huius fructus cũ aqua potus pituitã & bilem per inferiora educit. folia ad lepras arcendas illinuntur.

bilis maior. & Cãpanella

κληματίς τρίτη

CLEMATIS tertia Plinio recensetur, cẽtũculus Italis appellata, rostratis foliis ad similitudinem capitis penularum iacẽs, in aruis. Est eius egregius, effectus, ad sistendam aluum in vino austero. Idem sanguinẽ sistit cũ oxymelite, aut aqua calida. sic & ad secundas mulierum efficax. (Idem ferè gnaphalij effectus est, quod Romanis similiter centunculus appellatur, hinc fit vt quid differãt addubitem.

κλινοπόδιον.

CLINOPODION frutex est foliis serpyllo similis, surculosus, duûm dodrantum altitudine. nascitur in petrosis. flores matrubij modo, ex interuallis distincti speciem lecti pedum præbent. Aegin. Vis eius est calida siccáque, nondum vero adurens, sed tertij ferè ordinis.

Forte q̃ vulgo orbiculata, quã offi. montanũ pulegiũ

κλύμενον.

CLYMENVM caulem fert fabæ, quadratum: folia plantaginis, folliculis supra caulem in sese inflexis, vt in polyporum cirrhis. Probatissimum est è montibus. Succus ex herba tota cum radice exprimitur refrigerans, & omnes fluidas affectiones astringens. (Galenus & Aegineta indictam reliquerunt.)

Sigeia offi. Cypria ou sa ponalis

κνίκος, vel κνῆκος. off. cartamus

CNICVS foliis constat oblongis, per ambitũ diuisis, asperis, spinosis, caule sesquipedali, capitulo magnitudine grãdis oliuę: flore croci: semine candido, alioqui rufo, longo angulos o. Huius flore in obsoniis vtuntur. Aeg. Cnici semine ad purgandã aluũ duntaxat vtimur. Si quis extrinsecus eo vtatur, tertij calefacientium ordinis erit.

κόκκος βαφικός. Escarlate offic. grana tinctorũ. narb. vermillõ

COCCVM quo infectores vtũtur, frutex est surculosus, paruus. cui grana ceu lẽtes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia, deinde Asia & Cilicia: vltimum ex omnibus Hispanicũ. Nascitur quoque in Cilicia, è quercubus, cochlearum exiliũ similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant. Aeg. Granum tinctorium leniter siccat, vnde magnis vulneribus, & neruorum itidem cum aceto, aut oxymelite lęuigatum cõmodé imponitur.

κωδιάμινον.

CODIAMINVM bis anno, vere & autumno emicat, ęstates hyemésq; fugit. Vocãt & codianum bulbum syluestem interpretantes, & codion eius florem.

κόϊξ.

COIX Theoprasto folio arũdinis, angulari, ad nexus vtilis, à quo fiscellæ genus Atticæ coix, vt inquit Pollux, apud Dores Cois. fit & mentio de coicinis textis apud Strabonem.

κολχικόν

COLCHICON, aliqui ephemeron, sunt

qui agrestem bulbum vocant, autumni exitu florem edit croci, candicantem: ab eo tempore, folia bulbi, sed pinguiora: caulem palmo altum, ferentem rufum semen: radicē foris è nigra rufescentem, quę delibrata, candida & mollis spectatur, lacteo succo madet, atque gustatu dulcis inuenitur. bulb⁹ eius mediam habet rimam, fissuramque, qua flos erũpit, plurimum in Messenia, & Colchis enascitur. Ea comesa, fungorum more, strangulando enecat. Hanc autē depinximus, ne à quoquam imprudēter pro bulbo deuoretur: mirum enim in modum saporis voluptate imperitos allicit. Remedio sunt eadem quę fungis. bubulum etiam lac potũ auxiliatur. itaq; cum adfuerit, non aliud desideratur auxiliũ. ¶ Aegineta nihil adiecit quàm eius alexipharmaca. Caninica. officihermo dactyli.

COLYCEA arbor circa Idam prouenit, alioqui rara inuentu, fruticosa, ramosáq;, & multis alis concaua. folio vlmi, longiore, satis ad latifoliæ laurus accedēte, sed ampliusculo & rotundiore, suprà viridi, infra cano, neruosóq; præ tenuibus neruulis fibrísq;, de medio callo in costarum speciem adductis. materiæ solida, cortice non læui & quasi vitigineo vestitur. Radicibus per summa gracilibus, & solutis, cæterum fibratis, & mirum in modum flauis. Sterilis & flore vidua, surculos tamen gemmásque circa folia pingues, κολυκέα

læues, candidos, amentàcea facie fundit. Pręcisa, vel ignibus exusta, ab imis rediuiua resurgit.

COLYCEA alia est apud Theophrastum, folio salicis, comosa, ramosa, in totumque ampla', valuulis leguminum more non angustis, in quibus semen latum, paruum, durum non nimis, nec abundè pro magnitudinis ratione frutificat. (Hanc aliqui Plinio staphylodendrum dici existimãt, de qua suo loco.

κολυτέα Baguenaudier.

COLVTEA Liparæ peculiaris à Theophrasto traditur. Arbor magnitudine pręstãs fructum ferens in siliqua, magnitudine lentis, qui mirum in modum oues saginet. Nascitur semine & fimo præcipuè ouillo. Serẽdi tempus, cum arcturus occidit. Mãdari solo debet præmaceratũ, cum iam in aqua germinare cœperit. foliũ mittit fœnogræco nõ absimile. Arbor primũ vnicaulis emicat, trina cõcidendis scipionibus & baculis idonea. Si quis nimis decurtauerit mox emoritur, quippe quæ lateribus haud quaquã fruticet: spargitur deinde in ramos, quadrina prorsus abhorrescit. (Si hęc arbor est quã Mauritani Sene vocant, siliquosus eius fructus denarii põdusculo potus pituitam & bilem deiicit. Retorridã atramq; bilem earúmq; suffusiones ex gallinaceo iure depellit. Vetusto capitis dolori, scabiei, comitialibus, impetigini

succurrit. Sed ius potius feruefacti, quàm triti farina ꝓpinatur. pulueris modo drachma, in decocto semuncia. intestinorum obstructiones explicat. (Actuarius.)

COMBRETVM baccari simillimũ traditur, nisi quod procerius est, foliorum exilitate vsque in fila extenuata. Hoc totum cũ axungia vulnera mirificè sanare.

COLOCYNTHIS sarmenta foliáq; satiui cucumeris emittit, per terram repẽtia, diuisa, fructum in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehementer amarum: quem legere oportet, cum cœperit in pallidum colorem permutari. Aegineta, Cucurbita syluestris validã purgandi vim obtinet: viridis ipsius succus infricatus coxendicum doloribus auxiliatur. κολοκυνθίς. cologute

CONYZAE duo genera. quæ parua vocatur, odore præstantior est. maior verò frutice altior & foliis latioribus, graui odore. vtriusq; folia oliuæ similia, hirsuta, pinguia. in maiore caulis binûm cubitorum altitudine attollitur, in minore pedem ęquat flos fragilis, lutei aut fului coloris, qui in pappum abi, tradices superuacuę. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore, ac molliore: foliis quàm paruæ maiusculis, minimè pinguis, & maiore minor, multo grauioris odoris & iniucundioris, sed inefficacior. Prouenit locis riguis. Aegineta, Conyza vtraque Cal. sic. 3. κόνυζα. chasse puce ou cimicaria.

Hinc etiam oleum in quo decoquitur rigores febrium circuitu remeantes discutit. Flores idem præstant, quorum decoctum mēses citat, & fœtus extrahit. De tertia non aliud tradit quàm Dioscorides.

Esponge de riuiere ou tofse musc.

CONFERVAM appellant à conferruminando, spongiam aquarū dulcium verius quàm muscum aut herbam, villosæ densitatis atq; fistulosæ. Frequens est in Alpinis fluminibus. Hanc præsentaneum esse remediū ad ossa confracta Plinius est author.

διάκυρον Pulmonaria Vegetii esse videtur. Pomelee ou patte de lion.

CONSILIGO ætate plinii herba in Marsis reperta. Nascitur & Aequicolis circum vicum Neruesiæ. Radix eius suum & pecorum omnium remedium pręsens est, pulmonum vitio, vel traiecta tantum in auricula. Bibi debet ex aqua, haberiq; in ore assidue sub lingua. Superficies huius herbæ an esset in aliquo vsu, Plinio fuit incertū. Columella aduersus pestilentiā ingruentem gregi præsens remediū huius radiculæ vsum cognouit. Cōsilignē mulomedicis pulmonariam dici cœpisse testatur Vegetius.

off. volubilis. du liset, ou de laveillere, ou herbe aux clo-

CONVOLVOLI herbæ nascentis per fruteta nullo odore flos est, nec crocis intus candorem tantum referens, ac veluti naturæ rudimentum lilia facere condiscentis.

CVNILAGO siue cunila mascula, odoris est fœdi, radicis lignosę, folio aspero. Tradunt manipulo eius abiecto omnes etiam à

tota domo blattas conuenire ad eam.

ches ou des clochettes.

CORIANDRVM aut corianum vulgaris est notitiæ. Aeg. Ex contrariis viribus cõpositum est, tenuis substantiæ, terrenæ, amarę, aquosæque humiditatis tepidæ particeps. Habet modicã vim astringendi, quapropter inflammationibus, erysipelatis nõ admodũ feruentibus cõuenit. Tumores molliusculos cum aliquo in idem efficaci, discutit. Semen modicè quidem cum passo bibitum, lumbricos pellit, libeberalius autem sumptum mentem tentat.

Herbe en censiere. κόριον. coriãdre

CORIS, quod aliqui hypericon vocant, frutex est folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior dodrante, suauis, odoratus, acris. Aegineta, Semen eius ad vrinam & menses ciendos bibitur. Succurrit & phalangiorum morsibus, item ad opisthototon cũ oleo inungitur.

κόρις. Millepertuis, ou herbe S. Iehan.

CORNVS dura arbor est, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum virent, dein per maturitatem rubescunt, aut ceræ colorem repræsentant. Muria, vt oliuæ, condiũtur. Sanies quam virentia folia torrendo resudarunt, impetigini conuenienter illinitur. Aeg. Corni fructus acerbus, si edatur, validè vẽtrem astringit. Folia autem & germina acerbitate vehementer siccant, adeò vt maximis durorum corporũ vulneribus glutinandis sint.

κρανεία. Cormier ou cornier.

κορωνόπους. Capriole ou sanguinaire, ou dent au chien.

CORONOPVS oblonga herbula est, per terram repens, fissis foliis. coquitur in olere, radicem habet tenuem, abstringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus, & locis incultis, & secus vias. Idem apud Paulum nisi quod κολικοὺς pro κοιλιακοὺς perperam legitur.

κόστος. Du coq. ou herbe de nostre Dame.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris suauitate. Secundũ locum sibi vendicat Indicus, leuis, vber, vt ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abundè plenus, densus, aridus, á teredinibus non erosus, sine grauecolentia, gustu calidus ac mordens. Sunt qui admistis helenii comageni præduris radicibus, adulterent. quod deprehensu facile est. siquidem neque gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare possit. Aegineta, Costus modicum quidem amaritudinis, plurimum verò acris & calidæ qualitatis habet, idoneus si quam sit opus particulá calfacere, vel ex alto in summa humorem aliquem elicere. Vrinam & menses ducit, lumbricos enecat. Quum verò & flatulenti cuiusdam particeps sit, venerem cum mulso potus stimulat. Coxendicum doloribus, resolutis, febrium rigoribus ante accessiones, cum oleo infricatus, conducit.

COTONEA mala & ſtruthia frigido ac terreſtri donata temperamento, ventrem ſupprimunt, vulnera glutinant. Aeg. κυδώνιο. Coins.

CRATAEOGONVM, ſiue vt aliis placet, cratægonon, foliis melampyro ſimile eſt, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorúmque geniculorum. ſemine milii. naſcitur in opacis & frutetoſis, ſummopere acre. Eadem apud Paulum, ſed frigidum ſemen eſſe adiicitur, corrupta, ni fallor, lectione: aliter enim apud Galenum legitur. κραταιόγονος. Curage

CRITHMVM, ſeu potius, vt aliqui, crithamon, fruticoſa & vndique folioſa herbula eſt, cubiti altitudinem ferè petens. Naſcitur in maritimis, & petroſis: foliis pinguibus numeroſis, albicantibus, veluti portulacæ, latioribus, & longioribus, ſalſo guſtu. flores candidi ſunt, & ſemen, ceu roriſmarini, odoratum, molle, rotũdum, quod ſiccatum rumpitur. habet intus tritici modo nucleum: radices digiti craſſitudine tres aut quatuor, grati odoris & iucundi. eſtur crudum coctúmve in olere. ſeruatur etiam in muria. Aegineta, Crethmon ſalſum eſt ſimul & amarum, ſed modicè, quare & vis ipſius eſt abſterſoria & deſiccans. κρίθμος.

CROCODILION chamæleontis nigri figuram habet. Naſcitur in ſyluoſis, radice longa, læui, aliquantum lata, odore, vt κροκοδίλιον. Sẽblable a carline

nasturtii, acuto. Semẽ ei rotundum inest, duplex vti scutum. Aegineta, Semẽ & succus calidam, siccam, & discutientem vim præ se ferunt, vrinas itaque & mẽses mouent. Radix excreationes è pectore iuuat, item sanguinẽ per nares ducit.

κρόκος. Safran.

CROCVM, optimũ in medendi vsu Coryceum, recens, & boni coloris, paulum candidi gerẽs in capreolo, oblongum, omnibus suis partibus constans, non fragile, plenum, à quo detractum est nihil, quod madefactũ manus inficit, nec situm redolet, aut cariem sentit, subacre: sin huius generis non est, aut vetus, aut humore perfusum creditur. Secundus locus datur Coryceo, è tractu Lyciæ cõtermino. Tertius Lycio è monte Olympo. dein ex Aegibus Aetoliȩ. Cyrenaicũ & Centuripinũ in Sicilica omnia viribus infirmius est. Omnium natura oleracea. Itali tamẽ ob succi copiam, & coloris venustatem, tingendis mortariis dicauerũt, quibus de causis magno venditur. Vtilissimũ in medicina quod ante descripsimus. Adulteratur immisto crocomagmate tuso, atque etiam sapæ sublitu: contrita, quò pondus adiiciatur, simul argẽti spuma, aut blumbagine. sed maleficium declarat insidens puluis, præsertim si defrutum in odorando subolet. Aeg. Crocus Cal. 2. sic. 1. astringit & concoquit.

CROTON, quære Ricinus.

CVCVRBITA humidi frigidíq; in secundo abſceſſu temperamenti eſt, vnde tota ſi imponatur, calidas refrigerat inflammationes. κολοκύνθη Courge, ou cohourde.

CVCVMIS eſculentus quidẽ viridis refrigerat humectátq; in 2. ordine, caro ipſius feruidas ſolatur inflammationes. Semen abſtergendi incidendíq; virtute prȩditum, vrinas mouet, & corpus nitidum efficit. Aridus ſiccat in 1. ordine, vehemẽtiúſque abſtergit, & ſemen, & radix. σίκυος. Cõcõbre

CVCVMIS ſylueſtris fructu ſolo diſtat à ſatiuo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus non diſſimilem. folia atque ſarmenta ſatiui refert: radice candida, magna. naſcitur in ſabuletis, & ruderib⁹, frutice in totum amaro. E fructu huiuſce cucumeris, fit medicamẽtum quod elateriũ vocatur, ad hunc modum: Decerpti cucumeres, qui tacti protinus exiliunt, ſeruantur nocte vna: poſtridie impoſito ſupra craterem rariore cribro, vtriſque manibus prȩhenſi, ſigillatim ſupino cultro, ſurſum verſus aciem habente, ſinduntur, atque per cribrum humor in ſubiectum vas exprimitur, ſimúlque carnoſum quod hæſit cribro, quò facilius excidat, eliditur. quod ita preſſum eſt, reſidere ſinitur, atque in vicinam peluim demittitur. coaceruata autem in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur, & denuò preſſa abiici- σίκυος ἄγριος. Erraticus ἐλατήριον.

untur. humor in pelui agitatur, & linteo opertus, soli exponitur. dumque steterit, tota supernatans aqua cum humore concreto, effunditur. hoc verò identidem fieri solet, donec existens aqua liquescat: qua stillatim exhausta, sedimentum mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriẽdam protinus succi abundantiam, cribratos cineris humi inspargant, & medium cauantes, triplicatum linteum obtẽdant, per quod elaterium cum sua humiditate diffundunt, siccatumque, in pila, vt dictum est, con terunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alii in nouissima lotione, mulsam aquam respergunt. Elaterium optimũ esse constat, læue, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quódq; lucernarũ luminibus obiectum, facilè flagret. Porraceum tamen scabrumq;, si turbidum spectetur, atq; erui cinerisq; plenum sit, graue & vitiosum esse solet. Nec desunt qui cucumis succo amylum immisceant, vt candorẽ ipsum & lęuitatem imitentur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile est. Aegineta. Cucumeris syluatici radix detergit, dissipat, emollit. Succus siccandi vires habet, qui videlicet radice & foliis expressus elaterio similis, sed imbecillior est. Elateriũ autẽ cal. 2. menses prouocat. fœtus appositu propter summam amaritudinẽ

necat. euacuationẽ ex naribus cum lacte instillatum molitur. Clystere iniectum pituitã nonnunquam etiam sanguinem extrahit.

CVMINVM satiuum ori gratum est: sed multo magis Aethiopicum, quod Hippocrates regiũ appellauit. secundum locum tenet Aegyptium: reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Terentia, & plerisque aliis tractibus. κύμινον. Cumin.

Syluestre CVMINVM, plurimum efficaciúsque in Lycia & Galatia, Asia, atq; Carthagine Hispanię gignitur: frutice paruo: dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis foliis tenuibus, veluti serratis, & gingidii diuisura. in cacumine capitula quina, aut sena habet, mollia, rotunda, in quibus est semẽ acerosum, gustu satiuo acriore. nascitur in collibus. Est & aliud syluestris cumini genus, satiuo non dissimile, quod à singulis floribus pensilia promit cornicula, in quibus semen est melanthio simile: quod potum omniũ serpentium morsibus præsidio est. calculosis & iis qui vrinæ stillicidio vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt, auxiliatur. sed apii semen feruefactum postea bibẽdum est. Aegineta: Cyminũ calefacit tertio. Vrinam mouet, flatus discutit. κύμινον ἄγριον. κυπάρισσος.

CVPRESSVS refrigerat & astringit. Aegineta: Cupressi galbuli & turiones siccãdi viribus pollent, nullo calore conspicuo: Cypres Galle de cypres.

quapropter vulnera magna in duris corporibus conglutinant, & in flaccidis putridísque vlceribus in alto fixas humiditates citra noxam depascuntur, intestiniorúmque ramicibus opitulantur.

Sariete, ou chendree saul uage, ou cunilage

CVNILA mollis ramis ac foliis, hispida lanugine obducitur, tritáque mellis habet odorem, digitis tactu eius cohærentibus.

D

Δαφνοειδής. Laureole

DAPHNOIDES cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus obsequiosisq;, multis, inde sursum versus foliosis. cortex supra modum viscosus ramos vestit. folia lauri, graciliora, & molliora, fractu contumacia, quorum gustatu os & fauces incenduntur: flores candidi: bacca cum maturuit, nigra: radix inutilis. nascitur in montosis. Aëg. Laureola eiusdem facultatis est cum laure Alexandrina.

DAMASONION, quære Alisina.

δαῦκος. Carote sauluage ou panez

DAVCVM aliqui Daucium vocant. Creticũ foliis fœniculo simile, minoribus & tenuioribus: caule dodrantali: vmbella coriandri, flore albo: semine acri, candido, hirsuto, suauissimi odoris in mandendo. radix digitali crassitudine & dodrantis longitudine adolescit. in saxosis nascitur, & locis sole illustratis. Aliud eius genus, syluestri apio simile, acre, odoratum, aroma olens, ferue͂tis gustus. Probatissimũ Creticum. Tertiũ assigna-

tur genus foliis coriandri, floribus albis, capite & semine anethi, muscario pastinacæ: semine oblõgo, ceu cumini, acri. Aeg. Daucus qui & staphylinus dicitur, hortensis quidem radice flatulenta est, & venerẽ mouet itemq; semine. Syluestris autem semen minimè flatuosum est, sed vrinam & menses citat, vt & herba ipsa, inefficacius tamen. Sed hæc magis ad pastinacam Dioscoridis quàm daucũ faciunt.

DELPHINIVM, surculos emittit à radice vna sesquipedales, aut maiores, à quibus folia exeunt parua, tenuia, diuisa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant, vnde tractũ nomen est. flos violæ albæ nõ dissimilis, purpureus: & semen in siliquis, milio proximum, quo nõ aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussis. Aiunt enim obiecta herba, scorpiones resolui, atque ignauos torpescere: semota verò ea, sese recolligere. Prouenit in asperis & apricis. Alterũ est delphinium, quod Romani bucinum vocant, superiori simile, sed foliis & ramis longè gracilius. Viribus eisdem pollet, sed non ita efficacibus. (Non habetur apud Aeginetam.)

δελφίνιον. fili⁹ ante patrẽ, aliis buccinaria.

DICTAMNVM, aliquibus syluestre pulegium vocatur. Cretensis herba est acris, leuis, pulegio similis, sed maioribus foliis, quæ tomento quodam spissaq; lanugine pubescunt. florem nullum aut semẽ profert.

δίκταμνος. Diptã ou gingẽbre du iardin

ψευδοδίκταμνος. Quod pseudodictamnum vocant, multis in terris nascitur, antè dicto simile, sed minus quàm illud acre. Eosdem effectus præbet, sed inefficacius multo. Defertur à Creta alterum dictamni genus, foliis sisymbrii, ramis maioribus: in quibus flores syluestris origani, nigri, molles. odor foliorum inter sisymbrium & saluiam iucũdissimus. Efficax ad eadem, sed minus nares ferit. miscetur emplastris, & & medicaminibus quæ aduersus serpentium iniurias confinguntur, theriaca vocant. Aeg. Tenuius est partibus pulegio, cætera simile. imbecillius autẽ est pseudodictamnon.

διόσπυρος. DIOSPYROS vel diosporos arbor fructum habet ceraso similem, duro intus nucleo. Theophrast.

δίψακος. chardon a foullon. DIPSACVM aculeatarum generis est, caulem habet altum, spinis horridum, foliis lactucæ, spinosis, binis, genicula singula cõplectentibus, prælongis, ceu quasdam bullas intus & extra aculeatas, in dorsi medio habẽtibus, cõcauo alarum sinu, in quo imber autros asseruetur. vnde dipsaci, quasi sitiẽtis, nomen traxit. in cacumine caulis, singula surculis capitula insunt, oblonga, echinata spinis. quæ arefacta, candida spectantur, dissectáq; medulla tenus, vermiculos ostendunt. Aegineta: Huius spinæ radix siccat secundo, cum aliqua abstergendi vi.

δωδεκάθεος. DODECATHEO folia septem lactucis

ſimilia exeunt à radice lutea.in aquã potam omnibus morbis mederi tradunt, item malis quæ membratim ſentiuntur: neq; non iis quæ totis corporibus graſſantur. Moly homeri.

DORYCNION Crateuas halicacabon, aut caleã vocat.frutex oleę nuper prodeũtis, ſimilis.naſcitur in petris,non procul à mari, ramis cubito minoribus,foliis oleæ ſimilib⁹ colore, minuſculis, firmioribus præter modum ſcabris: flore candido: ſiliquis in cacumine,ceu ciceris denſis,rotũdis, quinis intus aut ſenis ſeminibus, exigui erui magnitudine, læuibus firmis, verſicoloribus, radix ad digiti craſſitudinem & cubiti longitudinem adoleſcit.id ſomniferum eſſe conſtat. Copioſius hauſtum mortẽ adfert. Nec defuere qui dicerent,ſemen in amatoria expeti. Aegineta,ſimile temperamẽto eſt papaueri & mandragoræ,immodicè refrigerãs. Quod ſi parcè ſumatur torporem inducit: copioſius, interimit. δορύκνιον.

DRABA herba ad cubiti altitudinẽ aſſurgit,tenues ſpargens ramos,& ex vtroq; latere folia,ceu lepidii,ſed molliora,& cãdidiora in cacumine verè ſambuci vmbellam gerit,candidos flores habentem. Herba hęc cũ ptiſana coquitur, in Cappadocia maximè. ſemen aridum pro pipere obſoniis admiſcetur.(Aegineta præteriit. δράβη. Draue ou cumin ſauluage

DRACVNCVLVS folio conſtat he- δρακόντιον.

offi. ſerpē taria & colubrina, aliis linguacerui

deraceo, magno, candidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita vt anguē planè referat, baculi craſsitudine. fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo. & cum ematuruit, croceo, guſtu feruens, mordáxque. radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro nō abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus vmbroſis. Aeg. Simile quiddam aro habet, ſed eo acrius, amarius calidius, tenuiúſq; eſt, cū adſtrictione nōnulla. Radix ipſius pota viſcera purgat, & perniciacium ſeu malignorum vlcerum excellentiſſimum eſt remediū: ex æquo etiam folia, fructus valentior eſt.

δρυόφονον. offi. myrtus nemoralis, cuſines rura.

DRYOPHONVM olus ſylueſtre filiculā ſiue dryopterim ſpecie æmulatur, ramulis ſiue cauliculis tenuibus ſeſquipedalibus, quos circūdant vtrinq; folia, pollicari amplitudine ruſco ſimilia, niſi quod teneriora ſunt & candidiora, flore ſambuci lacteo, ſemine guſtu mordaci, vnde eo vice piperis vtūtur, coquúntq;, cauliculos in cibis admodū gratos.

δρυόπτερις Arborea oſmūdula.

DRYOPTERIS naſcitur in veterū roborum muſco, filici ſimilis, multo minore foliorum inciſura: radicib⁹ inuicem implexis, hirſutis, guſtu acerbis, in dulcedinem vergētibus. Aeg. Dulcis, acris, & leniter amara eſt: cæterum vim habet exedentem, qua & pilos abolet.

DVLCIS radix plurima gignitur in Cappadocia & Ponto. fruticosa est ramis binûm cubitorũ altitudine assurgentibus: foliis lentisci, densis, pinguibus, tactúque gummosis: flore hyacinthi: fructu pilularũ platani magnitudinis, asperiore, qui siliquas lentiũ modo habet, rufas & paruas: radicibus longis, vt gentianæ, coloris buxei, subacerbis & dulcibus, quæ dẽsantur in succum, lycii exemplo. Aeg. Tepidi humidíq; temperamenti est, alicuius etiam astrictionis particeps, coq; non modò fauces exasperatas læuigat, sed etiam vesicæ scabiei medetur: eadem sitim arcet.

γλυκυῤῥίζα. off. liguiritia rigolisse ou erculisse

E

EBENVS optima habetur ęthiopica & nigra, nullos habens venarum discursus, factitii cornus læuore. cũ frangitur densa apparet, mordens gustu, atq; astringens. suffitur iucundo odore supra carbones sine fumi tedio. recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinẽ accenditur, & trita ad cotẽ flauescit. Altera est indica, internatis segmentis candicantibus, & modicè fuluis, item frequẽtibus maculis. cæterũ prior bonitate antecedit. Apud quosdam sesamina, aut spinea ligna cõsimilia pro ebeno væneunt. quod discernitur ex eo, ꝙ fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluũtur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu pręferẽtia. Aeg. Ebeni ligni vis

ἔβενος. Euene

est excalfactoria, detersoria, & subtilis, quapropter quæ pupillas obscurant abstergere creditur, aliisque ocularijs miscetur medicinis.

ECHINVS idem erino, meo quidẽ iudicio.

ἔχιον. Herba hircina

ECHION, folia habet prælonga, hirsuta, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, minora tamẽ, subrubra, & pinguia, spinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numerosos: minutáque vtroque latere folia, expãsa, pinnatáque, nigra, in summo caule minuscula: flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarum similia insunt. radix nigricat, digito tenuior. Aeg. Hãc alij doriada, alij alcibiadion vocãt, nõ modo à serpẽte commorsis cũ vino pota auxiliatur, sed præsumentes quoq; percuti non patitur.

ἐλαιόμελι.

In Palmyris Syriæ, quod ELAEOMELI vocant, ex quodam caudice manat, oleũ melle crassius, sapore dulci. Aeg. Instar duorum cyathorũ potum cũ aquæ hemina crudos humores biliososq; ex aluo educit: qui verò id bibunt, torpescunt, quod extimescendũ non est, sed excitari ipsi debent.

ἐλαφόβοσκον. offic. gratia dei

ELAPHOBOSCO fœniculaceus caulis est, aut rorimarino similis, geniculatus: foliis duûm digitorũ latitudine, vt terebinthi, prælongis, aliquãtum asperis, circumfractis: adnata multa habet, ferentia vmbellas anethi

ſimiles, & ſemina eiuſdem: florẽ ſubluteum: radice ternum digitorum longitudinis & craſſitudinis vnius, candida, dulci, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. contra ſerpentium ictus datur ſemen in vino. Fama autem eſt, hoc pabulo, ceruas ſerpentium morſibus reſiſtere. Aegineta, Cal. ſic. 2. Subſtantia eſt tenui.

ἐλατίνη. Capeſtre rapiſtrũ

ELATINE folia habet helxinę, minora, rotundiora, piloſa: dodrantalibus ramulis, quinis ſenísve, à radice folioſis, guſtu aſtringentibus. naſcitur in ſegetibus & cultis. Aegineta, Mediocri eſt frigiditate, & aſtrictione donata.

ἐλιοσέλινον. Egrun perſil

ELEOSELINVM in humidis naſcitur, ſatiuo grandius, & ad eadem efficax. Aegineta, Paluſtre apium idem poteſt quod hortenſe.

ἐλίχρυσος. Chanoſũ maius

ELICHRYSON quidã chryſanthemon, nonnulli & id amaranton vocãt, quo deorũ ſimulacra coronant: ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum: folia intercedentibus ſpatiis anguſta, abrotono ſimilia: comam aureæ lucis, in orbem, vmbella rotũda veluti ſiccis corymbis dependentibus, radice tenui. naſcitur in aſperis, & torrentium alueis. Aeg. Eius coma cum vino pota vrinæ anguſtiis, ſerpentium morſibus, coxarum dolori, & ruptis accommodata eſt: menſes educit, ſanguinem coactũ ex mulſo pota

dissoluit, & destillationibus auxiliatur.

ἔμπετρον Saxifraga. EMPETRON aliqui phacoides vocant, nascitur in montibus, & maritimis, salso gustu. sed quo propius terreno fuerit, amarius sentitur. Aeg. Pituitam & bilẽ purgat. Est etiã salsum, quare abstersionibus accõmodatur. (Cognomen eius prassoides apud Paulũ legitur, non phacoides.)

ἐννεάφυλλον. ENNEAPHYLON herba Plinio folia longa nouem habet, causticæ naturæ. in lumborũ doloribus, & coxendicum imponitur vtilissimè: continuò enim pustulas excitat.

ἐφήμερον. Musget EPHEMERON, aliqui syluestrem irin appellant, folia habet lilij, sed tenuiora: caulem parem, florem candidum, amarũ: semen molle: radicem vnam digitali crassitudine, longam, adstringentem, odoratam. nascitur in syluis & opacis. Aegineta. Mistæ potestatis est & repellentis, & discutientis per halitum. (Ephremeron venenosum in Colchico depingetur.)

ἐπιμήδιον. Epimedie EPIMEDIVM, caulis est non magnus, hederæ foliis, denis atq; duodenis, neq; florẽ neque fructum ferẽs, radice tenui, nigra, graui odore, gustu fatuo. nascitur in humidis. Aeg. Virtus eius est mediocriter frigida cum humiditate aquosa: quod si illinatur, mammas rectas conseruat. dicitur etiam sterilitatẽ potu facere.

ἐπιπακτίς. EPIPACTIS ab aliis helleborine, par-

ua herba, fruticoſa, exiguis foliis. Iocinoris vitiis vtilis, & contra venena pota. Idē Aeg.

EPITHYMON, flos eſt è thymo duriore, ſatureiæ ſimili, capitula habet tenuia, & leuia, & in eis caudiculas, quaſi capillamenta. plurimū in Cappadocia, & Pamphylia gignitur. Aeg. Gal. ſic. 3. thymo efficacius. ἐπίθυμον

EPIROTICA mala, quæ latinè orbiculata dicuntur, ſtomacho vtilia, ſiſtūt aluum, vrinas euocant, malis tamen cotoneis inualidiora. ἠπειρωτικὰ μῆλλα

EQVISETVM in riguis, & ſcrobibus naſcitur. cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcētes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia in ſublime equiſetū attollitur, vicinos arborū caudices ſcandens, obuolutúmq; depēdet, comis multis, nigris, vt equorum cauda. radix lignoſa, dura. Alterum equiſetū caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior inanis. comis per interualla breuioribus, candidioribus & mollioribus. Id cū aceto tritū vulneribus remedio eſt, eadémq; fungitur facultate. Aeg. Hippuris aſtringentē cū amaritudine facultatē poſſidet, eóq; valēter ſimul & ſine morſu deſiccat. vulnera maxima committit, inteſtinorum ramicibus opitulatur, & vitiis fluore infeſtantibus cū vino pota medetur. ἵππουρις. Prela ou cauda equina

ERICA fruticoſa arbor, myricæ ſimilis, longè minor. cuius flore apes reprobum mel ἐρείκη. Bruyre

efficiunt. tam flos quàm coma ſerpentiũ ictibus illitu medetur. Aegineta, Vi pollet diſcutiente citra roſionem, flore ipſius potiſſimũ & foliis vtendum.

ἠρύγγιον Centum capita.

ERYNGION aculeatarum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale cõdita, in cibos recipiuntur. lata autem ſunt, & extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica. Eryngio, cum adoleuerit, complures ramulorum ſtriæ rubẽt, in quorũ ſummitatibus globoſa capitula, durarum acutiſſimarúmque ſpinarum ambitu ſtellatim circumuallantur, quorum colos aliâs viridis, aliâs albus, interdum cœruleus inuenitur. radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis craſſitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Aegineta, Calfacit quidem non manifeſtò, ſiccitatis autem haud obſcure nec modicè particeps.

ἤρινος. Herbe a laict ou ocimum aquatile.

ERINVS naſcitur apud fontes & fluuios, foliis ocimi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, quinis, ſenísve, dodrantalibus ſurculis: flore candido, ſemine nigro, & acerbo. folia & caules lacteo ſucco turgent. Aeg. Eius ſeminis denarij duo cum mellis denariis quatuor illiti, oculorũ fluxiones ſiſtunt: ſuccus auriũ doloribus benefacit. Alibi de echino ſcribit, herba repellente & ſiccante ob ſuam acerbitatem, eadem autem erino videtur.

ἐριφία.

ERIPHIA ſeptem lanuginoſis ramulis

apii modo foliat, purpureo flore, & eo quidem perenni, semine fabaceo, totidem radiculis quot ramis. Hanc magi prodidere in auena scarabeum habere, sursum deorsúmque decurrentem, cum sono hœdi vnde nomen accepit. Hac ad vocem præstantius esse nihil tradiderunt.

ERYSIMVM cereale, vel irio, culmo cõ surgit ferulaceo, foliis sesamæ similibus sanguineis, flore sesamæ foliaceo, prorsus idem erat, nisi pinguis esset. Fruges est ęstiua, & ante Vergiliarum exortum seritur. Italiæ ritu, alioqui in Græcia & Asia earundem occasu. Recẽs sato irioni pluuius imber nocet, quanquam reliquis frugibus ꝓdesse credatur: quo virẽte sicuti sesama, nullum animal vescitur, quòd amarus sit. Gale. Erysimũ corporis coalitu sesamo vicinũ, sed insuauius longe esu, tenuis alimenti, in omnibus ipso deterius, vt panicum milio. Vtrunq; tamen calidum est, sitímque cibo concitat.

ἐρύσιμον σιτῶδες
Ireon ou velaron

ERYSITHALE foliis est acanthi, luteo flore. datur in vino contusis & euersis.

ἠρυσιθαλές.

Cruda ERVCA venerem largiore cibo concitat. semen eodem effectu prodest. vrinã cit, cõcoctioni prodest. aluo perquàm cõmodata. semine ad cõdimenta vtuntur. quod, vti in longũ tempus asseruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in pastillos. Gignitur etiamnum syluestris eruca, maximè in Iberia, quę

εὔζομος
Erucque ou roquette

occidentem ſpectat, cuius ſemine pro ſinapi incolæ vtuntur. vrinam vehementius pellit, multo ſatiua acrior. Aegineta. Eruca ſimilis eryſimo eſt, temperaméto flatuléta, ob quod ad venerẽ inſtigat. ſemen ipſius urinã quoq; mouet. Syluestris domeſtica valentior eſt.

ὤχρος. Non eſt hæc du-relle vulgaris

ERVILIA genus eſt leguminis, folio q̃ faba longiore, flore apibus gratiſſimo, ideo circa aluearia ſeri pręcipiunt. Eiſdem quibus lens pinſitur modis. At eruilia ſylueſtris herba eſt, amaritudinis eximiæ, colore & folio cicerculæ, quanquam minore.

ὄροβος.

ERVVM paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio, tenuis, ſemina in valuulis habẽs, è quibus farina fit, nomine eruina, ad medendi vſus conueniens. Parandæ farinę ratio hæc eſt: vberiora grana candidáque deliguntur, permiſcendóque aqua reſpergũtur, donec ſufficienter combibant. poſtea torrentur, vſq; dum hians cortex diſrumpatur. molitáque, farinario cribro incernuntur. poſtremo farina recõditur. Aeg. Eruum cal. 1. ſic. 2. cum amaritudine, quapropter incidit, detergit, obſtructa aperit: liberalius ſumptũ, ſanguinem per vrinam expellit.

πλατύφυλλος.

ESCVLVS, vel æſculus inter glandiferas folii amplitudine præſtat. Hinc Græci platyphyllon, id eſt latifoliam vocãt, vt quibuſdam placet. fago proceritate & glande inferior eſt. Galla viſu quidẽ quernę nõ diſſimili

niſi

nisi quod lenior, sed ad rem nullam vtili: verum alteram nigram habet, qua lanæ inficiuntur. Fert glandem hispido calyce, grandē, bonam, fungosam, carnem fieri ea tradunt. Folium graue, carnosum, procerum, sinuosum lateribus. Quantum corpore eminet, tantum radice descendit. Autūno reddit fructū, si Vergilio credimus. (Permulta quæ assignātur latifoliæ tam à Theophrasto, quàm Plinio, in esculo etiam inueniuntur: quapropter si non eadem sit, ab ea tamen non multum dissidet.)

EVONYMOS, aliqui anonymon vocant, quum alibi, tum in Lesbo insula prouenians, punicæ mali magnitudine, atque folio eiusdē, maiori quàm vinca peruinca, & vt punica tenero. flore albę violæ proximo, odore graui ac pestifero, folliculis sesami, in queis acinus quadrāgulus, solidus, siue spissus, qui in versus quaternos digeratur, pecori gustatu letalis, sed & capris præcipuè mortifera sunt & folia, nisi pręcipiti alui deiectione succurratur. Germinat mense septembri, floret vere. Arbor est infœlix.

ἐυώνυμος Fusaria ou fusanum

EVPATORIVM, fruticosa herba est, vnicum efferens caulem, lignosum, nigricantem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalē, interdū ampliorem: foliis per interualla quinquefolii, aut cannabis magis similibus, quinquepartito aut amplius diuisis, nigricātibus,

ἐυπατώριον. off. agrimoine, nōtamen herbari-

orũ q̃ est hydropi per

per ambitũ serratis. semen medio caule erũpit pilosũm, deorsum spectãs, quod siccatum vestibus inhæret. Nec desunt qui aberrantes, argemonem hanc appellarint, cum tamẽ longè alia sit, vti exposuimus. Aegin. Tenuem vim & incidentẽ sine cõspicuo calore habet, qua iecur obstructum expurgat, est & nõnullius astrictionis particeps.

εὐφόρβιον.

EVPHORBIA Libyca arbor est, ferulæ speciem habens, quę in monte Atlante iuxta Mauritaniã inuenitur. ea acerrimo succo turget, cuius eximium feruorem expauescentes incolæ, ouillos vẽtres elutos, arbori circumligant, & eminus caulem contis incidunt, confestímque è plaga, perinde atque vase quodam, in ventriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod humi sparsum, vulnus eiaculatur. Duo succi genera, vnũ orobi magnitudine, sarcocollæ modo emicat: alterum in ventriculis concrescit, atque vitreũ spectatur. Eligendũ est translucens, & acre. Euphorbiũ adulteratur sarcocollæ & glutini mistione. sed difficile quidem experimentum, quippe cum leui gustu, os accẽsum diu detineat, adeò vt quicquid ori obiiciatur, planè euphorbium resipiat. Eius inuẽtio tempore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Aegin. Adurentem vim sortitum est subtilémque, aliis liquoribus similiter.

F

FABA non multũ à medio tẽperaméto recedit, siue refrigerãdo siue siccãdo: caro ipsius nõnullius etiã abstersoriæ qualitatis est, excreationibus è thorace & pulmonibus vtilis. Quũ autem cortex fabæ nonnihil quoque astringat, tota ipsa in posca decocta cœliacis & dysentericis conducit, illita verò inflammationibus & tumoribus medetur, lac in mammis extinguit. κύαμος ὁ Fœue

Aegyptiã FABA, quam aliqui Ponticam vocant, in Aegypto plerunque prouenit. in Asiæ etiam Ciliciæque lacubus inuenitur. Folia habet ampla, etiam si ad arborũ frondes comparentur: caulem cubitalem, digiti crassitudine: florem roseum, dupla papaueris amplitudine. & vbi flore exuitur, fert folliculos vesparum fauis similes, in quibus faba supra operculum, bullantis ampullæ modo, prominet. Cibotion ideo nominant, id est arculam, quoniam seratur ipsa, humenti glebæ mandata, & ita in aquam demissa. Radice firmatur harundine crassiore. quę cruda coctáue estur. ei colocasiæ nomen est. Faba virens manditur, & exiccata nigrescit, vulgarem magnitudine superat. Aegineta, Aegyptia faba humidior nostra est, & excrementitia. κύαμος ὁ αἰγύπτιος.

FAGVS easdem quercui vires habet, sed φηγός.

Fou, faux, fou teau, ou hestre

intensiones vt etiam ilex. tenera eius folia illita non instrenuè siccant. (Alterũ fagi genus quod Latini sciscimã vocant) in oxya quęre.

νάρθηξ. Ferule

FERVLA. caules, si edantur, capitis dolores faciunt. muria condiuntur. Ferula itaque caulẽ profert ternûm sæpe cubitorum: folia fœniculi, longè asperiora & latiora. qua ab imo caule vulnerata sagapenũ efficitur. Aeg. Ferulę semen extenuat calfacítq;. medulla ipsius viridis adhuc astringit, eóq; sanguinem spuentibus, & cœliacis accommodatur. (De Sagapeno suo loco dicemus.)

σῦκον. Figuier

FICVS arbor calidi tenuísq; temperamẽti est, adeo vt liquor & foliorum succus non rodat modò aut abstergat vehementer, sed etiam exulceret, ora venarum aperiat, & myrmecias exterat. quin etiã purgandi vim obtinet. At syluestris ficus quam caprificum vocant, in omnia efficacior est domestica. Ficus fructus aridi in secũdo ferè ordine siccãt. (Galenus habet, cal. 2. nõ autem sic. 2. videlicet principio secundi, aut fine primi calefaciunt) pingues autem, duros tumores magis maturant, acriores detergunt discutiúntque. Decoctum ficuum mellis speciem referens, quod iam nonnulli siræon appellãt, viribus melli respondet. Virides quidem ficus imbecillioris virtutis sunt, vtræque tamen & virides & aridæ aluum subducunt. At ficus caprifici acres & discussoriæ sunt, quemadmo-

dum ex domesticis grossi.

TRICHOMANES nascitur eisdem in locis quibus adianton, filici simile, sed exilius: foliis lenticulæ, tenuibus, in ordinē vtrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus, acerbis, fusco colore splendentibus. Eadem quæ & adianton pręstare posse constat. Galenus, Trichomanes, quæcunque adiantum, efficit.

τριχομανές. capillus veneris

FILICVLA nascitur in muscosis petris, & vetustis arborum caudicibus, præsertim quercuū, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta, non tenui perinde diuisura. radix pilosa, in qua continentur cirri, ceu polyporū, crassitudine digiti minimi, coloris intus herbacei, austera aliquātum, & gustu subdulcis, Aeg. Sic. abunde citra morsum. potum, inferius purgationem molitur.

πολυπόδιον.

FILICI folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeūt, multifida, & lateribus pinnata, subgraui odore: radice per summa cespitum nigra, oblōga, filices multas fundente, subastringēte gustu nascitur in mōtibus & saxosis. Filix fœmina foliis est filicis, surculosis, altioribúsq;, & quæ non singulari, vt illa, pediculo fulciantur: radicibus longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flauescunt. aliquæ etiamnum rubræ inueniūtur. Aeg. Vim siccandi & amaram repręsentat, eaque fœtus

πτέρυς. Feugiere

θυλύπτερις.

corrumpit, latósque lumbricos enecat, instar quatuor drachmarũ cum mulsa pota. Quoniam verò modicè cõstringit, vlcera citra rosionem desiccare potest.

FLAMMEAM violã in scopa regia describemus.

μάραθρον Fœnuil

FOENICVLVM in Iberia quæ ad occidentem spectat, succum reddit gummi similem. Caulem medium, dum herba floret rustici demetunt, ignique admouent, quo facilius vi coloris exudans, gũmi remittat. quod efficacius succo est, ad medicamenta oculorum. Est & syluestre fœniculum, magnum. fert autem semen cachryi simile, cuius radix iucundè olet. Traditur aliud hippomarathri genus, longo, exili, & angusto folio, semine coriandri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo respondet, ad omnia infirmius. Aeg. Cal. 3. sic. 1. Hinc etiam lacti generando est, & suffusis auxiliatur.

ἱππομάραθρον. ἱππομάραθρον. ἕτερον.

τῆλις.

FOENVMGRAECVM ex secundo ordine calidum est è primo siccum, idcirco feruidas inflãmationes irritat, minus autẽ calidas & induratas magis discutiẽdo persanat.

Freses

FRAGA gerẽs herba sine caule spargitur humi, multis à radice lanuginosis pediculis, flore candido folio trigemino, per ambitum serrato atque venoso. fructu exiguis quidem moris haud absimili, cæterum sui generis,

solido calloso, tenero, rubente, tũ gustu tum etiã odore suauiss. radice foris atra, intus candida, multo fibrata capillitio. fronde perpetua. Cultus diligentia non magnitudine solum proficiunt, sed interdum etiam è rubris in candida degenerant. Herba cibo sumpta medetur lienosis, itẽ succus ex melle potus, Idem cum pipere candido datur suspiriosis. Fraga sitim sedant, stomacho prosunt, prẹsertim bilioso. Succus fragis exprimitur vetustate vires accipiẽs, prẹsentaneo remedio ad faciei vlcera, oculorũ suffusiones, epiphorásq;. Radicis decoctũ iocinoris feruores mulcet matutino & meridie potum. Cal. sic.

FRAXINVS arbor nota est. Agin. Folia eius pota viperarũ morsibus succurrũt. Cortex crematus illitúsque ex aqua lepras separat. Ligni verò ramenta si bibantur, letalia esse ferunt. μελία. Fresne

ERVCI marini generibus quoddam latum, & alterum sublongius, & rubens. tertiũ candidum nascens in Creta, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Hoc fuco quidam putant mulieres suum colorem mentiri, cum tamen sit radicula eiusdem nominis qua sese fucant. Aegineta, Refrigerat siccátque in secundo abscessu, ac mediocriter etiam astringit. φῦκος θαλάσσιον.

FVMARIA. vide Capnos.

FVNGORVM differentia duplex. aut

enim mãduntur, aut perniciales sunt. Multis de causis venenosi gignũtur, vbi videlicet clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut si iuxta serpẽtis cauernam, arborésve, quę priuatim pariunt noxios fructus, erumpant. Continent qui tales sunt, nescio quod strigmentum concretámque pituitam, terráque eruti quàm celerrimè computrescunt, atque marcore vitiantur. Sed qui veneno imbuti non sunt, suauem in iuribus gratiam habent. largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citant. Aegineta, Frigidi & humidi admodum tẽperamento sunt: nõnulli ipsorum manducati etiam exitium adferunt, præsertim qui inter ipsos natura constant putridæ qualitatis participes.

G

χαλβάνη GALBANVM succus est nascentis in Syria ferulæ, quod nonnulli metopium vocant. Maximè laudatur cartilaginosum, merum, thuris effigiem præbens, pingue, minimè lignosum, retinens nõnihil adiecti seminis & ferulæ, graui odore, neque valde humidum, neque nimis aridum. Adulteratur faba fresa, resina & ammoniaco. Si purgare galbanum voles, in feruentem aquam demittito, namque cum liquefactum fuerit, eius sordes fluitabunt, quas hoc modo facile

ſeparabis : mundo linteo raroque alligatum in fictili aut ærea pyxide ita pendeat, vt imum vaſis nõ tangat : opertóque vaſe in feruidam aquam demittito: ſic enim ſincerũ veluti per colum eliqueſcet, & lignoſum in linteo remanebit. Aeg. Calfacit 3. ſic. 2. Molliendi & diſcuſſoria vi donatum.

GALION, nomen ex eo traxit, quod in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat. ramulum foliúmque habet aparinæ ſimillimum, rectũ: florem in cacumine luteum, tenuem, denſum, copioſum, odoratũ. radix venerem cõcitat. Naſcitur in paluſtribus. Aeg. Siccandi vim, mediocremque acrimoniã habet: flos eius ad ſanguinis ex naribus eruptiones & ambuſta congruit. Γάλιον

GALIOPSIS, frutex in totum caulem & folia habet vrticæ, leuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpureo tenui. naſcitur circa ſepes, ædificiorum areas, ac ſemitas vbique. Aeg. Scirroſos tumores diſſipat & emollit. item ad vlcera ſerpentia facit emplaſtri modo impoſita. γαλίοψις Videt͂ eẽ agripalma offic.

GALLA fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidẽ, ſed tuberoſa, ſolida, nullo foramine peruia. altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Aegineta. Omphacitis, id eſt immatura medicamentum eſt affatim aſtringens, eámque ob cauſam ſiccat, fluxio- κηκίς Noix de galle.

nes repellit contrahitq;,laxa stringit,& partes imbecillas firmat,fluidísque omnibus affectionibus accommodata est. Frig. 2. sic. 3. Altera quę flauo colore inanis magnáq; est, non tantam in siccando & astringẽdo habet efficaciam, sedis inflammationes, & procidentias excocta iuuat. Gallæ vero combustæ, & aceto restinctæ, sanguini supprimendo sunt.

γλεῖνος. GALLICA, genus est aceris campestre, præcipuo candore, minus crispa, rariorq;.

GALANGAE magnus vsus apud recentiores medicos tã Græcos quàm Latinos erupit. Radix vulgò etiam nota, quamuis aliũde procul comportetur. Deligẽda ponderosa, rubenti cortice, gustu per quàm acri, odorata. Sunt nebulones, qui in tortis iunci radicibus in aceto piperato maceratis galangæ mentiantur acrimoniam: sed impostura detegitur, cortice deraso, qui hunc saporem ebiberat. Cal. 3. coctionem iuuat. stomachi ex frigida causa dolores finit. spiritus digerit cocta ex vino. Cerebrum roborat naribus indita. Os commendat. Ex succo plantaginis datur quibus cor palpitans micat. Cœliacis, & coli doloribus noxio spiritu conceptis auxiliatur. acidis subuenit ructibus.

GENTIANAE inuentio prima assignatur Gentio Illyriorũ regi, à quo cognomentum habuit. foliis partim proximè radicem,

γεντιανὴ Gẽcianc.

iuglandi plantaginíve similibus, subrubris, partim à medio caule, & præsertim iuxta cacumen, paulum dissectis: caule cauo, & lęui, digiti crassitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binûm sæpe cubitorũ: semine in calycibus lato sine pondere, aceroso, satis ad spondylii semen accedente: radice longæ aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus montium iugis, vmbrosis locis, aquosisque. Aegineta, Gentiana radix efficax admodum est extenuare, perpurgare, abstergere, & meatus infarctos aperire.

GERANION foliis anemones, diuisuris longioribus: radice sub rotũda, cum estur dulci. Quæ drachmæ pondere in vino pota, vuluæ inflationes discutit. Geranium alterum, caulibus minutis & pilosis, sesquipedalibus: foliis maluæ. in summis alis sursum spectantia gruum capitula insunt, cum suis rostris, aut canini dentes. Nullius in medicina vsus. Aeg. eadem.

γεράνιον. Duplex, vna offi. acus pastoris alt. pesco lumbin⁹.

GERONTOPOGON, id est, senilis barba: foliis est hirci barbulæ, tenuioribus, longioribúsq;, instar capillorũ prælongis: caule paruo, super quẽ calyx lõgus, & barbula quę summo vertice senũ more incana funditur. flore luteo nitet, qui involucres barbulas euanescat. lacte manat. radix est amara. iocinorosis & stomachicis succus decocti potus

γεροντό-πωγον. vulg. barbe de p̃stre, ou barbe de Dieu.

conuenit. Renum vitiis & veficæ fuccurrit. Ex aceto ciet vrinas. Semen fingultus fedat, aluum fiftit, & inteftinorũ infer̃ctum explicat. (Quantum ab hirci barbula differat ex Græci nominis defcriptione, id eft tragopogonis, conferendo difcere potes.)

γήθυον. Siboule ou cebule ou ciuõs.

GETHYVM Theophrafto penè fine capite eft, ceruicis tantum longæ, & ideo totũ in fronde, fępiúfque refecatur, vt porrũ: quapropter & illud ferunt, non deponunt, menfibus Martio, Aprili, & Maio. Secunda femente poft æftiuum folftitium defigitur. Decimo aut duodecimo die profilit, fed è recenti femine maturius. Nõ anniculum modo, fed & bimum quoque fructificat. Germinat è latere, vno caule confurgit, fed quo radix ipfa deficiatur, foliis intus cauis. Condimentarium eft, & ceparum generis. Minimè autem durat. Plinius à Latinis pallacanã vocari tradit. Sunt è Græcis qui gethyllida pro gethyo acceperunt, quod & epithyllida vocauerunt. Didymus gethyõ fimile fecit ampeloprafo. Epænetus capitatum porrum gethyllida tradit appellari.

γῆον. Mors a diable.

GEVM radiculas habet odoratas, & iucũdi faporis ad difcutiendas cruditates, pectorifq; & laterum dolores.

γιγγίβερι gingébre

GINGIBERIS fui generis planta eft, in Troglodytica Arabia magna ex parte nafcens. qua virente, ad multa, perinde atque

nos ruta, vtũtur, & primis potibus & edulis admiſcent. Huius radices, cyperi modo, paruæ ſunt, candicantes, & odoratæ, atque piper ſapore imitãtur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis tamen ob id cõdiuntur, quòd celeriter cariem ſentiant. Fictilibus in Italiam aſportantur. Gingiberis cibo conueniens eſt, & cum condimento aſſumitur. Aegineta. Impenſè quidem calefacit, ſed nõ primo ſtatim occurſu, quod ineuictæ cuiuſdam & craſſioris humiditatis particeps ſit, propter quã etiam facile perforatur, firmam autem conſeruat caliditatem.

GINGIDIVM, aliqui lepidion, in Syria & Cilicia plerunq; naſcitur. herbula ſyluestri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior, radice parua, candicãte, ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, conditúmve eſtur. Aeg. Calorem non adeò manifeſtum ſortitũ eſt, cæterum ſiccat in abſceſſu tertio & aſtringit, qua de cauſa & ſtoma[ch]o vtile eſt. γιγγίδιον. Non eſt hęc fumaria, ſed chęrefolium.

GITH exilibus ſurculis fruticat, ſæpe binos dodrantes excedens: foliis, vt ſenecionis minutis, ſed multo tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblõgo, intercurſantibus intus membranis, quib[us] ſemẽ includitur nigrum, acre, odoratũ quod panibus inſpargitur. Aeg. Calefacit, ſiccat tertio. tenuis eſt ſubſtantię, vnde deſtillationibus in nares olfactu prodeſt, intus aſſum. μελάνθιον. Nyelle.

pta discutiendis flatibus singularis est: quinetiam amari particeps deprehenditur, quo lumbricos interficit: abstergit & incidit, hinc quoque recta ceruice spirantibus commodè exhibetur. item lepras exterit, myrmecias eiicit, & menstrua incitat.

ξιφίον. offic. spathula fœtida. ruri gladius. falsò lonchitis existimatur.

XIPHION, alii phasganon, alii machęronion, Romani gladiolum, vocant. nomen inde accepit, quod foliũ gladii præbeat speciem. iridi simile erat, nisi minus & angustius videretur, & gladii modo mucronatũ, neruosumque in caulem exit, cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant: rotundo semine: radicibus geminis, vna, bulborũ modo, super alteram insidente. quarum inferior gracilis est, superna vberior. nascitur in aruis. Aegineta, Gladioli radix trahit, discutit, & siccat.

GLANDES, in quercu indicabuntur.

κάστανα, Chastaignes.

GLANDES Sardianę, quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glãdes Iouis appellant, similésque effectus prębent, pręsertim tunica quæ carnem & corticem media intercursat. caro his qui ephemerum biberũt, conueniẽs est. Aegineta, Castaneæ omni ex parte reliquis glandibus præcellunt.

βάλανος μυρεψική.

GLANS vnguẽtaria, fructus est arboris myricæ similis, in magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorẽ reddit, quo ad preciosa vnguen

ta pro oleo vtuntur. naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia,& Petra oppido ſecus Iudæam. Prȩfertur plena,recens,candida, quæ facilè delibretur. Aeg. Quæ intra vnguentariam glandem ceu carnoſa ſunt, abſtergendi incidendíq; cũ aſtrictione vim habẽt, eamq; ob cauſam denarii vnius pondere cum mulſa pota, facile vomitiones cient, & inferiorẽ ventrem ſubducũt, cum poſca verò laxandis extis accõmodata ſunt. Item cutis vitia cum aceto perunꝿa exterunt. Cortex alioquin egregia aſtringendi virtute pollet.

SATIVVM glaſtum quo infeꝿores lanarum vtũtur, folium habet plãtagini ſimile, verũ pinguius nigriuſq;. cuius caulis duûm cubitorum altitudinẽ excedit. Syluestre glaſtũ ſatiuo ſimile eſt, folia fert maiora, laꝿucaceis proxima. caules prætenues multoſi dos, quadam tenus rubentes: in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus ſemen, flore tenui, luteo. Eadem quæ & ſuprà diꝿa præſtat. potu & illitu lienoſis auxiliatur. Aegineta, Iſatis domeſtica qua tinꝿores vtuntur, ſiccandi vires & aſtringendi habet. hinc eſt quod magna vulnera in duris glutinat corporibus, ſanguinem erumpentẽ compeſcit, laxos tumores diſcutit, ac omnibus malignis vlceribus reſiſtit. Syluestris autem cum magis rodat, magíſque ideo ſiccet,

ἰσατις. Guedum ou gueldum ou lherbe de S. Philippe. ou Indicũ à colore. paſtilli ab effigie.

valentius aduersus humidas putredines pugnat, ad cætera deterior, vt quæ immoderatius mordeat. Cæterum ob virium vehementiam lienosis quoque vtiliter adhibetur.

γλαύκιον Memitha offi.

GLAVCIVM, succus est herbæ quæ ad Hierapolim Syriç nascitur, foliis ferè corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terrã sparsis odoris tetri, gustus amari. tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsque dũ flaccescant, deinde contusis succum exprimunt. Aegineta. Glaucium astringit, gustanti nonnihil ingratum, manifestè refrigerat, eáq; vi sacris ignibus non validis succurrit.

γλαύξ. Nomen vulgo nõ habet.

GLAVX cytiso & lenticulç foliis similis, quæ supernè virent, auersáq; candidiora spectantur. ramuli à terra exiliunt quini seníve, tenues ab radice, dodrantẽ alti. flores ceu violæ albæ, purpurei exeunt, minores tamen. nascitur iuxta mare. Aegineta, Calidi & humidi temperamenti gratia lacti generando idonea est.

γναφάλιον. Vulg. cruciata.

GNAPHALII foliis mollibus minutísque pro tomento vtuntur. Bibuntur efficaciter folia in vino austero, ad dysenteriam. Sunt enim calida & modicè astringẽtia. Aeg.

γογγύλιον. (Vide Clematis tertia.)

GOSSIPIVM in Xylo declarabitur.

ἄγρωστις. GRAMEN geniculatis serpit ramulis, à

quibus

quibus crebro radices spargit dulces, articulis præcinctas. folia dura, & vt arundinis paruæ, lata, in exilitatem fastigiantur, eáque iumenta & boues pascunt. Est & arundinaceũ gramen, priore multo maius, quod iumenta necare traditur, præsertim in Babylone: idq́; iuxta vias nascitur. Quod in Parnaso monte gignitur, densius fruticat: foliis hederaceis: flore odorato, candido: semine paruo, non inutili: radicibus quinis aut senis, digitali crassitudine, candidis, mollibus, & admodũ dulcibus. Natum in Cilicia gramen, quod incolæ cinnam appellant, boues inflammat, si eo virenti sæpe pascantur. Galenus: Graminis radix mediocriter frigefacit & siccat. Parũ aliquid mordax habet ac subtile. Herba frigefacit primo, inter humidum & siccũ media. Huius semen alibi quidem imbecillũ est, in Parnaso autem inuentum siccat, subtile, subacerbúmque est. Dent au chien.

GROSSI, quæ erinei nonnullis vocantur, acres & discussorii sunt, liquoris gratia qui in ipsis cõtinetur. Cocti igitur duros tumores dissipant: crudi myrmecias & thymos exterunt. Aegineta. ὄλυνθοι.

GVMMI siccante vi & emplastica pollet, & nimirum asperitatibus medetur. κόμμι.

H

ἅλιμος. Blanche putain.

HALIMVS frutex est sepimentis idoneus similis rhamno, sine spinis, foliis oleæ, sed latioribus. nascitur in sepibus & maritimis. Folia decoquũtur ciborum gratia. Aeg. Dissimilarium partium est, salsum gustu, & leuiter astringens, maxima ipsius pars calore tẽperata cum humiditate insuperabili est, & lactis vbertatem conciliat.

κάλαμος Cãne ou arunde.

In HARVNDINVM genere quædam nastos, id est farctior, vocatur, ex qua sagittę factitari solent. alia fœmina, qua tibiarum lĩgulas efficiunt. alia quòd fistulis addicta sit, syringias: cui multũ inest carnis, crebris cincta geniculis, ad librorũ conscriptionẽ accõmodata. alia crassa, concaua, apud amnes nascẽs: quę à quibusdã cypria, ab aliis donax appellatur. alia phragmites seu vallatoria, gracilis, cãdicans, vulgò cognita. Aeg. Calamus phragmites extergit, folia ipsius viridia mediocriter refrigerant. Cortex crematus calfacit, siccat tertio. Radicẽ cum bulbis illitã spicula & aculeos extrahere asserunt.

ἀσφόδελος. haste royalle. offi. afrodili.

HASTVLA regia vulgaris notitiæ est, foliis maioris porri: caule læui, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant. radices subiacent oblongæ, rotundæ glandibus similes, gustu acres. Aeg. Asphodeli radix vim habet detergentem discutientémq;.

Concrematę autem ipsius cinis calidior, siccior, & tenuior euadit, quo fit vt pilorũ defluuiis medeatur.

HEDERA differentias multas in specie sortitur, summas autẽ genere treis. Nam quædã candida est, altera nigra, tertia helix candida, fructũ fert candidum: nigra nigrũ, aut croci ęmulum, quã vulgus Dionysiam vocat. helix fructũ non gignit, sed albas habet viticulas, & folia parua, angulosa, & concinniora. Aeg. Hedera contrariis constat viribus, vt quæ astringat & refrigeret. Item acris est & calida, aqueæ substantię & tepidæ, cum viridis est, particeps. Eius folia vino incocta vulneribus glutinandis, ambustis & lienosis salutariter adhibẽtur. Succus ipsorum naribus ad pituitam educendam iufunditur. diuturnis aurium defluxionibus succurrit. Lachryma hederæ, vt quæ acrior sit, pediculos enecat, & pilos abolet. κισσός. Lierre.

HEDYSARON, vide Securidaca.

HELENIVM folia habet verbasci angustioris folii, asperiora, oblõga: caulem quibusdam in locis non emittit: radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subacrem, vegetam, magnã, ex qua agnatæ propagines liliorũ aut ari modo seruntur. Montibus in vmbrosis, siccóque solo prouenit. Foditur æstate radix, particulatímque dissecta siccatur. Alterum helenii genus in Aegypto ἑλένιον. offi. enula. rur. cãpane, ou enula cãpana.

gigni Crateuas tradit. herba est cubitalibus ramulis, serpilli modo per humum repentibus: foliis, lenticulæ circa ramos, sed longioribus crebríſque: radice pallida, digiti minoris craſſitudine, per ima tenui, supernè craſſa cortice nigro. Naſcitur in maritimis collibúsque. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur. Aeg. Heleniũ calidum est & ſiccum cum excrementitia humiditate. quare & eclegmatis temperatũ infarctos thoraci humores educit: ac particulæ ex eo ruborem contrahunt.

ἡλιοτρό-πιον.
herb. flos cãcri. fallũtur, qui soulſiz putẽt, aut offi. calẽdulã, aut solis spõsam.
Siue scorpiuron.

HELIOTROPIO magno flos est effigie scorpionis caudæ, vnde scorpiuro ei nomen. & quoniam folia cum sole circumagat, heliotropion dicitur. folia ocimi habet, hirsutiora, candidiora, & maiora. ramuli à radice terni, quaterni, aut ſæpe quini exiliũt, multis alis concaui: flos in cacumine candidus, aut subfuluus, incuruatur vt scorpionis cauda. radix tenuis est, & inutilis. naſcitur in asperis. Heliotropion paruum naſcitur in palustribus, iuxta lacus, foliis antedicto proximis, rotũdioribus: semine acrochordonum verrucarum modo, pensili rotundo. Aegineta, Maius calidam, ſiccam & abstergentẽ vim præ se fert, cuiº decoctũ potu educit pituitã, bilémque. Illitu fructus ipſius myrmecias & huius notæ vitia perſiccat. Minus autem heliotropium & hæc abolet, & lumbricos in-

terimit, si cum fructu, nitro, hyssopo, & cardamomo bibatur.

HELXINE nascitur in parietinis, sepibus & maceriis, folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi subrubentes, & circa eos veluti semina aspera, adhærentia vestibus. Aegineta, Hanc alii aliter nuncupant, perdicium, parthenium, sideritim, heracliam. abstergit, leuiter astringit cum humiditate subfrigida,

ἑλξίνη. Parietaire ou muraile,

HELXINE cognoměto cissampelos, foliis est hederæ, minoribus: ramulis exilibus, quibus complectitur quodcunque contigerit adminiculū. nascitur in sepibus, vinetis, & segetibus. foliorū succus potu deiicit aluum. Aeg. Vim habet discutiendi.

ἑλξίνη κισσάμπελος. vineage, ou vitreole.

HEMEROCALLIS foliū & caulem habet lilii, porraceo colore. flores in caule per singulos exortus terni, aut quaterni crūpunt, lilii diuisura, quoties dehiscere cœperunt, colore per quàm pallido. radix magna est atque bulbosa. Aegineta, Radix eius viribus lilio respondet, similiter illi ambustis opitulatur.

ἡμερο-καλλίς. liliū agreste ou marinū.

HEMIONITIS, quam aliqui splenion vocant, folium emittit dracunculi, lunatum. radicibus cohæret multis, tenuibus. nunquā flores, neque semen, neque caulem gignit. in petrosis nascens, austero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit. Aegineta, Astringens

ἡμιονῖτις Falso ab off. scolopendria, ab herb. nōnullis lingua cerui.

simul & amara est, idcirco lienosis cum aceto pota succurrit.

ἑρμοδάκτυλοι. offic. colchicō vocant. HERMODACTYLI radix per se, & ipsius decoctum, vim habet purgandi: arthriticis priuatim cum humores defluūt exhibetur. Stomacho vehementer aduersatur. Aegineta.

ὑάκινθος Vacietū, ou oignō sauluage HYACINTHVS folia habet bulbi: dodrantalem caulem, minimo digito tenuiorem, herbacei coloris: comam procumbentē, florum purpureorum plenam, incuruam: radicē bulbaceam. Aeg. Radix siccat primo, frigefacit secundo. Pueros itaque impuberes diu conseruare cum vino illita creditur. Semen leuiter abstergit astringítque, idcirco arquatis cum vino datur, vt quod desiccet magis quàm refrigeret.

ὑδρολάπαθον. docques. HYDROLAPATHVM rumex est in aquis nascens.

ὑδροπίπερι. off. & medici ꝑ eupatorio falso vtūt quemadmodū & q curage & pſicare velint eē. HYDROPIPER apud aquas nascitur quæ stagnāt, aut pigro lapsu repunt. caulem edit geniculatum, prædurum, multis alis cōcauum: folia menthæ, maiora, molliora, candidioráque, gustu piperis, acri, citra tamen vllam odoris gratiam: fructum acrem, in surculis paruis, prope folia racematim cohęrentem. Folia cū semine illita tumores veteresq; duritias discutiunt. sugillata delent. quæ post quam inaruerūt, tusa pro pipere in obsoniis admiscentur. Radix parua, nullius in medi-

cina momenti. Aegineta. Herbula est calida, sed non piperis modo. Facultates similiter Dioscoridi docet.

HIERACIVM magnum, caulem emittit asperum, subrubrum, spinosum, cauum: folia ex interuallis rariusculè diuisa, similia soncho per ambitum: luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet, & modicè substringendi. vnde illitum, stomacho æstuãti, inflammationibúsq; prodest. succus erosionem stomachi sorbitione mitigat. herba cum radice illita, vibratis à scorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia ex interuallis habet, diuisa in ambitu: cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores orbem circinãtes emicant. Vim suam ad eadem ad quæ superior impendit. (Aegineta non habet.)

ἱεράκιον μέγα. cichoree iaulne.

ἱεράκιον μικρόν. cichoree sauluage.

HYOSCYAMVS vide in litera, a. fo. 24

HYOSIRIS intubo similis traditur, sed humilior & tactu asperior. Vulneribus contusa præclarè medetur.

ὑόσιρις.

HYPECOON, aliqui hypopheon vocãt. nascitur in segetibus aruísq;, foliis rutæ, exilibus ramis. Aegin. Frig. 3. papaueris viribus proximum.

ὑπήκοον.

HYPERICVM, alii androsæmon, alii corion, alii chamæpytyn appellant, quoniã semen odore resinã imitatur, surculaceo frutice, dodrantali, rubente, folio rutæ: flore al-

ὑπερικόν Mille pertuisou pforata. vulg. ou herbe S. Iehan.

bę violę, luteo, q digitis tritus sanguineũ succũ remittit, qua ex causa androsęmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & tereti hordei magnitudine, semine intus nigro, resinosi odoris. gignitur in cultis & asperis. Aeg. Hypericum duplex est. Alterũ, quod androsæmon & ascyrrhon appellatur, expositum est: alterum verò calefacit & siccat, tenui substantia præditũ, cóq; vrinas elicit, & menstrua citat. Totum ipsius semẽ si cum foliis illinatur viride, cicatricẽ vulneribus obducit. Arida verò folia oblita vlceribus medentur. dantur etiam potioni aduersus coxarum dolores.

Al. hypoglosson. ὑπόγλωσσος.

HIPPOGLOSSON, frutex est folia habẽs rusci tenuis figura, & spõsam comã, & in summo ceu linguas è foliis exeũtes. Capitis dolorem corona ex comis imposita minuit. malagmatis radix succúsq; admiscetur. Aeg. Frutex est pusillus, cuius radix & succus emolliendi virtute pollent.

ἱππολάπαθον. offi. paricelle, ou grãde ozeille. vulg. parelle.

HIPPOLAPATHON olus est magnum in paludibus nascẽs. easdem habet vires quas supradicta rumicis genera. Aëtius: Consimile est facultate lapatho, sed imbecillius.

HIPPOMANES, secundum Crateiam, planta est fructu cucumeris syluestris, folio autem nigriori, tãquam papaueris spinoso. Hæc Theocriti interpres. Sed apocynon etiam hippomanes cognominatur.

HIPPOPHAES, quo fullones vestes interpolāt, in sabulosis maritimísque nascitur, surculaceo frutice, vndiq; denso & largo, foliis oleæ longioribus, mollioribúsque: inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes. flores hederæ corymbis similes, racematim cohærēt: minusculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubescentes. radix lacteo succo madet, crassa mollis, amara gustāti. ex qua, perinde ac thapsia, succus eximitur, qui per se, & cum erui farina subactus, siccatur, & ad vsum reconditur. Aegineta, Alij hippophyes vocant. Radicis liquor cum erui farina instar denarii datus, bilem ac pituitam purgat. Item totus ipse frutex siccatus, ad purgationes accommodatur.

ἱπποφαὴς
Lappago seu lappula

HIPPOPHAESTON, id quod aliqui hippophaës appellāt, nascitur eisdem locis quibus hippophaës, estq; spinæ fulloniæ genus, humilis herba, sine cauliculo, sine flore: inanibus tantum capitulis: foliis paruis, spinosis radiculas habens molles, crassas. Succus radice, foliis, & capitulo exprimitur, & exiccatur Aeg. Succus trium obolorum pondere, cum aqua mulsa ad pituitam & aquā vacuandam exhibetur: maximè congruit non nisi subrecta ceruice spirantibus, comitialibus, & neruorum affectibus.

Al. Hypophęston.
ὑπόφαισον.
Lappago seu mollugo

HIPPOSELINUM, Latini olusatrum

Ache ou hacche

appellãt, aliqui ſmyrnion. quamuis aliud ſit, quod propriè ſmyrniõ dicitur, vt paulò pòſt referemus. Eſt autẽ maius, & ſatiuo apio can didius: caule alto, cauo, molli, habẽte veluti lineas: foliis latioribus, in puniceum vergen tibus: coma roriſmarini, florum plena, depẽ-dentibus in cacumine corymbis, antè quàm deflorescat. ea ſemine turget nigro, oblongo acri, ſolido, aròmatico. radix dimittitur te-nuis, odorata, candida, quæ os commendat. In vmbroſis & paluſtribus enaſcitur. olerum generis, vt apium. radix cruda coctáve eſtur. folia cum caulibus decocta manduntur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudáque muria condiuntur. Aegineta, Cum apio domeſtico virtute cõuenit, niſi eſſet im becillius.

HIRCI barbulam in Tragopogone de-ſcribemus.

ὕσσωπος. Hyſope

HYSSOPVM, herba nulli non cognitã, duûm generum eſt, montanum & hortenſe. Optimum eſt Cilicium. Aeg. Calefacit, ſic-cat. 3. tenuíſq; ſubſtantiæ eſt.

ὁλκός.

HOLCVS in ſaxis naſcitur ſiccis, ariſtas habet in cacumine tenues, culmo quale hor-deũ reſtibile. Hæc circa caput adalligata, vel circa lacertũ educit ariſtas è corpore: quare nonnulli Ariſtidam vocauerũt. Multis eam eſſe contendunt inter ſaxa prouenientem. Alij ſylueſtrem eſſe volunt auenam.

HOLOSTION quadrãtalis herbula est, humi repens: foliis viticulisq; coronopo aut gramini proximis, gustu astringentibus: radice alba, prętenui vsque in capillamenti specie, longitudine quatuor digitorũ. nascitur in collibus terrenis. Carnes coguntur, decoctionibus addita. Aegni. Siccat, astringitque, hinc eo ad rupta vtuntur.

Al. ὁλόστευμ. ὁλόστεον. Herb. mollegrã men. rurĩ canisdẽtĩ culus & duua. nõ est hęc pĩ losella

HORDEVM optimum est, candidum putúmque. Aegineta, Frigefacit, siccat primo. Nonnihil etiam extergit. Cæterum fabarum lomento siccitate præcellit, minus flatulentum est. Polenta hordeo multo magis siccat. Ptisana præter quod largius humectat, etiam abstergit vehementius.

κριθή. Horge

HORMINVM herba est, foliis marrubio similis, caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentię siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectãt, in quibus diuersum semen recluditur. siquidem in syluestri rotundum, fuscúmque inuenitur: in altero, nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Syluestre magis viribus pollet: quare vnguentis, præsertim gleucino, permiscetur. Aegineta, Calidum est mediocriter siccum & abstergens, venerem igitur stimulat. oculorum crassities cum melle repurgat, tumores laxos discutit, & extrahit aculeos. Syluestre domestico est valentius.

ὅρμινον. Satiuũ, oruale toute bõne offic. gali tricum herb. cen trũgalinę vulg. saluia transmarina

I

Nō multū differt à liſeron ou liſerotte

IASIONE olus eſt ſyluestre, humi ſerpens, copioſo lacte, flore candido, & in hoc nobili quòd ſingulari folio conſtet, ſed ita implicato, vt plura videantur, floris margine in angulos exeunte. Plinius florem Cõcilium ait appellari: ſed quę Theophraſtus de folio floris, ea Plinius de folio herbæ ſcribit. Commẽdatur herba ad ſtimulandos coitus. Cruda, & ex aceto pota, lactis vbertatem præſtat. Salutaris eſt tabem ſentientibus. infantium capiti illita, nutrit capillum, tenacioremq; eius cutem efficit.

ἴβυρις. IBISCVS, quęre Althæa.

Lepidiũ ſyluestre fortè. herba. pratẽſis Valeriana

IBERIS, ſiue cardamantica, folia habet naſturtij, vere virentiora: caulem cubitalem, aut minorem. in incultis naſcitur. æſtate lacteum florẽ promit: quo tempore efficacior eſt. Radices duas naſturtio ſimiles habet, calfacientes & adurentes, ipſe enim iſchiadicis cũ ſalſa axungia emplaſtri modo vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas deſcẽdatur, & poſtea oleo cum lana locus perungatur. (Aeg. omiſit.)

ἰδαία ῥίζα.

IDAEAE radici folia ſunt ea quæ ruſco. adhærent his veluti exigui pampini, in quibus flos. Aegineta, Guſtu acerba, & viribus: ſanguinis eruptionibus & reumaticis affecti bus tum pota, tum extrinſecus impoſita ac-

commodatur.

ILEX ſimiles quercui vires habet, ſed multo ea eſt validior. Galen.

ILEX eſt gemina Columellę, minor apibus quæ ſita: & prolixior, omnibus improbata mellificio. πρῖνος.

ILLECEBRA, vide ſemperuiuũ tertium. ἀνδράχνη. ἀγρία.

ILLECEBRA, quæ Græcis andrachne agria nonnullis minus ſemperuiuum, ſylueſtris eſt portulacę genus, maiori ſemperuiuo ſimile, niſi quod folia habet, puſilla, ſed latiora, maculoſáque: item breuius cacumẽ, fuluis cauliculis, guſtu ſalſum, lacteo ſucco, radice tenui, candida. Naſcitur in petris, & in ſterquiliniis. Colligitur cibi cauſa, eſtúrque cum ficubus. Succo bilem regio morbo laborãtibus per aluum exigit. Ructus compeſcit acidos. Vẽtris tumores, & iocinoris vitia leuat, vrinam ciet. Eodem ægilopas Aeſculapius curauit. Pourpie ſauluage

IMPIA Plinio vocatur incana, roriſmarini aſpectu, thyrſi modo veſtita: inde alij ramuli adſurgunt, ſua capitella gerentes. ob id impiam appellauêre, quoniam liberi ſupra parentem excellãt. Alij potius ita appellatã, quod nullum animal eam attingat, exiſtimauêre. Hæc inter duos lapides trita feruet, præcipuo aduerſus anginas ſucco, lacte & vino admixto. Mirúmque traditur, nunquam ab eo morbo tentari, qui guſtauerit: itaque & offi. Chriſtoculus

ſuibus dari, quæque medicamentum id noluerint haurire, eo morbo interire. Sunt qui & in auium nidis inſeri aliquid ex ea putēt, atq; ita non ſtrangulari pullos auidius deuorantes. Floret vere, tuncque decoquitur ad ſerpentium morſus. Succo eius, vel etiam cinere, fiſtulas impleri tradunt.

INTYBVS. Quære Seris.

Διὸς ἄνθος. Coquelourdes

IOVIS flos inodorus eſt, nec niſi coloris gratia coronamentis additus: æſtiuus eſt, colore purpureo.

ἐρύσιμον Ireon, ou bruca gueratina, ou tortela

ERYSIMON, Latini irionem vocant, iuxta vrbes, rudera, hortosque naſcitur, foliis erucę ſylueſtris: cauliculis in lori modū lētis, & obſequioſis: floribus luteis: ſiliquis in cacumine gracilibus, vt fœnogręco, corniculatis: ſemine naſturtij, exiguo, vrentis guſtus. Aegineta, Eryſimi ſemen igneū calefactoriúmque eſt, naſturtio ſimiliter: quare in fermētō toſtum, thoracē purgat in eclegmatis aſſumptum, duritiásque emollit, & cæcos cancros illitu adiuuat.

ἶρις. Herb. cœleſte liliū rur. flāme ou glain

IRIS à cœleſtis arcus ſimilitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, ſed maiora, latiora, & pinguiora. Flores à caule æqualibus inter ſe ſpaciis diſtāt, varij: ſiquidem candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut cœrulei conſpiciuntur: qua diuerſi coloris ſpecie, quædam cœleſtis arcus imago repræſentari videtur. Radices ſubiacent geniculatæ, du-

ræ,odoratæ: quæ frustatim dissectæ, in vmbra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior est Illirica, & Macedonica: & inter has laudatissima, quæ pumila ferè & densa constat radice, frangenti contumax, subrufo colore, gustu amaro, odore perquàm sincero, ita vt nullum prorsus situm redoleat. quæ dum tunditur, sternutamenta mouet. Secundum locum habet Africana, candicans, gustúque amara. Teredines in vetustate sentiunt, tūc tamen odoratiores reddi solēt. Aegineta, Affatim calfacit, extergit, & maturat, tenuis substantia, tussi vtilis. humores in pectore contumaces extenuat, torminibus medetur, sordida vlcera purgat, cum mulsa pota aluum inanit.

ISCHAEMON serpit in terra milio simi les, foliis asperis, & lanuginosis. Thracia cā inuenit, qua ferunt sanguinem sisti, non aperta modò vena, sed etiam præcisa. Farcitur in nares ad cohibendum inde sanguinis profluuium. Quæ in Italia nascitur, & sanguinem sistit eadem adalligata vnde cruor manat. ἴσχαιμον Miliū syluestre q-dam esse volunt

ISOPYRON aliqui Phasiolon ob similitudinem vocant, quoniam folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur. capitula sunt in summo caule tenuia, plena seminis, melanthii gustū imitantis. Aeg. Semen amarum ac modicè acerbum est, ob quod crassos ἰσόπυρος

glutinosósque humores abstergit & incidit, sic vt corpora contrahat stringátq;. hinc etiā quæ altè desident expurgat, excreationibus sanguinis non inefficax.

σχοῖνος. IVNCI duo genera. vnū læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem fastigiatur. Cuius etiam duo assignantur genera. Vnum sterile. reliquum fert semen nigrum, rotundum: & crassiore constat calamo, carnosioreque. Tertius est iuncus qui vocatur oloschœnos, prioribus carnosior, asperiorque is similem supradicto fructum in cacumine parit. Merisca balgo Aethiopici iunci semine somnus allicitur. sed modus in potione seruādus est, ne sopor fiat. Aegin. Oxyschœni, id est, acuti iunci semen est somnificum: holoschœni autem dicti, minus, idem & capiti dolorem facit. Vtriusque semen frixum si cum vino bibatur, alui fluores desiccat, & mulierum fluxiones cohibet.

σχοῖνος ἀρωματικός. offi. sguinātiū vulgo pestilhis camelorum Odoratus IVNCVS, in Africa & Arabia nascitur. Laudatissimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quem aliqui Babylonium cognominant, alij teuchitin: pessimus ex Africa. Eligendus est rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando rosæ odorem emittit. igneę mordacitatis ad linguam. floris, culmorum, radicísque est vsus. Aegine. Flos modicę calefacit, minus astringit, tenuem naturam sortitus, quæ vrinam mouet, & menses trahit,

obstructáque reserat in fomentis, potu, & cataplasmatis adhibitus: radix adhuc magis flore astringit, sed ille calidior.

IVNIPERI genera duo. altera maior, altera minor. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandescere, aliæ nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ: quæ arceuthides etiam, id est, baccæ iuniperi, nominantur. Aeg. Cal. sic. 3. fructus autem cal. 3. sic. 1. ἄρκευθος Iuniefre ou geneure ἀρκευθίδες.

L

ABRVM Veneris, Dipsacus.

LABRVSCA duorũ generũ est, alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & astringens. Folia, caules, & clauiculæ, quibus repunt, vim habent cultæ viti similem. οἰνάνθη. Vigne sauluage viorne ouhardie

LABVRNVM arbor alpina Plinio, nec vulgo nota, dura & candida materia, cuius florem cubitalem longitudine apes non attingunt. odit aquas, nec nisi in siccis prouenit.

LACTORIS nota vulgò, secundum Plinium, plena lactis, quod degustatum vomitiones cõcitat. Eandem hãc aliqui esse dicũt, alii similem illi quam militarem vocãt, quo- Lactaria ou anabula

niam vulnus ferro factum, nullum non intra dies quinq; sanat, ex oleo imposita.

θρίδαξ. Laictue

LACTVCA olus est non summè frigidũ humidumque, sed pro fontanæ aquæ temperamento, quapropter calidis inflammationibus cõuenit: præterea sitim potu restinguit, & genituræ fluorem cohibet.

θρίδαξ ἄγριος. Videt esse off. endiuia

SYLVESTRIS lactuca satiuæ similis est, sed longior caulis, & candidiora folia, graciliora, & asperiora. amaro gustu est, & viribus aliquantum papaueri similis. vnde lacteum eius succum aliqui meconio permiscuerunt. Aegineta, Superiori minus & refrigerat, & humectat, verum succulentior existit.

λάδανον Strobon recentiores vocãt

Est & alterũ cisti genus, LEDON à nonnullis appellatum, frutex simili modo nascens, longioribus foliis, & nigrioribus, quæ verno tempore quiddam cõtrahunt pingue. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum cisti frondes pascuntur capræ, hircíque, pinguitudinem conspicuè barba carpunt, & suo lentore villosis cruribus adhærescentem reportant. quam depectentes incolæ, colantésque cogunt in offas, & ita recondunt. Alii vero attractis funiculis, insidentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerántque in ladanum. Maximè probatur odoratum, subuiride, facilè mollescens, pingue, quod arenas nõ collegit, nec squalore obsitum est,

resinosum, quale, in Cypro gignitur. Arabicum verò, Libycúmque, vilius. Aegineta, Ladanon medicamen est præstantissimum, in secundo ferè abscessu calidum, natura tenue, emolliens mediocriter, discutiens & maturans: eóq; vteri affectionibus peculiariter cõuenit. habet præterea nonnullas astringendi vires, quibus defluos capillos confirmet.

LAGOPVS herba sistit aluũ in vino pota: aut in febri, ex aqua. eadẽ inguini alligatur, in inflammatione. Nascitur in segetibus. Siccæ facultatis est. Aeg.

λαγώπυς. Vulg. trinitas 4. trifolii genus sit

LAMPSANA syluestre olus est. plus alit quàm rumex, & stomacho vtilius. cuius folia caulésque coquuntur in cibo. Aeg. Manducata prauum succum gignit, illita verò nonnihil abstergit, discutítque.

λάμψανα. Sanure blanche, rauela q̃ ou pou rette

LANARIA, memorabitur in Radicula.

Ex generibus rumicis, oxylapathum vocant, quod in acutum tendit. prædura habẽs extrema, nõ nisi in palustribus nascens. Alíus est satiuus, illi dissimilis. tertiũ genus syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. Quartum est quod alii oxalida, alii anaxyrida, aut lapathon vocant. folia eius syluestri ac exiguo rumici similia, caule nõ magno, semine subacuto, rubente, acri, in caule & agnatis appendicibus emicãte. Aegin. Rumex mediocriter discutit. Oxylapathũ præter id etiam pauxillum repellit.

λάπαθον. offi. lapatiũ acutũ surelle ozeille menue Accetosa nũc, oze ille

Semen autem, præſertim oxylapathi, aſtringens, alui profluuia (diarrhœas dicunt) & inteſtinorũ tormina perſanat. Folia verò ſemini contraria faciunt: hæc etenim comeſta aluum mouent, illud potum ipſam cõprimit.

σίλφιον. LASERPITIVM in Syria, Armenia, Media & Libya naſcitur, caule ferulaceo, quem maſpetum vocant: foliis apio ſimilibus: lato ſemine. Radix in cibis ægrè coquitur, os commendat cibis aut ſali permiſta. Laſer è radice atque caule ſcarificatis colligitur. præfertur autem rufum, tranſlucens, myrrhæ æmulum, non porraceum, odore valens, ſuaui guſtu: quod dilutum facilè albeſcit. Cyrenaicum ſi quis deguſtarit, humorem toto corpore ciet. blandiſſimo odore, adeò vt ne os quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicum & Syriacum minus viribus valent, & magis viroſum reddunt odorem. Laſer omne antequam ſicceſcat, adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomento: quod maleficium deprehenditur guſtu, odore, viſu, & dilutione. Caulem aliqui ſilphion, radicem magudarin, & folia maſpeton vocauêre. Efficaciſſimum laſer, mox folia, poſtremò caulis. Fertur & altera magudaris in Libya naſci, radix laſerpitio ſimilis, ſed minus craſſa, acris & fungoſa, ex qua non profluit ſuccus: eiuſdem cum laſare facultatis. Aegineta, Probè calefacit, flatulentum eſt, & cõcoctu per-

offic. à ſe puante

nicax. à foris corpori applicatū efficacius deprehēditur, magisq; liquor ipsius, extrahendi potēs, item & superexcrescentia amoliēdi.

LATHYRIS, quam aliqui tithymalū, appellant, eámque tithymalorū numero ad scribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanem. gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. quę autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciuntur, aristolochiæ, aut oblongę hederæ figura. In cacumine fructū summis surculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercursantibus membranis inter se distincta continentur, eruis maiora, rotunda. quæ dum corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis vsus. totus frutex lacteo succo turget, vti tithymalus. Aeg. Succus eius instar tithymali purgat, semen autem præcipuam purgandi vim habet. λάθυρις offi. cataputia maior, vulg. espurge

SION in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, foliis latis, olusatro similibus, sed minorib⁹, & odoratis. Quæ cruda coctáq; viriū suarum gratia eduntur. De Sio Crateuas tradit, herbam esse fruticis specie, pauca folia ferentem, rotunda, maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia. Aeg. Sion calidum est, vrinam ciet, digerit per halitum, renum calculos terit, menses euocat. σίον. Lauer lat. off. berula. berle ou laber le vulg.

δάφνη. LAVRVS quædam tenui folio cõſtat.al
Laurier tera latiore. Aegin. Lauri arboris folia ſiccãt, & calefaciunt inſigniter, magis quoque fructus. Radicis cortex amarus, & leuiter aſtringens, calculos comminuit, & iocinoroſis opitulatur cum uino odorato triobolari pondere potus.

δάφνη ἀλεξάνδρεια. LAVRVS Alexãdrina, folio eſt ruſci maiore, molliore, & candidiore: ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine, ramos ſpargit in terra dodrãtales, interdum longiores: radice ſylueſtri myrto ſimili, maiore, molliore, odorata. inuenitur in montoſis. Aegin. Calida, acris, & ſubamara eſt, idcirco mẽſes & vrinas commouet.

φακή. Lentille Aeg. LENTES in 2. ordine ſiccant, medio caloris & frigiditatis temperamẽto donatæ: ſed aſtrictionis quoque nonnihil habent. Totum quidem lentis corpus ſiccat, aluúmque ſiſtit: decoctum vero ipſius proritat, ideóque prior aqua defunditur, quum aſtringẽdi gratia lentes aſſumantur.

φακὸς ἐπὶ τελμάτων. Lẽticule de d'eaue LENS paluſtris, inuenitur in aqua non fluente, muſcus lenticulę ſimilis. Aeg. Humectat, refrigerátq; in ſecundo abſceſſu.

σχῖνος. Lẽtiſche LENTISCVS nota arbor eſt. Aegineta, In omnibus ſui partibus ſiccat ſecundo abſolutè, calefaciendo autem & refrigerando medius eſt, adeò aſtringens, vt ad hypociſtidis ſuccum aſtrictione accedat.

Lenciſcus reſinam gignit, quę lentiſcina cognominatur, & ab aliquibus maſtiche. Optima & copioſiſſima in inſula Chio prouenit. præfertur nitedulæ modo reſplendeſcens, & candore Tyrrhenicæ ceræ ſimilis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, ſtridorem edens. Viridis autem inferior eſt. Adulteratur thuris, reſinæq; pineæ nucis miſtura. Aegin. Maſtiche, Chia quidem calefacit & ſic. 1. Cæterum compoſitæ eſt facultatis, aſtrictoriæ ſimul & emollientis: hanc ob rationem ſtomachi, ventris, inteſtinorum, & iocinoris inflãmationibus rectè accõmodatur. Aegyptia, nigriore colore quodammodo, ſiccat magis & diſcutit, minus aſtringit, hinc furunculos quoque diſſipat. μασθίχη.

LEONTOPETALON, caulem emittit dodrantalem, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine ſemina parua duo aut tria, in ſiliquis, ciceris modo: flores anemonæ ſimiles, punicei coloris: folia braſſicæ, ſed papaueris diuiſura. radicibus nigris, rapæ ſimilibus, ſtrumoſis. naſcitur in aruis, & ſegetibus. Aegineta, Radix cal. ſic. 3. diſcutitque. λεοντοπέταλον. offic. & herb. pantaleonis

LEONTOPODION duûm digitorum herbula eſt, folia forẽs anguſta, longitudine ternũ quaternúmve digitorũ, hirſuta, quę iuxta radicẽ lanoſiore flocco caneſcũt, capitula in ſummo caule quaſi perforata: flores nigri; λεοντοπόδιον. Videt eſſe quęcruciata

ſemenvſq; adeò ſpiſſa lanugine inuolutũ eſt, vt ſæpe fallat: radice parua cohæret. quã tradunt appenſam ad amatoria prodeſſe, & tubercula diſcutere. Aeg. non habet.

LEONTOPONTIVM à ſuperiori differre videtur, alii liceron, dorypetron, & toriuẽtoron vocant, radix eius aluum ſiſtit. Purgat bilem in aqua mulſa addito põdere denariorum duûm. Naſcitur in campeſtri & gracili ſolo. Semen eius lymphatica ſomnia facere dicitur, & tela omnia infixa corpori extrahere tritum cum polenta, & cũ eadem ſpicula ſagittariorum elicere.

λεπίδιον offic. & herb. raphanũ vocant, — LEPIDIVM aliqui gingidium vocant. herbula vulgò nota. muria cũ lacte ſeruatur. Aegin. Aliqui hyperiadem vocant. cal. 3. Naſturtio proximum viribus, minus autem eo deſiccat.

λευκάκανθα. Rhamnus eſt. — LEVCACANTHA prædita eſt radice cyperi, valida & amara. quæ mãducata dolorem dentium ſedat. veteri laterũ dolori, atq; iſchiadicis prodeſt, decocto cyathis tribus ex vino poto. eadem ruptis & cõuulſis medetur. radicis epotus ſuccus eoſdẽ præbet effectus. Ag. Alii polygonatum, alii iſchiada vocant. radix incidit. Cal. 1. ſic. 3.

λευκάς. Atriplex ruſtica eſſe videt — LEVCAS mõtana, latioribus quàm vrbana foliis, ſemine acriore, amariore, ori ingrato, efficacior tamẽ quàm ſatiua habetur. vtraque ex vino contra animalium venena, præ-

cipuè marinorum opitulatur. Aeg. Cal. sic.3. acrimonia præpollet.

LEVCOION vulgaris est notitię, sed in floribus differentia quædam. nanque aut cœrulei, albi, purpurei, aut lutei inueniũtur. Lutea verò præcipui in medicina vsus. Aegineta, Lecoii totus frutex abstergẽdi extenuandique vires possidet: magis autem flores, & ex eis, sicciores. iccirco & menses stimulant, fœtus corrumpũt expelluntq́;. Quod si quis aquæ mistura vim ipsorum obtundat, etiam inflammationibus conducent, præsertim vteri. Radices eadem præstant, crassiore magisque terrestri natura preditæ: ex aceto inflammationibus in scirrhum coalescentibus imponuntur.

λευκόϊον. violette ou giroflee.

LICHEN qui saxis est familiaris, aliquibus bryon appellatur. asperginosis petris adhæret, vt muscus. Aegineta, Vis ei est exterendo purgare, mediocriter siccare & refrigerare. impetigines sanat, inflammationes arcet. sanguinis eruptiones sistit.

λειχὴν. off. herb. hepatica.

LYHCNIS coronaria, flore est albæ violæ simili, quo corollæ factitãtur. Contra scorpionum ictus semen in vino potum auxiliatur. Lychnis syluestris, omnia vrbanæ similis. Aegineta, Lycnidis coronariæ semẽ Cal. sic.2. absolutè.

λυχνίς. chãdelle de N. Dame. altera flore purpureo, Marię rosa ou Melon blãc.

LYCIVM, quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorũ

λύκιον.

aut longioribus: foliis buxi, densis: fructu piperis, nigro, lęui, amaro, densoq;: cortice pallido, non dissimili lycio madefacto: radicibus multis, obliquis, lignosis. Nascitur plurimum in Cappadocia, Lycia, & plerisq; aliis locis. aspera loca amat. Succi extrahendi ratio hæc est: Rami cum radiculis tusi, & ante per multos dies macerati coquuntur, tũ abiectis lignis itidem liquor, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut abscynthii succo, aut felle bubulo. Innatãs spuma inter coquendũ exempta, oculorum medicamentis additur. reliquo ad alia vtũtur. Simili modo fit lyciũ, semine expresso & insolato. Optimum quod vri potest, restinctúmq; rubentem spumam ostendit, glebis extrinsecus nigris, intus cum fregeris rufis, odore minimè viroso, cũ amaritudine adstringẽs, crocino colore. cuiusmodi Indicũ est, cæteris præstãtius. Tradunt Indicũ fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato. ea spinarum generi ascribitur, ramos rectos habens, ternûm cubitorũ longitudine, maioréſve, rubo crasſiores, à radice numerosos. fractus cortex rubescit, folia oleę similia. Herba in aceto decocta proditur lienis inflãmationibus & regio morbo mederi, & fœminarũ purgationes elicere. Assueuerant etiam crudam in potu eosdem effectus præstare: semen cyatho dimidio potum, pituitã expur-

gare: venenis quoq; auxilio esse. Aeg. Lyciũ ex diuersis genere substantiis cõstat, calida, tenui & discutiente, terrestri verò frigida & leuiter astringẽte, vt in secundo abscessu desiccet. Calefaciẽdo refrigerandóq; medium est: hac de causa ceu abstersorio in oculis obscuratis eo vtuntur: tanquã astringenti, in cœliacis, torminibus intestinorum, & maleficis vlceribus: at contra inflammationes, vt discutienti. Cæterũ primas obtinet Indicum.

LYCOPSIS, quæ à nõnullis anchusa vocatur, foliis lactucæ longiorib. asperioribus, latioribúsq;, crassis, ad radicis caput reciden tibus: caule longo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus: flore paruo purpureo: radice rubra, & adstringente. nascitur in campestribus. Aegineta, Lycopsis quàm onoclea anchusa, astringit quodammodo efficacius, similiter erysipelatis cum polenta illita cõuenit. Si læuis cum oleo inungatur, sudores elicit. Meminit Aegineta primũ inter anchusas, & iterum suo loco.

λύκοψις. 4. genus anchusæ Gal. her. lãgue de chien.

LYCOPVS herba marrubio syluestri similis est, folio lupini pedis effigie, dissecto, grauis odoris, caule angulosо geniculatóq;, fungosa intus medulla, radice frequenti capillamento fibrata. folia trita præsentaneo remedio imponuntur dissoluto stomacho.

λυκόπους Patte de loup. ou pectorale, ou main de S. Marie.

LIGVSTICVM, quod alii panaceã, alii panaces vocant, plurimum in Liguria nasci-

λιγυστικόν

Non est hoc officinorum leuisticũ.

tur, in monte Apennino, Alpibus contermino: vnde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant: quoniam & radice & caule, heracleotico panaci simile sit, & viribus eisdem præditum. Gignitur in altissimis asperisque mõtibus, ac vmbrosis, maximè iuxta flucta. cauliculum fert anethi geniculatum, tenuem, & in circuitu folia ferrulę campanę, molliora, odorata, propè verticem graciliora, & longè magis diuisa: in cacumine muscarium, in quo semen dependet nigrum, solidũ & oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre, & aroma olens: radix candida heracleotici panacis similis, odorata. Aeg. Eius & radix & semen adeò calefaciunt, vt menses cient, flatúsque probè discutiant.

φιλυρέα. Troesne ou druyne. offic. halcanne ou héne.

LIGVSTRVM arbor est cypri magnitudine, foliis oleę, nigriorib⁹ & latioribus, fructu lentisci, nigro, subdulci, racematim cohærẽte. asperis nascitur. Aeg. Tiliæ arboris folia syluestri oleę similiter astringũt, quibus cõmãducatis oris vlcera iuuãtur: eorũq; decocto colluũtur: quod etiã potũ vrinã & mẽses trahit.

κρίνον. Lys.

LILIA coronamentis se dedunt, Liria à quibusdam vocata tradunt & rubra esse lilia. Aegineta. Lilii flos temperamẽto mixtus est ex tenui substantia, terrestri & nonnulla aquosa temperata: quapropter oleum quoque ex eo cõfectum discutiẽdi vires molliendíq; repręsentat, vuluę inflammationibus accom

modatum. Radix ac folia ſiccãt, abſtergunt diſcutiuntq́; mediocriter, quo ſit vt ambuſtis conferant: ſuccus ipſorum & neruorum vulneribus cum oxymelite prodeſt.

LIMONION, folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, ſæpe plura: caulem tenuem, rectum, lilio æqualem, ſeminibus rubris ſcatẽtem, quæ guſtata adſtringunt. Semẽ tritum, & ex vino acetabuli menſura potum dyſentericis cœliacíſq; prodeſt. rubra fœminarũ profluuia ſiſtit. Naſcitur in pratis & paluſtribus. Aegineta, Semen eius auſterum cũ vino, cœliacis, dyſentericis, & ſanguinẽ ſpuẽtibus datur, item ad fluorem muliebrem acetabuli menſura. λειμώνιον Limoine ou bette de pre.

LINI ſemen ex primo gradu calidũ eſt, inter humectantia ſiccantiáq; medium. Manducatum flatus creat, etiamſi frictũ fuerit. λινόσπερμον.

LINGVA herba Plinio naſcitur circa fontes. Radix eius combuſta & trita cum adipe ſuis, alopæcias emendat vnguentiũ inſole. (Eandem alibi lingulacam vocat.)

LYSIMACHIA, quã aliqui lytron appellãt, caules emittit cubitales, altioréſve, fruticoſos, tenues, prodeũtibus geniculatim foliis, tenuibus, ſalicis figura, guſtu adſtringentibus: flore rufo, aut aureo. gignitur in aquoſis & paluſtribus: acerrimum nidorem ſuffita reddit: qua de cauſa ſerpẽtes fugat, & muſcas interficit. Aegineta, Vim habet excellẽter a- λυσιμάχιον. Corneolle, foucy deaue, ou pellibosse.

ſtrictoriã, qua & vulnera glutinat, & ſanguinem cõpeſcit, tum ipſum, tum ipſius ſuccus: inteſtinorum tormina & potum, & ab inferioribus partibus iniectum ſanat.

λιθόσπερμον. offic. & med. oĩb⁹ Moliũ ſolis.

LITHOSPERMON à ſeminis duritia nomẽ accepit, foliis eſt oleæ longioribus, & latioribus, mollioribus: iacent humi, quæ ab radice exiliunt ramulis ſurculoſis, rectis, tenuibus, firmis, craſsitudine acuti iũci, in quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorum ſpeciem exhibent foliis longis, inter quę paruum ſemẽ, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Naſcitur in aſperis & æditis locis. Aeg. Alii diosporon, alij heraclion vocãt herbæ aëtonichi dictæ ſemen eſt lapideum, album, quod cum vino albo potum calculos frangit, & vrinam pellit.

αἴρα. Iuraie ou gaſſe.

LOLIVM, quod inter ſegetes naſcitur. Aeg. Calfacit, ſiccat, tertio fermè ordinè, iridi facultatibus ſimile.

λογχῖτις Nigri capetti.

LONCHITIS folia habet porri, latiora, rubentia, plurima, ad radicem circunfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule, in quo flores ceu galericuli, hiantibus comicis perſonis ſimiles, nigri, & è rictu albam exerentes velut linguã, quę ad labrũ inferius ſpectet: ſemen inuolucris clauſum lanceæ ſimile, triangulum: vnde ſibi cognomentum arrogauit, radix dauci. Naſcitur in ſitiẽtibus & aſperis. Radix ex vino pota vrinam

ciet. Altera est lonchitis, quam aliqui asperã lonchitin dicunt. folia scolopendrii emittit, sed asperiora maioráque, ac multo magis diuisa. Folia viridia. Vulneribus mirum in modum prosunt, in eísq; inflammationes excitari non patiuntur. arida pota ex aceto lienem absumunt, vel indurato medentur. Aeg.

LOTVS arbor est vastæ magnitudinis, ferens baccam pipere maiorem, dulcem, cibis gratã, stomacho facilem. Aegineta. Extenuat, siccat, & mediocriter astringit: qua de causa ad fluxũ muliebrem, alui fluores si cũ vino aut aqua bibatur, aut etiam infundatur clystere, salutaris est. pilos defluos cõfirmat. λωτός. Alysier? & bacca, alyse.

Est & in Aegypto LOTVS, quæ in campis flumine inundatis prouenit, caule fabæ: flore paruo, candido, lilio simili, quem tradunt occidente sole comprimi, occludíque: ad ortum autem aperiri. addúntque, caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortum solis emergere. Caput quale papaueris, maximum: & intus grana ceu milii, quę Aegyptii exiccant, & in panes cogunt. Radicẽ lotos hæc habet mali cotonei similitudine, quæ cruda coctáque manditur, decoctáque lutei oui qualitatem exhibet. (Aegineta nihil præterea. λωτὸς αἰγυπτία.

LOTVM vrbanũ alii trifoliũ vocant. nascitur in hortis. extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cæterasque λωτὸς ἥμερος.

caligines discutit. Aegineta, Abstergit, modicè sic. calore temperata est.

λωτὸς ἄγριος. forte hęc off. anda cocha, & corona regia.

Syluestris LOTVS nascitur plurimum in Libya. Caulem fert bicubitalem, aut etiã maiorem, multis alarum cauis. folia loto trifolio in pratis nascenti similia: semen fœnogręco, multo tamen minus, sapore medicato. Aegineta, Semen eius cal. secundo, habet nonnihil etiam abstersorium.

θέρμοι. Lupin.

Satiuus LVPINVS non est. Gignũtur & syluestres lupini, satiuis similes, sed omnino minores, qui eadẽ quę satiui possunt. Aegineta, Lupinus esculentus quidẽ obstruendi viribus pollet: amarus abstergit, dissipat, & sine morsu desiccat, lumbricos occidunt illiti, & poti. Viscera purgant cum ruta & pipere potui. Cutis vitia extergunt. tumores dissipant cum oxymelite illiti. Syluestres autem lupini amariores sunt, & omni ex parte satiuo valentiores.

offi. lupulus. gall. houblon

LVPVM salictarium Plinius inter oblectamenta verius quàm cibos numerãt. Caulibus aculeatis longissimis quia in vepribus & salictis reptat, foliis vitis albæ, hispidis & nigrioribus, flore cinereo ac multis exilibus folliculis squamatim compactili. Hoc frugibus admisto Germani suam condiunt ceruisiam. Teneris eius turionibus in acetariis vtimur. Refrigerat, & collectionum impetus lenit. Sedat stomachi inflammationes ex sero

potus.

potus. Bilem regio morbo laborantibus detrahit. Pituitã in aqua intercutem exigit per aluum. in capitis dolore, qui medium capitis occupet, eius succus illinitur: item quoties immodicos æstus mitigare necessum sit.

LVTEAE herbæ Vitruuius meminit. Qui nõ possunt, inquit, chrysocolla propter charitatem vti, herba quę luteum appellatur, cœruleum inficiunt, & vtuntur viridissimo colore. (Luteam sunt qui lysimachium interpretentur.)

M

MACER ex Barbaria aduehitur, cortex flauescens, crassus, gustu perquam astringens. Aeg. Cortex est qui ex india importatur, sic. 3. inter calorẽ & frigiditatẽ medium obtinet. Est etiam astringẽs, tenuísq;, vnde cœliacis & intestinorũ torminibus auxiliaris habetur. Porrò macer, siue macis Arabũ, quęre in Moschocario. μάκερ. offi. Macis.

MALABATHRVM arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadam odoris cognatione. permulta enim nardũ olent, quemadmodum phu, asarum, niris, secus aũt res se habet. Nãq; malabathrũ folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatãs aquis, sine radice. Id collectũ statim lino transfuitur, & siccatũ reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus vri: quod vbi μαλάβαθρον. offi. foliũ Indicum cinnamomi est, nõ malobathri.

non euenerit, ne amplius quidem renasci. laudatur recens, ex candido nigricans, integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu insuaui odore permaneat, & nardum sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmũ verò & minutim contusum, pręsertim si cariosum virus olet, vitiosum est. Aeg. Malabathri folium æquales spicæ nardi vires repræsentat.

μαλακοκίσσος. off. sigillũ D. mariæ.

MALACOCISSVM Democritus aquilex mollibus hederæ foliis depingit, caule tenero, sese cuicunq; quod fuerit nactus inuoluẽte. Subesse aquam vbi reperitur affirmat.

MALICORIVM in punica malo dicetur.

μαλάχη. Maulue.

MALVA satiua esui longè aptior syluestri. Aeg. Syluestris mediocriter discutit, & emollit. Hortensis autem ceu humidior, etiã imbecillior est. Semen tanto viribus pręstat, quanto & siccius est.

μολόχη. trãsmarina rosa.

MALVAM maiorẽ Græci molochen vocant, hãc Apuleius hastulã regiã dixisse mihi videtur: quãuis eadẽ sit asphodeli appellatio.

μῆλα. Pomier.

MALIS omnibus frigida & excremẽtitia inest humiditas, quæ in eorũ censu tenera & aquosa sunt, frigiditate cæteris & humiditate præstant. Dulcia aquosa quidem, non tamẽ manifestè frigida sunt. Austera dulcibus quidem frigidiora, sed minus humida. Acida frigida quidem & ipsa, verũ incidendi humores ventriculo inhærentes vim testantur.

Acerba, cuiusmodi cotonea & struthia sunt, frigido & terrestri donata tẽperamento, ventrem supprimũt, vulnera glutinant. Pari modo folia succi, & cortices arborũ inter se differunt. Aegineta.

MAMIRAS veluti radiculæ herbæ cuiusdam est ecu geniculis frequentibus nodosis, quæ cicatrices & albugines extenuare creditur, exterendi nimirum facultate prædita. Aegineta. μαμίρας Videt eũ doronicũ offi. & herbar.

MAMDRAGORAM, aliqui antimalũ, alii circæam vocãt, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera. niger, quę fœmina existimatur, thridacias appellatus, angustioribus foliis, ac minoribus quàm lactucæ, graueolentibus, in terra sparsis. mala gerit sorbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorũ radicibus inhęret bene magnis, binis, ternísve, inter se cõuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis. verũ is mandragoras caule viduus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nõnullis norion vocitatus. huius folia, magna, alba, lata, læuia, vt betæ: mala quàm alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia: horũ pomorũ cibo aliquantum opiliones soporãtur. radix, alterius similis, maior & cãdidior, orbata caule. Succus fit è cortice recẽtis radicis tuso, & prælis subiecto: qui insolatus vbi μανδραγόρας. Mandragore.

concreuit, fictili reconditur. Malis quoq; succus depromitur, sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius seruãt, cyathóque vno vtuntur, in peruigiliis, & doloribus, & ante sectiones vstionésque, ne sentiãtur. Scarificata punctísq; multifariam aperta radice, erumpens lachryma, cauo vase recipitur. liquamentum autẽ succo lacteo præstantius est: sed non vbiq;, vt experiẽtia docet, radices lacteum succum delachrimant. Alium tradunt esse mãdragoram, nomine morion, in opacis iuxta specus enatũ, foliis albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, radicẽ ambientibus, quę mollis est & candida, paulo maior palmo, pollicemq; crassitudine æquat. Tradũt eam in pane, offa, obsonióve, drachmę pódere deuoratã, vsum rationis intercipere. Obdormiscit enim homo, eo ferè quo comederit habitu, sensus impos, ternis quaternísve, ex quo data est, horis. Hac medici vtuntur, cũ scindendi, vrẽdíq; necessitas adest. Antidotũ esse volũt radicẽ, cũ manico salano potã. Aeg. Mandragoras frigefacit 3. Mala ipsius etiã caliditatẽ quampiam cũ humiditate id referunt, vnde soporem grauẽ homini possunt accersire. At radicis cortex vehementissimus, nõ refrigerat modò, sed etiã siccat interior eius pars imbecillior est.

MARRVBIVM, frutex est ab radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis. foliũ pollicem ęquat, subrotũdum, hispidũ, rugosum, gustu amaro. semẽ in caulibus, & ex interuallis. flores verticillato ambitu, asperi. Nascitur propter ædificia, ruinas, & rudera. Aeg. Cal. 2. amplius autẽ siccat, iecur lienemq; obstructionibus liberat, excreationes è thorace & pulmonibus, mensesq; promouet. Illitum extergit, discutitque, præcipua extersoria incisoriáque vi præditum. πράσιον. Porcum. Marrou. off. prassion viride

MARVM herba cognita vulgò, surculosa, flore origani, foliis multo candidioribus, flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem. substringit enim, & modicè calfacit. qua de causa illitu serpẽtia vlcera sistit, & in calidas illitiones additur. iuxta Magnesiam & Tralleis copiosissima gignitur. μάρον. herb. forte mẽtha syluestris

MASTICHE, vide Lentisci resinam.

MEDICA cum recenter prodiit, foliis & caule trifolio pratensi similis est. procedens verò folia contrahit, caules edens trifolii, & siliquas corniculorũ modo intortas, in quibus semen lentis magnitudine dependet. Id siccatum, iucundi saporis gratia, conditaneo sali admiscetur. viride, quibus refrigeratione opus est, illitu suffragatur. Herba tota pro gramine vtuntur, qui pecora alunt. (Aegineta non habet. μηδική. grãd tresfle ou foĩ de Bourgongne.

μήδιον.

MEDION in ſaxis & opacis naſcitur. folia habet iridis: caulem tricubitalem, & in eo florem grandẽ, purpureum, rotundum: ſemine cnici, minuto radicem dodrantalem, craſſitudine baculi, guſtu acerbo. Aeg. Medii radix vires ſemini contrarias præ ſe fert. eſt enim auſtera, & fluxiones comprimit, ideóq; muliebrem fluxum ſiſtit. Semẽ quum tenuis incidentíſque ſit facultatis, menſes quoque proritat.

MELAMPYRO in Myágro deſcribitur.

MELANTHIVM, vide Gith.

μελίλωτος. offic. & vulg. Melilot. alii pratellũ, ou courõne royalle.

SERTVLA Campana landatiſsima in Attica & Cyzico & Chalcedone nata. cuius color vicinus eſt croco, boni odoris. Naſcitur & in Campania circa Nolam, colore in luteum langueſcẽte, odore infirmo. Aeg. Diuerſis facultatibus pollet: aſtringendi, diſcutiendi, & concoquendi.

MELISSOPHYLLON, vide Apiaſtrũ.

ἡδύοσμος. Menthe.

MENTHA, cognita herba eſt. Syueſtris mentha, Latini menthaſtrũ vocãt, hirſutiore eſt folio, & prorſus maiore quàm ſiſymbrii, grauiori odore: quare minus ad ſanorũ vſus expetitur. Aegineta, Mentha Cal. 3. tenuis, acris, cum humiditate ſemicocta exiſtit, cuius cauſa etiam in venerem incitat. Amari quoq; nonnihil obtinet, quo lumbricos enecat. Qua verò acerba eſt, recentes ſanguinis eruptiones coërcet.

LINOZOSTIS, aliqui parthenion, alii hermûbotanion appellant, foliis cõstat ocymi, minoribus helxinæ cognatis: ramulis duplici geniculorum nodo cinctis, alarũ cauis multis: fructu fœminæ copioso, quandam racemorũ speciem præbente: mari è foliorum sinu depẽdente, paruo, rotundo, ceu binis testiculis vnà cohærẽtibus. frutice dodrantali, aut maiorẽ. vtraq; in oleribus manditur, ad aluũ ciendam. Aeg. Aluum liberaliter subducit illita discutit. Sciendúmq; est, eius semen infricatum corporis excrescentias præter naturam, quas vulgus vocat narphia, abolere, sicut experientia comprobatum est. Sed viride semen esse oportet, & frequenter tuberculis illis infricari. λινόζωσις Mercuriale.

MESPILVS, quę à nõnullis Aronia vocatur, spinosa arbor est, folio acutę spinę: fert pomum suaue, exiguum, tribus intus officulis, qua ex causa id nonnulli tricoccon appellauere. tardè maturescit, esu adstringit, stomacho gratum est, aluumq́; supprimit. Alterum mespili genus in Italia nascitur, quod aliqui setanium, alii epimelida vocant. arbor foliis mali, sed minoribus: pomũ fert rotundum, esui aptũ, vmbilico latiore: quod astringit, seróque maturescit. Aeg. Mespila, alii tricocca vocant, fructus est affatim acerbus, & vix esculentus, aluúmq; continens. Germina foliáque mespili impensè acerba sunt. μέσπιλος Neflier, meflier.

μῆον. offi. anet sauluage her. anet tortu.

MEON, quod Athamanticũ vocant,in Macedonia & Hiſpania plurimũ gignitur, anetho folijs& caule ſimile,ſed eo craſſius bi nûm fermè cubitorum altitudine attollitur, ſparſis in obliquum rectúmq; radicibus,lon gis,tenuibus,odoratis,linguam excalfacien tibus. Aeg.Mei radices Calefa.3. ſic.2.ideóq; vrinam & menſes cient. Liberalius meon aſſumptum,capitis facit dolores.

μύαγρος. Cameline ou camamine.

MYAGRON,aliqui melampyron vocãt herba eſt ſurculacea,foliis rubiæ,pallidis,tre pidanea.ſemen oleoſum,fœnogręco ſimile. Quod contuſum igni torrent, perunctíſque virgis ad lucernarum lumina vtuntur. hoc pingui, ſcabritias corporis lęuigari, atque expoliri,conſtat. Aegineta,Quod in ſemine oleoſum habetur,viribus eſt opplendi. Perperam apud Aeginetam duobus in locis,pri mum in Myagro;dein Myaro, eadem de re tractatur.

MYLES radix paruo bulbo ſimilis eſt, conſtringit:itaque cum lolii farina appoſita vterũ apertũ ſanat. Galenus: (Eandẽ eſſe apparet Dioſcoridi dictã Moly. itaq; illius deſcriptionem hinc emendare poteris.

MILIARIA herba milio gentilis eſt:nomen habet,quod milium implicãdo enecet. Hæc trita, & cornu cum vino infuſa, podagras iumentorum ſanat.

MILITARIS, vide Lactoris.

MILIVM in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. Aeg. Miliũ frig. 1. sic. 2. Habet etiam modicam extenuandi facultatem: extrinsecus igitur in sacculis ad fouendũ adhibitum, & illitum desiccare consueuit. κέγχρος, Milet

MILIVM Indicum in Italiam Neronis principatu conuectum, nigrum colore, amplum grano, arundineo culmo: Adolescit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis, lobas vocant, omnium frugum fertilissimum. Ex vno grano terni sextarij gignũtur. Seri debet in humidis. κέγχρος. ινδικός. Miliũ saracenicũ .i. pegrinum

MYRIOPHYLLVM, siue millefolium, caulis est tener, singularis, vnica nixus radice: plurimis foliis, læuibus, fœniculo similibus: vnde nomen accepit. caulis flauescit varius, ac veluti ex industria delimatus. nascitur in palustribus. Aegin. Adeò siccat, vt vulnera glutinet. μυριόφυλλον. Mille feuilles

MYRICA, seu tamarix, arbor vulgò cognita est, cũ apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructum quasi florem ferens compage muscosum. Aegyptus Syriáque alteram gignunt mitiorem, syluestri cætera similem. Fructum parit gallę proximum, inæqualiter astringẽtem gustu. Aegin. Tamarix incidit, extergítque, ita vt manifestè nõ siccet, sed astrictionem quoq; nonnullam obtineat, qua de causa decoctũ ipsius potũ lienes adiuuat, dentiúmque doloribus medetur. Fructus & μυρίκη. Bruyre. huius radix casia off. vocãt & pro odorata casia vtũtur

cortex ipsius, gallæ virtute proximus est. Cinis arboris vehementius exiccat.

μύῤῥα. Myrrhe

MYRRHA lachryma est arboris, quæ in Arabia gignitur, Aegyptiæ spinæ nō dissimilis. è cuius vulnere defluit lachryma in subiectas tegetes. alia circū caudicem cōcrescit. Dicitur ex his aliqua pediasimos, prępinguis qua expressa, stacte emittitur. alia gabirea, pinguissima, læto & pingui solo nascens: ea copiosam sudat stactem. Omniū prima est, quę troglodytica appellatur, accepto cognomine ab loco, in quo prouenit, splendēs, subuiridis, ac mordēs. quinetiam legitur tenuis quædā, quæ à troglodytica secunda est, bdellij modo mollis, verū odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, pręter modum exoleta, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quę ergasima dicitur: pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gūmis imaginem vergens, & viribus eius proxima. improbatur aminnea cognomine. Ex iis pāstilli fiunt, sed è pinguibus pingues, & odorati: è ficcioribus haudquaquā pingues, & inodorati. minus odore pollet, quæ oleum non admisit, cum in pastillos digerebatur. Adulteratur macerato gūmi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndique concolor, quæ confracta venas vnguium modò candidas & læues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata

calfaciens. superuacua & inutilis est ponderosa, coloris picei. Fit è myrrha, perinde atque thure, fuligo, & (vt postea ostendemus) ad eadem cōueniens. Bœotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in Bœotia nascentis. Melior est quæ myrrhā odore repræsentat. Aegineta, Cal. sic. 2. Capitis vulnera si illinatur glutinat. item amarā vim obtinet, qua ventris lumbricos & fœtus occidat. ad hæc abstergit, eoq́; ocularijs medicinis temperatur. humores pectori infixos expurgat, ita vt fauces nō asperet. Bœotica myrrha vires habet calefaciendi, emolliendi, & dissoluendi.

MYRRHIS, simillima est cicutæ, caule foliisque. radix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo non insuauis. Aegineta, Calid. 2. ac nonnihil etiam extenuat. radix illi odorata dulcísque est, mensibus mouendis, & humoribus è thorace ac pulmone repurgandis idonea. μυῤῥίς. Cicutaria

MYRTVS satiua nigra vtilior est medicinæ quàm cādida, & in hoc genere multò magis montana. semen tamen imbecillius parit. μυρσίνη. Murte

MYRTIDANVM dicitur myrti adnatum inęquabile, verrucosum, intumescénsq; & cōcolor, quod perinde quasi manus myrti caudicem amplectitur. magis quàm myrtus adstringit. tusum addito austero vino reponitur, coactúmque in pastillos siccatur in μυρτιδανόν.

vmbra. multo efficacius & folio & semine, cerato, pessis, insessionibus, cataplasmatis admistum, vbi adstrigendum aliquid est. Aeg. Myrtus ex diuersis composita est substãtiis, pollet in ea terrestris frigiditas, qua valenter siccat. Myrtula verò, seu myrtidanum, maiore vi in astringendo & siccando scatet. Folia etiam aridiora viridibus magis siccant. Fructus succúsque, tum foris applicati, tum intus assumpti, persimiles vires præ se ferunt.

μιθριδάτον.

MITHRIDATION folia habet, inquit Plinius, duo à radice acantho similia, caulis inter vtraq; sustinens florem roseum.

μύξα. Myxaria fructus offi. & sebesten

MYXA arbor Damascenæ pruno popularis, in Syria & Aegypto olim gignebatur, nunc est familiaris Italiæ. Fructus etiam myxa, vel myxaria dicũtur, olim Sebasti, in Augusti honorem, vt verisimile est. Aegin. Arboris fructus est minor quidem prunis, facultate verò consimilis.

μῶλυ.

MOLY folia habet graminis latiora, humi sparsa: florem albæ violæ similem, sed minorem, lactei coloris: caulem candidum, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine inest aliquid quod allij speciem referat. radix parua, bulbosa, quæ mirum in modum valet ad aperiendas vuluas, si trita cum irino vnguento in pesso subiiciatur. (Aeg. non habet, præter rutam syluestrem.) Vide Mylen.

Aliud MOLY in ruta syluestri describitur.

MOLYBDAENA herba, id eſt, plumbago, Plinio in aruis naſcitur, folio lapathi, radice craſſa, hiſpida, qua commanducata, oculisq́ue ſubinde religata, plumbum (quod eſt genus vitij) ex oculis tollitur. μολύβδαινα. offic. maior perſicaria

MOLLVGO hippophæſtum eſt.

MORI fructus maturus quidem aluũ ſubducit, & medicamentis ſtomaticis aliis, quæ moderatam requirunt aſtrictionem, vtiliter miſcetur: immaturus vbi exaruerit, perquàm aſtringens fit medicamentum: cortex autem radicis arboris etiã amaritudinis cuiuſdam particeps, purgare poteſt, eoq; latos lumbricos occidit. foliorum autem ſurculorúmque vis ſubducentium & cõprimentium media quodammodo exiſtit. Aeg. συκάμινος. Meurier

MOSCHOCARYON, vel moſchocarydion Græcis recẽtioribus appellatũ India mittit (nos ea imitatione nucem moſchatam nominamus) Hic fructus dum recẽs eſt, totus ſucco pingui & oleoſo madet, ſic vt in vnguentum exteri poſſit. vnde multis myrepſica, ſeu myriſtica, id eſt, vnguentaria nux dici cœpit. Probatur recens, quæ nullam ſenſerit cariem, ponderoſa, præpinguis, colore in rubrum inclinato. Aluum aſtringit, diſtendentes ſtomachum ſpiritus diſcutit, oris ſuauitatem commendat, ſtomachum & iecur roborat. Lẽtigines in facie, & impetigines emẽdat. lienem incremento laborãtem reprimit. μοσχοκάρυον. Noix muſcade

Apud Aëtium Caryon hoc aromaticum (sic enim vocat) calefacit siccat.2. Arabes macis nomine extimã intelligũt huius nucis membranam vel folliculum. Antefertur is qui colore ruffo vel flauo rutilet, odore suaui, cum leui acumine. improbatur nigricãs. Sic. 3. partiumq; tenuitate præstat, cæteras habens suæ nucis dotes. Arbos autem ipsa vulgari Persico similis traditur, roseo flore, & nuce, quam declarauimus, eiusdem propè effectus cuius & caryophyllon.

βρύον. Bryon, id est MVSCVS, à quibusdam spiachnon appellatur. in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimũ est cedrinum: proximum populneum. in quo genere candidum & odoratius præstat, nigricans improbatur. Aeg. Inuenitur etiam in piceis. Discutiendi simul & molliendi vim moderatam obtinet.

βρύον θαλάσσιον. Marinus MVSCVS nascitur in scopulis, testaceísque, haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. Aegin. Refrigerat simul & astringit, eoque feruentes inflãmationes illitum adiuuat.

βουνιάδι

N

NAPI cocta radix inflat, modicum alit. semen eius totum venenorum vires hebetat. antidotis admiscetur. Conditur sale radix. Aeg. Napus

& rapa si bis coquatur, nihilominus quàm reliquę stirpes alunt: continuè autem assumpta, crassum succum procreant.

NARCAPHTHVM ex India defertur, corticosum, simile sycomori libro. quod iucūdi odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis compositis. Aeg. Naocăthon, sunt qui nacaphthon dicunt, Indicum est odoramentum, quod ad astrictos fœminarum locos suffitu vaporatur. Nabach. Lasahatē

NACISSVM sunt qui, vt lilium, lirium appellarint. folia porro similia, tenuia, multo minora, & angustiora: caulis vacuus, & sine foliis, supra dodrantem attollitur. flos albus, intus croceus, in quibusdā purpureus: radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in tunica, nigrū, longū. probatissimus nascitur in montibus, suaui odore. cæteri porrum imitantur, atque herbaceum virus olēt. Aegineta, Radix eius adeò desiccat, vt maximis vulneribus sit glutinandis: imò etiam tendinum præcisionibus confert. Cæterum abstergendi & attrahēdi vim quandā habet. νάρκισσος Narces.

Duo NARDI genera: vnum Indicum, alterum Syriacum appellatur, non quòd in Syria proueniat, sed quòd mōtis in quo oritur, pars vna ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum est recens & leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratum ac cyperum νάρδος

redolēs, breui ſpica, amaro ſapore, linguam ſiccāte, quod diu in ſua odoris gratia permaneat. Ex indicis autē nardum quoddā Gangitis vocatur, à fluuio Gange, apud quē enaſcitur, montem prꝙterfluente. quod genus ob multam loci, in quo prodit, vliginē, viribus infirmius eſt, atque procerius adoleſcit, plures ferēs ſpicas ab vnica radice comoſas, vnáque conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autem odoratius, ſpica breui ac mutila, odore cypero vicino, cæteras habens Syriaci dotes. Eſt & genus quoddam, cui Sampharitico nomē locus indidit, frutice breui, in magnas ſe ſpargens ſpicas, candidiore interim medio caule, hircorum virus ſupra modum redolente: quod improbatur. Madefactum vendi ſolet. quod vitiū ex eo deprehenditur, quòd candida ſit ſpica, & ſqualida, nulloque puluere obſita. Adulteratur ſtilbio cum aqua aut palmeo vino, inſpiſſationis ponderíſque cauſa inſpirato. Intueri autem oportet ſi lutū radicibus inſideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus vtilem. Aeg. Spicæ nardi radix cal. 1. ſic. 2. particeps eſt etiam aſtringētis cuiuſdam qualitatis, acris & ſubamaræ. Iocinori prodeſt & ſtomacho, extrinſecus admota & ebibita. Vrinā mouet, & interaneorum fluxiones deſiccat. Indica valentior eſt quàm Syriaca, & nigrior.

νάρδος κελτική Celticū NARDVM naſcitur in Liguriæ

Alpibus, saliũca patrio nomine appellatum, prouenítq; in Istria. Exiguè fruticat, & cum radicibus in manuales fasciculos componitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido, florem luteum. Cauliculorum & radicum duntaxat vsus est, & odoris suauitas: vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito solo atque humenti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidem vtile, cum aceroso alienóque propter humoris vim, non excutitur. Adulteratur imposita herba simili, quæ hirculus vocatur, ab odoris grauitate: sed facilis cognitio. namque herba candidior est, sine cauliculo, minoribus foliis, radice neque amara, neque odorata, vti verum nardum est. Itaque radices atque cauliculi, abiectis foliis triti secernuntur, vino excipiuntur, digeruntúrque in pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent. Laudatur maximè recens, iucundi odoris, radice numerosa cohærens, plenum, nec fragile. Aegineta, Nardus Gallica superiori vires habet æquales, sed imbecilliores, prçterquam ad vrinam ciendam. calidior enim est quàm illa, minúsque astringit.

Montanum NARDVM, quod ab aliquibus thylacitis & niris appellatur, in Cilicia & Syria nascitur, surculo & foliis eryngio similibus, minoribus, minimè tamen spinosis νάρδος ὀρεινὴ

aſperisq́;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulæ regiæ, ſed longè gracilioribus, & lõgè minoribus. Neque caulem, neq; fructum, neq; florem profert. Ad eadem, ad quæ Celticũ, efficax. Aeg. Nominatur etiam pyritis, iam commemoratis eſt infirmior.

κάρδαμον. Naſitort ou creſſõ de iardin

NACAPHTHVM. Vide Narcaphthum

NASTVRTIVM optimum conſtat eſſe Babylonicum. Aegineta, Semen eius ſinapis modo vrit, vnde etiam illitum cutem exaſperat. Craſſos humores cum aliis potum incidit. Herba quidem arida ſemini viribus reſpondet humida moderatior eſt, ideoque crudam ipſam aſſumunt.

νήριον, ῥοδόδενδρον. Roſages

NERION aliqui rhododaphnen, alij rhododendron vocãt, frutex eſt vulgaris notitiæ, longioribus quàm amygdala foliis, aſperioribúſque: flore in roſam conformato: fructu nuci græcæ ſimili, corniculato, qui patefactus quandam lanoſam naturã oſtendit, ſpinarum pappos repræſentãtem: radice longa, acuta, lignoſa, guſtanti ſalſa. naſcitur in amœnis, maritimis, & ſecus amnes. Aegineta. Nerion extrinſecus illitũ diſcutit: in corpus aſſumptum occidit.

NIGELLA quære Gith.

νυμφαία offic. Nenuphar

NYMPHAEA naſcitur in paludibus & ſtagnantibus aquis, foliis fabę Aegyptię, minoribus, & longioribus. aliis in ſumma aqua

aliis demersis, pluribus ex radice eadem prodeũtibus: flore lilio simili albo, & in medio crocos habente, cum defloruerit, vt rotũdum malum, aut papaueris caput, extuberat. nigro semine, denso, & lato, lenti gustus. caulis est læuis, niger, minimè crassus, ciborio cognatus. radix nigra, scabra, clauæ similis, quę autumno sequatur. Nymphææ nomen sibi vendicasse videtur, quoniam aquosa amet. plurima inuenitur in Elide, in Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto. Est & altera nymphæa, cuius flos blephara dicitur, foliis antedictæ, radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili. Nascitur in Thessalia, amne Peneo. Aegin. Nymphæa vires habet, sine rosione siccas, quibus & ventrem reprimit, & genituram arefacit. Quæ radicem albam habet, valentior est, eóque fluxum muliebrem cũ vino nigro & austero pota persanat. Quæ verò nigram, detersoria quoque vi nonnulla pollet, eáque vitiligines, alphos dictas, cum aqua exterit: pilorum defluuia cũ pice liquida illita replet.

vulg. iaulnet deau, ou chou deaue

κάρια ποντικά. Noysette ou auelaine

NVCES auellanæ, quas & leptocarya vocant, stomacho infestæ sunt. Aeg. Vocant & ponticas. frigidiores sunt, & austeræ: in cæteris, iuglandibus ęquales.

κάριον βασιλικὸν, ἢ περσικὸν, noix

NVCES iuglandes, quas nõnulli Persicas vocãt. Aegin. Nucis arboris coliculi aliquid habent quod astringat, plurimum ioglan-

dium calyx puluinatus. succus itaque eorum decoctus cũ melle, stomaticũ fit medicamentum. Interius inde putamen carinatũ vstum extenuãdi vim acquirit, & sine rosione siccat. Quod in eo clauditur edendo aptũ, natura oleosum, facilè bilem auget. Confectum ex eo oleum extenuandi tumores, & putredines quas sepedonas dicunt, discutiendi vim obtinet. Flaccescentes itidẽ vetustate nucis membranæ, cutis vitia abstergunt.

κάρυον ἰνδικόν. La grãde noix

NVX Indica à recentioribus Græcis recensetur. Fructus palmæ cuiusdam Indicæ prægnus atque pinguis, cuius oleum butyro quoque præferunt, bonitate succi. Calefacit secundo, humidat primo. Biliosis eo vsu interdicitur. Tineosis ventris animalia pellit. Oleum quod ea exprimitur, cum sentit vetustatem, flatus digerit. Lumborum & genuum dolores mulcet. Sanguini à spiraculis venarum sedis mananti sublinitur ex oleo, quod nuclei malorum Persicorum reddiderunt. Vesicæ quoque malis opitulatur, & aluum sistit oleum quod recens nux stillauit.

O

ὠκιμοειδές. offic. & herb. alba cacia

OCIMOIDES, Latini ocimastrum vocãt, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos: siliquas hyoscyamo similes, semine vt gith nigro, prægnantes. Aeg. Sunt qui philetærion

vocent. Inutilis quidem radix est: semẽ verò particulis tenue, citra rosionem siccans. vulg. populari

OCIMVM vulgò cognitum. Aegin. Cal 2. habet & humiditatem quandam excremẽtitiam, propter quam neque vtile est intus assumptum: extrinsecus autem illitum discutit, & concoquit. ὤκιμον. Basilic

OCYMVM pabuli genus apud antiquos erat, segete viridi, dissecta, antequam gereret siliquas: eo citabant aluum bubus. Varro dictum putat à celeritate proueniendi. ὤκυμον. Dragee aux cheuaulx

ODONTIDES fœni genus fruticosum, triangulis flagellis, geniculatis, nigro articulorum nodo, foliis polygono lõgioribus, hordei semine in alis, cauliculis dẽsis, ab eadem radice geniculatis, flore purpureo pusillo: nascitur in pratis. Dentium dolori medetur cauliculorum eius decoctum in vino austero: inde ductum nomen. ὀδοντίδες. Rust. fœnaria

OENANTHE folia habet pastinacæ florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. nascitur in petris. Caulis eius, & folia, cum mulso vino pota, secundas eiiciunt. Radix è vino, vrinæ stillicidio conuenit (& regio morbo, vt Paulus adiecit, Dioscoridem citans.) οἰνάνθη.

OENANTHEN diuersam in Vite syluestri dedimus.

ἐλαία. Oliuier

OLEAE ramusculi quantum astringunt, tantum etiam refrigerãt. Fructus qui exactè ematuruit, moderatè calidus est. Immaturus maiorem tum astringendi, tum refrigerandi vim repræsentat. Aeg.

ἐλαίας αἰθιοπικῆς δάκρυον.

LACHRYMA quã Aethiopica olea stillat, scammoniæ similis quadantenus est, fulua, stillis exilibus constans, mordax. quæ autem ammoniaci, aut gummi similitudinẽ refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastríque, similem lachrymã sudant, quæ commodè ad oculorum hebetudines illinitur. Appellatur autem Aethiopica & agrestis olea. Aegineta, Oleæ Aethiopicæ lachryma ammoniaco tenui similis, vires habet extersorias: quare ad cicatrices, albugines, hebetudinésque oculorum ea vtuntur, & ad dentium dolores, si cauis ipsorum iniiciatur, efficax est. Nonnulli verò syluaticam esse hanc oleam asserunt.

ὀνάγρα.

ONAGRA, siue onothera, aut onuris, frutex est arboris instar, prægrandis, amygdalino folio, sed latiore, lilio non dissimili: flore rosaceo, magno: radice candida, longa: cũ siccata est, vinum olente. nascitur in montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat, & cicures facit. illitu quoque tetra vlcera mulcet.

ὀνόβρυχις.

ONOBRYCHIS, folia habet lentis, lon-

giora paulo, caulem dodrantalem, florẽ purpureum, radicem paruam: naſcitur in vliginoſis & incultis. Herba ſuapte vi, ſi trita illinatur, tubercula diſſipat. cum vino pota, ſtrangurias ſanat. illita ex oleo, ſudores mouet. Rarefacit, & diſcutit. Reliqua ſunt eadẽ Dioſcoridi.

ONOSMA, oblonga folia habet. ad ſimilitudinem anchuſę, longitudine quatuor digitorum, & vnius latitudine, mollia, in terra iacentia, ſine caule, ſine ſemine, ſine flore. radice nititur longa, tenui, infirma, rubeſcẽte. gignitur in aſperis. Aegineta, Onoma, vel onomis, vel phlomitis, vel ononis, acrem amarámq; vim obtinet, eámque ob cauſam folia eius cum vino pota, fœtus occidunt, expellúntq;. (Hippocrates, Onoſma ſimpliciter radicem appellaſſe mihi videtur. ὄνοσμα.

OPIVM optimum habetur graue, & denſum, guſtu amarum, odoratu ſoporiferum, quod facilè aqua diluitur, læue, candidum, neque aſperum, neque grumoſum, quod inter colandum non vt cera coëat, & in ſole diffundatur: dein admotum lucernis, non atra luceat flamma: extinctum denique, odoris vim cõſeruet. Sed opion glaucio, gummi, aut ſyluestris lactucæ ſucco adulterant. Verũ glaucio fucatum, in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo ſucco fictum, exiliter ſpirat, & aſperius ſpectatur: gummi vitiatum, Papaueris ſuccus

ſplendeſcit, & infirmum eſt. Nec deſunt qui eò dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiſcerent. Fictili nouo torretur ad oculorũ medicamenta, dum mollius atque ruffius appareat. Hoc autẽ modo is excipitur ſuccus. Aliqui capita ipſa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentéſq; in mortario digerunt in paſtillos: id meconium vocatur, multũ opio ignauius. Porrò opij faciundi ratio hæc eſt, Cũ ros in eo exaruerit, cultro decuſſatim in ſtellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum ſummam cutẽ incidere oportet, lachrymam exeũtem digito in concham abſtergere: nec multo pòſt redire, vt cõcreta inueniatur. etenim quæ tum, aut poſtero die etiã offenditur, in vetere pila teri debet, & in paſtillos cogi. Cũ tamen inciditur, retrocedẽdum eſt, ne veſtibus ſuccus deradatur. Aeg. Papauer, quod prolixiore & proceriore cõſtat calyce, medicatius vniuerſis eſt: quapropter ſtuporẽ inducit, quouſq; interimat. Nam & ipſum, & eius lachryma, quam per excellentiã opion nũcupant, quarto refrigerantium abſceſſui aſcribuntur.

OPOPANAX, lege Panaces.

obier ou opier — OPVLVS corno ſimilis arbor, arbuſto Gallico faciundo idonea, vlmi proceritate adoleſcit, caudice recto, enodi, rarioribus ramis brachiato, frondibus ferè vitigneis, baccis racematim dependentibus, prima puber-

tate viridibus, à maturitate puniceis. Ieiunū solum horret. Vitem alit: verum quia frondē non habet idoneam, à plerisque repudiatur. Nullus eius in medicina traditur vsus.

Testiculus, quem Græci cynosorchin vocāt, foliis circa caulem mollis oleæ similibus in terra stratis, longioribus angustioribus, leuibus caule dodrantali: floribus purpureis: radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine: superiore, quę plenior est inferiore, quæ mollior ac rugosior. Eduntur radices coctę, vt bulbi. nascitur in petrosis, & sabuletis. Testiculus alio nomine serapias, Andrea authore, vocatur: quoniam radix ad multa vtilis sit. foliis est porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarū sinu inflexis: caule palmeo: floribus penè purpureis, radice testiculis simili. Aegineta: Maioris in cynosorchi radicis humida vis & calida est, cóque venerem incitat. Minoris calida & sicca, vnde venerē coërcet. Serapias, vel thriorchis, priore valentius desiccat, quare laxos tumores dissipat, vlcera sordida & putredini obnoxia repurgat, herpetas abigit: inarefecta autem magis siccat. Quoniam verò substringere idonea est, aluum quoque cum vino pota retinet.

ὄρχις. offi. testiculꝰ canis & satyrion minꝰ.

σεραπιάς

OREOSELINVM, caule est dodrantē alto ab radice tenui excunte: per cuius ambitum rami & capitula cicutæ, multo tamē te-

ὀρεοσέλινον. Nō ē apiū mōtanum.

nuiora : ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui. naſcitur in petroſis, & montibus. Nec hallucinari nos oportet, exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. aliud enim eſt petroſelinum. Aegineta, Viribus domeſtico æquale eſt, validius tamen.

ὀρίγανον. Origane ou mariolaine dágleterre.

ORIGANVM Heracleoticum, quod & cunilam vocant, folium habet hyſſopo non diſſimile, vmbellámque nõ in rotæ ſpeciem orbiculatam, ſed veluti multifidam, ſemine in ſummis virgis haudquaquam denſo.

ὀνῖτις. Maſtichma herba vulg.

Quæ onitis appellatur, candidiore eſt folio, & hyſſopo ſimilior. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei origani Heraclei, ſed multo inefficacior.

ὀρίγανον ἄγριον.

Syluestre origanum, aliqui panaces Heraclion, alii cunilam vocant, ex quibus eſt Nicander Colophonius : foliis eſt origani, ramis tenuibus, dodrantem altis, in quibus vmbellæ anethĩ inſunt, flores candidi, radix tenuis, ſuperuacua. Peculiariter percuſſis à ſerpente, folia & flores ex vino poti auxiliãtur. Aeg. Omnia origani genera incidendi, extenuandi, ſiccandi, & calefaciendi vires in tertio abſceſſu oſtendunt.

ὄρυζα. Riz ou hordeũ gallaticũ

ORYZA frugum generis eſt, in paluſtribus riguiſq; naſcens. Mediocriter alit. Aegi. Vim quandam aſtrictoriam præ ſe fert, qua etiam ventrem mediocriter cohibet.

ORNEOGLOSSON arbor eſt vlmi ſpecie, foliis amygdalæ, prælõgis ſiliquis in ſurculorum cacumine prodeuntibus oleagina magnitudine, in quibus medulla ineſt linguæ auis ſimilis, vnde nomẽ: exterius rubra, intus ex candore in luteum vergens: ſapore acri, cum nonnulla amaritudine, Ea cal. 2. laterum dolores ſedat, vrinam ciet, venerẽ ſtimulat, genituram auget. ὀρνεόγλωσσον. off. lãgue doyſel.

ORNITHOGALVM cauliculus eſt tener, candicans, tenuis, ſeſquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis, à quibus flores prodeunt, foris herbacei: & cũ hiantes ſe pãdunt, lactei viſuntur: inter quos diſſectum, cachryos modo, capitulum emicat. Coquitur cum pane, vt melanthium. radix bulboſa, cruda & cocta manditur. (Aeg. non ſcripſit.) ὀρνιθόγαλον. Churles.

ORNVS arbor ſatis procera, caudice tereti, læui cortice, ſpiſſo, ramulis vtrinque pinnatis, folio fraxini, paulo profundiorib⁹ crenis per ambitũ ſerrato, bacculis racematim coactis, ab adoleſcentia rubeſcentibus, ſecundum maturitatẽ ex purpura nigricãtibus, ſapore ex acido in amarũ degenerante, meſpilaceo quaſi concretu, multo graciliore. Habitu reliquo & effigie tota fraxinum æmulatur. quare Lucio Columellæ orni ſylueſtres fraxini ſunt, foliis quàm cæteræ latioribus, nec deteriorem frondem, quàm vlmi præ- Freſne chãpeſtre.

ſtant. Capræ autem & oues libentius etiam hanc frondē appetunt. Aſperis & ſitientibus locis gaudet, mōtes amat: In plana etiā deſcē dit, ita vt viti quoq; copuletur. folia ex vino bibuntur ad iocinoris & laterum dolores, aquæ ſubter cutē tumores reprimunt. Corpus obeſum ſenſim ad maciem reducunt, ſi cum vino terantur ad virium portionē, ita vt puero quinq; folia tribus cyathis dentur, robuſtioribus ſeptem quinque vini cyathis. Scobs eius & ramenta pernicioſa traduntur, proin de vitanda.

ὀροβάγχη
Tenie.

OROBANCHE cauliculus eſt ſeſquipedalis, & interdum maior, ſubruber, hirſutus, tener, ſine folio, pinguis: flore ſubalbido, & in luteū vergente: radice digiti craſſitudine, &, cum ariditate flacceſcit caulis, fiſtuloſa. Hanc inter quędam legumina naſci conſtat, & ea ſtrāgulare. vnde orobanche ſibi cognomētum vſurpauit. Eſtur, vt olus, cruda, & in patinis, aſparagi modo decocta. legumentis addita, coctionem accelerare creditur. Aegineta, Frig. ſic. 1.

ὄσυρις.
offi. linaria.

OSYRIS, frutex eſt niger, ramulos ferēs tenues, lentos, fractúque contumaces: & in his folia quaterna, quina, ſenáve, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcētia. Decoctum eius potum, iuuat arquatos. Aeg. Oſyris, è qua ſcopæ fiunt, amara eſt, & iecoris reſerandi vires habet.

OSTEOCOLLON Macedones vocant herbam saxis & mœnibus familiarem, medici polygonion, aliqui talantion, vulgus symphyton appellant. Perpetuò viret, viuítq; folijs vidua: ramulos instar iuncipensiles, cirrosos, tenuioris procerioris que sparti similes spargit. Hac tradunt dissectas carnes coalescere, si coquatur vnà, itidē ossa fracta ferruminare. ὀστόκολλον. Symphyton uulg.

OTHONNAM aliqui maioris chelidoniæ succū esse aiunt. quidam glaucij. alij succū floribus corniculati papaueris expressum. alij permistos cœruleæ anagallidis, hyoscíami, & papaueris succos, esse contendunt. alij Trogloditicæ cuiusdam herbæ succum, quæ othonna vocatur: nascíq; eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Aegyptum spectat. Othonna folijs erucæ, perforatis cribri modo, & veluti à tinea derosis, squalore obsitis, paucis, flore croci, latifolio. quare quidam anemones speciem esse putauerunt. Aliqui tamen affirmant, lapidem esse Aegyptium, in Thebaide nascentem, exigua magnitudine, æreo colore, gustu, cum feruore quodam & astrictione mordaci. Aegineta, Othonna detergit, erodítq;, omnia quę claritati oculorum officiunt exterens. ὄθοννα.

OXYACANTHA Quære Acuta spina.

OXYAN Græci fagi genus alterum vo- ὀξύα.

Non est ornus.

cant. Lydi Myson, nostri Scissimã: in tenuissimas enim secatur laminas. Glandifera non est, abietis aspectu, florens, erecta, enodis, illi crassitudine proceritatéque ferè æqualis. materia colorata, robusta, neruosa, cortice leui, folio crasso, bifido, longiore quàm pyri, per extremum aculeato. Fructus glandea effigie læuis, calyculo includitur echinato quidem, sed placido ac blando, nec vt castanea hispido, cui nihilominus similis est & dulcedine & succo. Radices arbor nec multas nec altas agit, quæ summo cespite gaudeant. Minoribus nauibus cõmendatur: ad carinas, itẽ ad testudinẽ plaustrorum, vectabulorúmque vilem fabricam specie visenda.

pain à coqu, offic. trifoliũ acetosum, ou alleluya.

OXYS herba Plinio à sapore dicitur, tribus tantum foliis.

P

παιονία. Piuoine.

PAEONIA, siue glycyside, Græcis aliquibus Pétoboron dicitur. sunt qui Idæos dactylos radicem pæoniam vocant. caulis altitudine sesquipedis adolescit, comitãtibus multis stolonibus. Huius duo genera. mas folia iuglandis habet: in fœmina verò, smyrnii more diuidũtur. summo caule siliquas emittit, veluti græcas nuces. in quibus, cum dehiscunt, multa granula rubra, acinis punicorum similia, inueniũtur, & in medio nigra, quinq; aut sex, purpurea. radix maris tenuis, digitali crassitudine, &

palmi longitudine, gustu astringēs, alba: fœminæ radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhęrēt, vt in hastula regia. Aeg. Ali qui pētameron vocant. radicē habet acrē, & leuiter subamaram, & siccantē cum nōnulla astrictione. menses cit, renes & iecur purgat instar amygdalæ pota cum vino: quod si austerum sit, alui quoque fluores coërcet. adalligata verò puero, morbum comitialem abigit.

PALIVRVS frutex cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue & fuliginosum inuenitur. Aegineta, Paliuri folia & radix astringunt, eóque aluum fluentē sistunt: tubercula, quæ dicuntur phymata, non nimis calida discutiunt. Semen eius tam vehementi incisoria virtute valet, vt & calculos conterat, & excreationibus è pectore auxilietur.

παλίουρος Aubepine, senelles, grosselier. aliis ioumarī, ou iomarin.

PALMA in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis vigore, autumno decerpi solet, Arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei. ꝙ si ad maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet.

φοῖνιξ. Palme.

PALMA, quam aliqui elaten aut spathan appellant, fructus palmarum adhuc florentium, inuolucrum est, calyxque, quo inspissamenta vnguentarii vtuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa: præ-

ἐλάτη.

Palmula vulg. Dates ou figues royalle.

clusa, intus pinguis. Aegine. Palmæ fructus, qui iam ematuruit, calidus mediocriter est, visceribus roborandis & stomacho idoneus, tum intus assumptus, tum foris applicatus. Reliqua palmæ portio vehementer astringens est: quamobrem stomachicis & hepaticis medicinis temperatur: longè magis astringit, quod fructus enascentis veluti inuolucrum est.

πάνακες ἡράκλειον.

PANACES nonnullis heracleum dicitur, ex quo opopanax colligi solet. plurimũ in Bœotia & in Phocide Arcadiæ nascitur: ibíq; compendii & quęstus, qui ex eo liquore factitatur, gratia studiosè colitur. foliis est asperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartitò diuisis: caule, vt ferulæ, altissimo, qui lanugine quadam incanescit, foliis etiã minutioribus obsitus, muscaris, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & semine odorato, feruentéque. radices habet multas ab origine vna, candidas, graueolentes, crassi corticis, & subamari gustus. Nascitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur succus incisa radice recenti cauliũ pullulatu. ea candidum succũ emittit, qui siccatus, in summa cute croceum colorem contrahit. Effluentẽ autem succum excipiunt, foliis excauato solo statis, quæ siccata tolluntur. Simili modo caule messibus inciso, profluentem succum eximunt.

eximunt. Meliores ex radicibus, albæ, rigentes, distentæq;, siccæ, quæ carië non sentiant, aromaticæ, feruentes gustu. Fructus ex media ferula cibo idoneus est: sed ex agnatis stolonibus, ab vsu cibario abhorret. Maximè in hoc succi genere probatur, quàm amarissimus, internè albus, aut subfuluus, foris ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquescens, graui odore. niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera. Sed sinceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluatur, & lactescat. Aeg. Opopanax cal. 3. sic. 2. emollit, discutítque. Radicis cortex est imbecillior liquore. habet nonnihil & abstergens, & carni inducendæ idoneum. Semen menses quoque citat. ὀποπάναξ. Succus.

PANACES Asclepii caulem à solo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, maioribus quàm fœniculi foliis, hirsutioribus, odoratis: aureo flore, acri, odorato, ex muscariis dependente. radix parua est, & tenuis. Auxiliarem vim habent flores & semina, cõtra vlcera, phagedænas, & tubercula, si trita cum melle imponantur, aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces syluestre origanum vocant, alii cunilam, de qua in Origani mentione diximus. πάνακες ἀσκληπιόν.

PANACES Chironium in Pelio monte πάνακες χειρώνιον

maximè prouenit. folium eius amaraco simile. flos aureus: radix parua, quæ non altè demittitur, gustu acris. Pota radix, serpentiũ veneno resistit: illita coma, eadem præstat. Aegineta, Asclepion panaces & chironion priori calidiora sunt (malim cum Galeno dicere, minus calida) hinc floribus ipsorum & semine ad malefica vlcera & phymata vtuntur.

πανκράτιον. Aliis cichoriũ.

PANCRATIVM, quod aliqui scyllam appellãt, radice est magni bulbi, subrufo colore aut sub purpureo, gustu amaro ac feruẽte: foliis lilii, sed longioribus. Aegineta. Specie ac viribus scyllæ simile est, verum imbecillius.

μέλινος. Painz.

PANICVM frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile: eodémq; modo in panes subigitur. eosdem habet vsus: minus tamen & nutrit, & stringit. Aëtius: Extrà illitum refrigerat & exiccat.

μήκων. Pauot offic. papauer cornutum.

E satiui PAPAVERIS genere, quod hortẽse est, semen in panẽ densatur, qui sanis in vsu sit. eo etiã ex melle pro sesama vtũtur. thylacitim vocant. capitulum habet longũ, & semẽ candidum. Syluestre verò, caput insidens demissumque, & nigrum semen, quod pithitis nominatur: nonnullis tamen & ipsum rhœas dicitur, quoniam eius scapo lacteos succus emanat. Tertium magis syluestre, & ad medicinas valẽtius, multo his lon-

gius productiore capitulo. Aegineta, Hortẽsis papaueris, thylacitin etiam uocant, semẽ esculentum mediocriter somnum conciliat. Quod veluti decidẽti ac depresso calyce est, nigrum semen habet & medicatum, nimis quàm frigidum. Quod prolixiore & prolixiore cõstat calyce, medicatius vniuersis est, quapropter stuporẽ inducit quousq; interimat: nã & ipsum & eius lachryma, quam per excellentiam opium nuncupant, frig. 4.

PAPAVER erraticum, quod rhœada vocant, vere quidem in aruis cum hordeo nasci tur, flore protinus deciduo, vnde & nomen apud Græcos accepit. folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo similia spectantur, sed longiora, diuisa, scabra. iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, asper: flos syluestris anemones, puniceus, interdum albus: oblongum caput, sed quàm anemones minus: semen rufum: radix longa, subalbida, minoris digiti crassitudine, gustu amara. Aegineta: Rhœas appellatur quod flos ipsius celeriter defluat (vel semen, vt apud Aeginetam legitur.) Validius hortensi est. Manducatur itaque non per se, sed momentum copiosiori melli mixtum.

ῥοιάς. off. papauer rubrũ rust. cocolurdes coquelicoc ou pouceu.

PAPAVER ceratites, id est, corniculatum. folia habet candida, hirsuta, verbasco similia in ambitu syluestris papaueris more serrata: caule non dissimili: flore pallido,

μήκων κερατῖτις

caliculo fœnigræci, in corniculorũ modum inflexo, vndc nomẽ mutuatur. semine papaueris, pusillo, nigróq;: radice per summa cespitum nigra, crassa. nascitur in maritimis & asperis. Sunt qui glaucium hoc papaueris genere factitari existimarunt, falsi quadam foliorum cognatione. Aegineta: Abstergendi vires sortitur, ideóque radicis ipsius decoctũ potu iocinorosis auxiliatur: folia autem & flores per quàm sordida vlcera expurgant, crustásque tollunt. Aliud papaueris genus aphrodes, id est, spumeum vocatur, ab aliis heracleum, caule dodrantali: foliis admodum paruis, radiculæ similibus, fructu inter ea candido. Nam herbula alba est, & spumea tota: radice in summo cespite. Aegineta, Semen habet pituitæ purgandæ accommodatum.

ἀφρώδης

πάπυρος. Non est charta, q̃ vulgo papier.

PAPYRVS, qua chartæ fiunt, nullis nõ cognita. Aegineta: Papyrus ignẽ non experta, materia quædam efficitur: vsta, siccat chartæ crematæ modo, verũ papyri cinis viribus inferior est.

παρωνυχία.

PARONYCHIA exiguus frutex, in petris nascens, peplo similis, minor longitudine, maioribus foliis. Aegineta: Illita paronychis atque duritiis remedio est. Vis eius extenuare & siccare, idq́ue citra rosionem.

παρθένιον.

PARTHENIVM, aliqui amaracon vocant, foliis est coriandri, tenuibus: flore per

ambitum albo, intus melino, odore graui, sapore amaro. Aegineta : Amaracus calefacit tertio, ſiccat ſecundo.

of. & her. Matricaire.

PASTINACA ſylueſtris folia gingidii habet, latiora, ſubamara: caulem rectum, ſcabrum: vmbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureum quiddam, fermè croceum. radix digiti craſſitudine, dodrantalis, odorata, quę cocta manditur. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior. Aegineta: Vrinas & mẽſes mouet, præſertim ſemen ipſius, & radix. folia autem abſtergẽdi viribus prædita, phagedænicis affectibus cõgruunt, viridia cum melle. Sylueſtris ad omnia valentior eſt domeſtica.

Panetz.

Paſtinade ou carottes.

PEPLIS, quam aliqui ſylueſtrem portulacam vocant, Hippocrates peplion, in maritimis maximè naſcitur, latè opaco frutice, cãdidi ſucci pleno : foliis ſatiuæ portulacæ, rotundis, infernè rubentibus: ſemine ſub foliis rotundo, vti in peplo, feruente guſtu : radice ſingulari, ſuperuacua, tenui. Colligi, & reponi ac dari, vti peplos, & ſale cõdiri ſolet. Eaſdem habet vires. Aegineta, Peplion cætera quidem inutile, ſemen autem ipſius feruidi ſaporis, peplo conſimiliter expurgat.

πεπλίς. Non eſt ſena.

PEPLOS frutex eſt lactei ſucci plenus, foliis paruis, vt rutæ, paulo latioribus: rotunda coma, ferè dodrantali, humi reſperſa : ſe-

πέπλος. rur. reueil le matin de vignes

mine ſub foliis rotundo, minore quàm candidi papaueris. pluribus ſcatet auxilijs. vnicam radicem habet, ſuperuacuã, ex qua fruticat. naſcitur inter vites, & in hortis. colligitur meſsibus, ſiccatur in vmbra, & continuè verſatur. fructus tuſus & feruefactus reconditur. Aegineta: Nonnulli papauer ſpumeum vocanr, liquorem habet, & tithymalorum modo purgat.

πέπων. Pepon. PEPON abſtergẽdi facultate efficax eſt, inde veluti caro ipſius ephelidas, & conſimilia vitia faciei exterit, ſemẽ renes obſtructione liberat Aegineta.

PERICARPVM bulbi genus eſt, eius duæ ſpecies Plinio, cortice rubro alterum, alterum nigro, papaueri ſimile, ſed vis maior quàm priori: vtrique autem excalfaciendi, ideo contra cicutam dantur.

περικλύμενον. Caprifeuille, ou vincibosce. PERICLYMENON ſimplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipſum amplectentia, ſubcãdida, hordeacea. inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederę ſimiles: flos fabæ, candidus, aliquantũ rotundus, & quaſi in folium procumbens: ſemen durum, & quod difficilè euellatur: radice rotunda, craſſa. naſcitur in aruis ac ſepibus cõuoluens ſe adminiculis, propter aſsidẽtibus. Aegineta, Eius folia & fructus incidendi ſimul, & calefaciendi vires obtinent, quapropter vrinam cruentam eliciunt ad ſex dies pota.

(Quidam hic numerum dierum perperam quatuor aut quadraginta legunt.) Genitur㇠viri exiccant quadraginta (aut ſecundũ Dioſcoridem triginta ſeptem) diebus in potione aſſumpta: item lienoſos & ægrè ſpirantes adiuuat.

PERISTEREON, ſiue verbenaca naſcitur in aquoſis. Nomen ex eo duxiſſe videtur, quòd columbæ circa hanc per quàm libẽter verſari ſoleant, dodrãtis altitudine, & interdum amplius adoleſcit. folia è caule prodeunt inciſa & ſubalbida. ea ſingulari ramo, radiceque ſola, conſtare ſæpius inuenitur. Aegineta, Adeò ſiccat aſtringítque vt vulneribus glutinandis, & ſanguinis eruptioni ſiſtendæ ſit. Eius alterum genus in Sacra herba quære. περιστερεών. Nõ ẽ hęc oruala ou toute bõne.

PERSEA arbor eſt, in Aegypto, fructum ferens cibo idoneum, ſtomacho vtilem. in quo phalãgia cranocolapta nomine inueniuntur, præſertim in Thebaide. Arida folia in farinam redacta, illitu ſanguinis eruptiones ſiſtunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in perſide exitioſam eſſe, tranſlatámque in Aegyptum, mutata natura in cibos receptam. Aegineta, Folia ſiccant, & aſtringunt, eóque ſanguinis eruptionem compeſcunt. περσέα.

MALI Perſicæ ſurculi & folia euidenter amara ſunt, eóque conciſa tritáque vmbilico μηλέα περσική. Peſchier.

imposita lumbricos enecant. fructus autem ipsius, nempe Persicum hoc esculētum, frig. hum.2.

ἀρκειον, προσώπιον. Gleteron. offi. bardana ou lappa maior.

PERSONATA folia habet cucurbitæ, maiora & hirsutiora, nigriora & crassiora: caulem albicantem: quanquam & interdum vidua caule reperiatur, radice intus candida, foris nigra. Aegine. Discutit, siccat, & astringit, quapropter & folio ipsius vetusta vlcera persanant.

Videtur esse cornu cerui.

PES MILVINVS à Columella in vsum colligi & reponi iubetur, sed qualis sit non explicuit.

πετασίτης. Rur. maior bardana.

PETASITES pediculus cubito maior, crassitudine pollicis, à quo prægrande foliū, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera quę cacoëthe vocant, efficaciter illinitur. Aegineta, Sic.3. vnde ad malefica & phagedænica vlcera eā vsurpant.

Oillet dinde.

PETILIVS flos est autumnalis, circa vepres nascens, calyculo versicolori, foliis quinq;, paruis. Tantum colore commendatur, qui est rosæ syluestris. Mirúmq;, in eo flore inflecti cacumen, & non nisi retorto folia nasci. Semē luteum paruo calyci includitur. Vsus in medicina nullus. Huic Plinius Italiā ait nomen dedisse, tanquam nimirum Græcis ignoto.

πετροσέλινον.

PETROSELINVM in Macedonia pro-

uenit, in prçruptis locis: semine ammij, odoratiore, sapore acri, aroma olente. Aegin. Semen cal. sic. 3. Vi incisoria præditum, vrinam ciet, mensésque trahit, flatibus discutiendis accommodatissimum.

Persil de Macedoine

PEVCEDANVM, caulē emittit tenuem, gracilentum, fœniculo similem. comam habet statim ab terra foliosam, spissámq;. flore luteo, radice nigra, crassa, plena, graui odore succosa. gignitur in mōtibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluénsq; è plaga succus vmbræ mandatur. in sole siquidem confestim euanescit. Colligitur, capite prius & naribus rosaceo perfusis, ne capitis dolor premat, & vertigo sentiatur. assatione radix inutilis fit. Tam lac quàm succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti è mandragora. verum inefficacior succo lachryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma thuris similitudine, caulibus radicibúsq; adhærēs. Prçfertur succus è Sardinia & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruens gustu radix eligi debet recēs, quæ cariem nō senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris nucibus, aut ruta aut pane calido, aut anetho resoluitur. Aeg. Peucedani liquore & succo affatim calefacienti, discutienti, extenuantíque vtimur, tum naribus admoto, tum in potione assumpto, ad pulmonum & pectoris vitia ex humorum

πευκέδανον. Peucedane ou cue de porceau.

crassitudine contracta, item ad lienẽ induratum: dentibus autẽ perforatis impositus, dolorẽ protinus sopit. neruorum affectibus idoneus est. Radix squamas ossium separat, maleficis vlceribus succurrit. Gal. sic. 3.

φαλάγγιον. PHALANGIVM à quibusdam phalangites vocatur. ramuli sunt ei duo, aut tres, plurésve, indiuersa tendẽtes: flos candidus, lilio similis, multas incisuras habẽs. semine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore: radice parua, tenui, herbacei coloris, dum à terra eruitur. prouenit in collibus. Aegineta, Nomen hoc inuenit quod phalangiorum morsibus medeatur. Naturæ subtilis est excicantísque, qua torminosis auxiliari putatur.

φάλαρις. PHALARIS cauliculos emittit z eæ culmis similes minutis ac nullius vsus radicibus, multos, duûm palmorum, geniculis cinctos, graciliores tamen ac dulces: semen cãdidum, oblongũ, milij magnitudine. Succus eius folia & semen pota vesicæ doloribus auxiliantur. Habet eadem herba tenuem quandã vim naturámque calidam.

PHASIOLI mentio facta est in Isopyro.

φασίολοι. φάσηλοι. PHASELI, aut phasioli qui & dolichi appellantur, macerati donec radices succreuerint, ex garo ante cibũ sumpti, aluum subducunt, ac plus quàm fœnumgræcum alimenti exhibent. Integri verò cum siliquis virides

comesti, plura pariunt excrementa. (Descriptionem habes in smilace hortensi.)

PHELLANDRION in palustribus nascitur folio apij. Bibitur semen eius propter calculos & vesicæ incommoda.

φελλάνδριον.

potatur esse offic.

PHYLLITIS, folia promit rumici similia, longiora, & viridiora, sena aut septena, recta, quæ parte anteriore læuia cernuntur, à tergo autem pẽsiles quasi vermiculos tenues ostendunt. in vmbrosis & opacis hortorum locis emicat, gustu acerbo. neque caulem, neque florem, neque semen profert. Aeg. Cum acerba sit, non immeritò alui profluuiis pota auxiliatur.

filipẽdula aut herb. siler aquaticũ

φυλλῖτις

Non est lingua cerui off.

PHYLLVM, quod elæophyllon vocatur, in saxosis nascitur. duûm generũ est. quod autem thelygonũ appellãt, vuas habet floribus oleæ similes, pallidiores tamen. foliis itidem oliuæ est: caule tenui, breui. radice exili. florẽ album profert: semẽ papaueris maiusculum, Sed arrhenogonum cætera huic simile, solo fructu distat, habet enim racemosum quiddã deflorentibus oleis non dissimile. Ferunt potum alterius semen maris, alterius verò fœminæ conceptũ facere. Tradidit hæc quondam herbarius Crateias, placuítq; mihi vsque ad historiam, nec vltrà de his docere. (Aeg. non meminit.)

φύλλον.

PHYTEVMA folia habet radiculæ, minora: copiosum semen, perforatum: radi-

φύτευμα.

cem paruam, tenuem, per summa terræ nitentem: quam ad amatoria conuenire, nonnulli scriptum reliquerunt. Aeg. non memorauit.

φλέον. Dubitāt an sit scabiosa vulg. & psora Aëtij.

PHLEON Theophrasto, nõnulli stœbã appellãt. (sed nos infrà stœben longè diuersam afferemus.) Non solum caulẽ habet aculeatum, sed & folium quoq; hispidum, iuxta cuius spinas aculeos etiam condit, radice nõ in profundum acta. Germinat cum Vergilijs, primóque aratro vna nec folia dimittit, etenim annicula illi vita, sæpéque bimatum excedit.

φλοῦμ.

PHLVM à superiori longè dissidet, cuius lanugine, vt inquit Theophrastus, ad lixiuiũ mulieres vtantur, molle & placẽtaceum est, colore subrubido. Fœmina sterilis est, ad nexus idonea. Mas prorsus habetur inutilis. in insulis fluitantibus prouenit. Pars ab radice pueris cibo grata est. Radix ipsa pecudũ pabulo vellitur. (Phlum Iulius pollux nominauit, vnde Phloinas vestes in Herodoto quis legat, & Pausania.)

φοῖνιξ. Aucine ferule multis

PHOENIX folia habet hordei, sed breuiora, & angustiora, spicam lolio similem: calamos digitorum senũm, radici aduolutos: septenas octonásve spicas. In aruis tectísq; recenter illitis nascitur. Aegin. Aliter rhu vocatur: astringẽdo, in vino austera pota, omnes fluidos affectus sistit.

φόρμιον. PHORMION tenuis, ábstersoriæ, & at-

tractricis est facultatis: semen igitur cũ melle albugines extenuat, & spicula è corporibus extrahit. Galen. & Aeg. (Hoc ab hormino, cui eadem ascribuntur, non diffidere iudico: nam Galenus phormij tantum meminit, nõ etiam hormini.)

φοῦ. Valeriana maior ou vertécum

PHV, quod & aliqui syluestre nardũ appellant, nascitur in ponto, folio olusatri, aut elaphobosci, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto: floribus narcisso proximis, maioribus, teneris, & exalbicante purpureis: radice superius ad digiti minoris crassitudinẽ, ex obliquo villosa in nigri veratri aut iunci odorati modum: capillamentis inuicem contextis, flauescentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmulantibus. Adulteratur radice rusci admista: sed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura est, & frãgenti contumax, sine vlla odoris gratia. Aeg. Radicem habet nardi persimilem, quæ tamẽ ad pleraque infirmior sit: sed vrinas magis q̃ ea elicit, nardi Gallicæ modo.

πίτυς πίυκη Pin

PINVS Picea generi eidem ascribuntur, sed quandam flagitant specierum distinctionem. arbores vulgò cognitæ. Piceæ cortex astringendi vim eximiam possidet, qua intertrigenes & ambusta illitum persanat, vẽtrem potus reprimit: folia etiam vulnera conglutinant. (Eadem ferè de pinu tedáq; scribũtur.)

Aeg. Peuce, id est, teda vires habet piceæ, sed imbecilliores.

πιτυίδες PITYIDES fructus sunt picearũ, mistæ facultatis, astrictoriæ & acris, quamobrẽ reiectionibus è pectore opitulantur. Aeg.

πυκνόκομον. PYCNOCOMON constat erucæ foliis, acrioribus, scabris & crassis: caule quadrangulo: flore ocimi: semine marrubii: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mali figura, terram redolente. inuenitur in saxosis locis. Aegineta, Discutit & acre est. folia igitur panos & furunculos dissipant. Semen infixa corporibus extrahit. Radix flauam bilem purgat.

πίπερι Poure PIPER in India nasci, breui arbore traditur. quę inter initia, pręlongũ fructum, veluti siliquã promit. quod longum piper est, habet intus aliquid tenui milio simile, quod tãdem in perfectũ piper euadit. id autem suis temporibus dehiscẽs, pandensq; sese racemos emittit, grana ferentes qualia videmus. Ea acerba candidum piper faciunt, aptum ocularibus remediis, antidotis, & medicaminibus, quę cõtra venenata parantur: theriaca vocãt. Longum verò vehementius mordet. Et quoniam priusquàm ematurescat decerptum est, subamarum relinquitur, antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrum verò, vtpote quod tempestiua maturitate collectum sit, odoratum esse constat, candido sua-

uius, acrius, & ori gratius, nec non ad condimenta vtilius. Sed candidum, & adhuc in acerbum vergens, antè dictis infirmius est. Eligi oportet grauissimum, plenum, nigrum, sine multis rugis recens minimè furfurosum. Inueniuntur etiamnum in genere nigri semina nutrimēto defecta, cassa, inania, minimíque ponderis, quod vocant brasma. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicut paulò pòst ostendemus. Námque piperis radix costo similis est. ora gustātium accendit, saliuam ciet. hæc lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota. caput etiā purgat, manducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant. Aegin. Piperis radix , costi vires refert. fructus nuper quidem germinantis arboris, oblongum est piper, humidum natura, & calidum. fructus veluti acerbus immaturúsque album est piper, nigro acrius, vt quod multo magis assatum sit: vtrúnque verò & calefacit & desiccat.

PYRETHRVM saliuarem vocant, folia caulémque emittit vt daucum syluestre & fœniculum: vmbellámque anetæi , circinatæ rotunditatis. radix longa est, pollicis crassitudine, gustu feruidissimo. Aeg. Radix eius vrentē obtinuit facultatem. dentiū ex frigiditate dolores mitigat. ad febrium rigores ante accessionem infricatur cū oleo , Corporibus

πύρεθρον Piretre ou pie d'Alexandre

à perfrictione ſtupentibus reſolutíſq; efficaciſſimè adhibetur.

ὄνη, ἄπιος
Poire
PYRVM terreſtre aliud ſortitũ eſt, aliud aquoſum, ob quod ſtomachum iuuat, ſitímque arcet: illitum verò ſic. frig. mediocriter. Aegineta.

πιστάκια.
off. fiſtica & fiſticorũ grana
PISTACIA, quę cõſtat in Syria gigni, pineis nucib⁹ ſimilia ſunt. Aeg. Stomacho mediocriter conducunt, iecur obſtructum reſerant, præcipuè ſummi & odorati eorum operimenti ex vino decoctum. Proſunt etiã contra ſerpentium morſus.

πιστολοχία
PISTOLOCHIA Plinio ariſtolochiæ genus eſt quartum, tenuior quàm clematitis, denſis radicis capillamentis (vnde & polyrrhizos nominatur) iunci plenioris craſſitudine. Odor vt reliquis medicatus. Illita ſerpentiũ morſibus medetur. Quin & omnino ſuſpenſa ſupra focũ fugat domibus ſepentes.

πίσον.
Pois
PISVM pariter Græci & Latini vocant legumen, caulibus fiſtuloſis in terram ſparſis, ramoſiſque, prætenui ſurculo, folio frequẽti, præter cæterorũ morem longiuſculo, ſiliqua cylindracea, granis rotundis, candidis, flore papilionis forma, circa vmbilicũ purpureo, radice imbecilla. Grana in valuulis ſe inuicẽ quaſi tangunt, vt in eruo. Galenus, Piſa fabis non diſſimilem retulere naturã, nec diuerſo ab illis modo manduntur. ſed nõ adeò vti fabæ inflãt, nec abſtergũt: ideóq; ſegnius aluo

quàm

quâm illę excernuntur. Decoctorum cremor aluum ciet. Recentia, quæ cum suis valuulis manduntur, ructus mouent.

PITYVSAM specie à cyparissia differre constat, & si tithymallorũ generi assignetur. caulis supra cubiti altitudinem assurgit, geniculatus: foliis piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, velut purpureo: semine instar lenticulæ, lato: radice crassa, candida, succo referta. quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Aeg. Liquorem vt tithymallus habet, eíque similiter purgat.

πιτυοῦσα. off. herb. & med. esula. grę ci turbet & turbeton.

Duo PLANTAGINIS genera. minor folia habet angustiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora: caule anguloso, in terra sessili: floribus pallidis: semine summis caulibus emicante. Altera maior, lætior, virentiórque, latis constãs foliis, oleracei generis. cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, à medio ad verticem tenui semine circundatus. radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. multo vtilior magna est. Aegineta, Plantago frigefacit, siccat 2. Temperata est ex aquea & terrestri substantia, cui etiam districtionis nonnihil adest: quo nomine ad maligna vlcera, fluxiones, putredinésque accommodata est, temperamenti moderatione sanguinis quoq; profluuia cohibet,

ἀρνόγλωσσον. off. lancelotte plantain

& plurimum congruit. compos enim est siccitatis minimè rodentis, & frigiditatis quæ nondum stuporem inducit.

πλάτανος. PLATANVS vi humidiore & frigidiorē pollet, eaq; de causa folia viridia ad inflāmationes nascentes proficiunt. Cortex & pilulæ quoniam maiorem siccandi potentiā habent in aceto decoctæ dentium dolores sopiunt, ambusta cum adipe persanāt. Cortex autem crematus siccat vehemētius, & abstergit, eóque lepras pellit, & humidis vlceribus medetur. Aeg.

πολεμώνιον. bosci saluia. falso ambrosia offic. & herb. creditur POLEMONIAM alij philetæriam. Cappadoces chiliodynamin appellāt, ramis exilibus, vtrinq; pinnatis: foliis paulo quàm rutæ maioribus ac longioribus calaminthę aut sanguinariæ proximis, quibus summis velut corymbi dependent, nigro semine: radice cubitali, albicante, radiculæ simili. nascitur in montosis & asperis. Aeg. Polemonij vis subtilis & exiccans: inde nonnulli contra coxendicis dolores, intestinorū tormina lienē induratum, radicem eius cum vino propinant.

πολύκνημον. POLYCNEMON, frutex est surculosus, foliis origani: caule, vt pulegii, geniculis multis intercepto, sine vmbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris & acris. Aeg. Cal. sic. 2. eóq; vulnera glutinat.

πολύγαλα. POLYGALA palmi altitudinem petit: foliis lenticulæ, gustu adstricto. Aegine. Poly-

galon calidi humidíque temperamenti compos est, foliis mediocriter acerbis. potũ lactis abundantiam facit.

POLYGONATVM nascitur in montibus, frutice cubito altiore: foliis lauri. latioribus, & lęuiorib⁹, sapore mali cotonei, aut punici, cũ quadã adstrictione. flores per singulos foliorũ exortus promit cãdidos, foliis numerosiores, incepta à radice supputatione, radicem habet albã, mollem, longã crebro geniculatã, densam, graueolentẽ, digitum crassitudine ęquantẽ, quę vũlneribus efficaciter illinitur. quinetiã maculas in facie delet. Aeg. Variæ particeps est facultatis, astrictoriæ, acris, amaræ, & cuiusdam gustu ingratæ: quæ verbis nequeat exprimi, quapropter in multiplices vsus haud est accommodatũ. Radicẽ ipsius nonnulli ad faciei labes, ptilos Græci dicunt, abstergendas illinunt. πολυγόνατον. Signet de salamon

POLYGONVM syluestre Plin. describit pene arboris frutice, radice lignosa, stirpe cedri rubicundo, ramis sparti binum palmorũ, nigris, geniculorũ, ternis quaternísq; articulis, sapor mali cotonei (Diuersum hoc genus est à duobus reliquis polygonis sanguinarię, sub voce numerandis. πολύγονος. ἀγρία. Genistella

POLYTRICHON, adiantum est.

Duo genera POLII. montanum, cui teuthrio nomẽ est, & cuius est vsus. tenuis frutex est, cãdidus, dodrãtalis, semine refertus: capi- πόλιον.

tulo in cacumine quandam corymborũ speciem præ se ferente, paruo, canis hominis simili, grauiter olente, nõ sine quadam suauitate. Alterum fruticosius, non vsq; adeò valens odore, & viribus infirmius. Aeg. Polium minus, quo & in antidotis vtimur, cal. sic. 3. itaq; omnia viscera reserat, vrinã mensesq; trahit. Viride adhuc, magna glutinat vulnera. aridum maleficis inspersum vlceribus proficit.

POPVLVS alba aquosa, tepida, terrestríque substantia, viribus abstersoriis. Aeg.

λεύκη ἄι γειρος. Tramble Poplier

POPVLVS nigra cal. 1. sic. modicè, & tenuis est substantiæ. folia cũ aceto illita podagricos dolores sopiũt. Eius resina floribus calidior miscetur acopis & malagmatis. fructus cum aceto potus comitialibus auxiliatur.

πράσον. Porreau

PORRVM mali succi est & acris. Grauia facit insomnia, teste Diosc. aluum mollit, vrinam ciet, extenuat, vim aliquam abstergendi habet, qua pectoris excreationes elicit. Semẽ eius ptisanæ incoctũ nephriticis temperatur medicamentis. folia etiã nonnihil astringũt, ideoq; succus ipsorum sanguinem supprimit.

ποταμό γειτον.

POTAMOGETON, folium betæ simile, hirsutum, paululum supereminens extra aquam. Refrigerat & inspissat. pruriginibus vtile, & contra veterum vlcerum nomas. Nomen ex eo inditum est, quòd palustribus & aquosis enascatur, Aeg. Refrigerat & abstringit sanguinali herbæ cõsimiliter, iisdem vir-

tutibus præditum.

POTERIVM, Iones neurada vocant, largè fruticat, cortice obductum tenui, spinis horridum, lanugine spissa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus tragacanthæ proximis: foliis paruis, rotũdis: flore exiguo candidi coloris: semine nullius vsus, sed gustu acuto & odorato. Nascitur in aquosis, & collibus. radices demittit binũ ternúmve cubitorum, neruosas, & firmas. quæ proximè terram recisæ, dant succum gummi similem. tusæ, præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinuntur. decoctum quoque eius neruorum affectibus prodest. Aegineta, Vocant alij phrynion. Radices concisæ, neruos præfectos & vulnera glutinant. Decoctum ipsius epotum, neruorum affectionibus auxiliatur. ποτήριον

POTHOS Theophrasto duorum est generum: alterum hyacinthi flore, alterum sine colore, candidum, quo sepulchra coronabant, à quo & nomen, quasi desideratis esset dicatum. floret æstate, sed diuturnius est candidum. πόθος.

PRVNI fructus ventrem subducit, recẽs magis, aridus minus. Decocto ipsius faucíũ & gutturis inflammationes vtiliter colluuntur. Gummi quod ex arbore destillat, incidit, extenuat: vesicæ calculos cũ vino potum nonnulli frangere affirmãt, ex aceto puero- κοκκύμηλον.

rum impetigines sanare. Syluestrium prunorum baccę euidenter astringunt, ventrémque reprimūt. Nominatur hęc planta in Asia prumnum. Domestica sunt quæ Damascena appellantur.

ψῶρα. PSORA Aëtio herba nuncupatur (forsan ab habitu scabro, aut quod scabiei medeatur) eius vstæ fumo arborum erucas mori scriptum reliquit.

ψύλλιον. Herbe a pusces PSYLLION foliis coronopo nō dissimilibus hirsutis, longioribus: sarmentosa fœni modo in totū herbula, ramis dodrantalibus, coma à medio caule exorit̄, duobus tribúsve conuolutis in cacumine capitulis: in his semine duro, nigro, pulicum simili, vnde & nomē in aruis & incultis nascitur. Aeg. Herbæ pulicaris semen, frig. 2. siccādo humectandoque medium est.

πταρμική. offic. & herb. pyrethrum syluestre PTARMICA frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotūdos, abrotano nō dissimiles. & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulū, vti anthemidis, paruum, rotundum, quod suo acri odore sternutamentum excitat: vnde nomē accepit. flores sternutamenta efficacissimè mouēt. Nascitur in montibus & petrosis. Aeg. Folia sternutamenta proritant. Totus autem frutex viridis sugillata, liuorésq; alios disiicit. Est enim herba cal. sic. viridis quidem 2. arida 3.

βλῆχον. PVLEGIVM herba vulgaris notitiæ.

Vocant aliqui blechona, quoniã dum floret gustatum à pecoribus, balatum concitat. Ae gineta, Calefacit & extenuat vehemẽter, vnde si illinatur ruborem excitat, & crassos viscosósque humores è thorace & pulmone emolitur. poulieul ou pouliot

πέπανος

PVLMONARIA, quam aliqui pepanũ vocant, buglossi folio cõspicitur, sed promisso magis, atq; læuiori, colore insuper dilutiore, albicãtibus maculis notato, instar pulmonis, inde nomen nascitur in humidis. Volunt aduersus morbos visceris sui nominis peculiari esse remedio, in cibo sumptã, vel potã. (Aliam eodem nomine, cum de consiligine mentio fieret, docuimus.)

ῥοιᾶς μῆλον. Granade

MALVM punicum omne astringendi vires eximias habet, quibus refrigerat siccátq;, verum dulce aliis minus: austerum magis refrigerat, sicciúsque est, & stomacho amicum. Acidum refrigerat quoque, & maiorẽ quandam incidendi virtutem repręsentat. Verum acini succo magis adstringunt siccántque: efficacius his adhuc malicorium, quod sidion Græci vocant. Huic virtute respondet mali flos, qui cytinus appellatur. Aeg.

Q

πεντάφυλλον. quinte feuille

QVINQVE folium ramulos fert surculaceos, tenues, dodrãtales, in quibus semen: folia mẽthæ, quina

ſingulis pediculis, raro plura, in ambitu ſerrata: florem ex luteo palleſcentem, auri æmulum. naſcitur in riguis, & aquariis ductibus. ſubrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro craſſiorẽ. Aeg. Sic.3. minimè acre, eoq́; in multos vſus accommodatur.

δρῦς· Cheſne QVERCVS & folia & fructus ſiccante & tepida vi pollent: quamobrem vulnera recentia glutinant, inflammationibus incipientibus medentur. at quod ſub glandis corio & circa fructus carnem membranę ſimile includitur, valentius aſtringit: eoq́; ad fluxum muliebrem, alióſque fluidos morbos exhibetur. Aeg.

R

στρούθιον Herbe au foullon off. ſaponaria. RADICVLA ſeu ſtruthiũ herbà vulgò nota, qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Gale. Radicis vſus eſt præcipuus. Acris eſt, cal. ſic. 4. Abſtergit, irritat: hinc eſt quod ſternutationes cit ſimiliter aliis, quorumcunq; cum acrimonia calidum temperamentum eſt.

ῥάφανος. Raue re forũ, raphan. RADIX, quæ græcis rhaphanus dicitur: ſylueſtris raphani, quam Romani armoraciam vocant, ſolia ſatiuo ſimilia, ſed magis lapſanam imitantur. radix gracilis, tenera, ſubacris. Tam foliũ quàm radix in olera recipitur. ſed hæc excalfacit, vrinam concitat, æſtuoſa eſt. Aegineta. Radicula cal.3. ſic.2. Sylueſtris efficacior eſt in ambobus. Semen

vtriusque planta ipsa vehementius, itaq; sugillata aliósque liuores discicit.

RADIX Hippocrati nominatur quoddam genus sati, sine flore, sine semine, tribus duntaxat foliis, sed proceris, & in terra stratis, duorum digitorum magnitudine, similibus anchusæ, radice purgãdi viribus, sed exiliter. (Eadem mihi Dioscoridis Onosma videtur. ῥίζα.

RANVNCVLI complura sunt genera. vis tamen omnibus vna, acris, & vehemẽter exulcerans. Nam vnum coriandri foliis constat, latioribus, subalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitũ alto: radice alba, exigua, amaráq;, multis capillamentis, hellebori modo fibrata, nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorũ incisuris, plerunque in Sardinia proueniens, quàm acerrimum, quod syluestre apium appellãt. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartum huic simile, flore lacteo. Aegineta, Omnia ranunculi genera excellẽter sunt calida, sicca, acria, vrentia, adeò vt vlcus cũ dolore excitent: quibus si modicè vtaris, cutis vitia tantum exterũt. Radix autem arida sternutamentis ciendis est medicamentum. (De altero ranũculi genere multa leges in Sardoniæ mentione.) βατράχιον. Apiũ rusticũ, & Apiũ risus herb.

RAPI radix & semen flatulenta, & semi- στρογγυλὶς Rabe.

ni creando ſunt, veneremq́; excitant. Aeg.

γογγυλὶς ἀγρία. Reponce of. raphanus ſylueſtris.

Syluestre RAPVM in aruis naſcitur, fruticoſum, in cubiti altitudinem aſſurgens, ramoſum, læue, in cacumine folia fert lęuia, digitali latitudine, aut maiora: & fructũ in ſiliquis calyculatis. cúmq; eorum inuolucra aperiuntur, alia intus ſiliqua ſpectatur, quæ quandam capitis ſpeciem præbet, in qua ſemina paruula concipiuntur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta, quibus ad detergendam cutem in facie, totóq; corpore vtimur, præſertim quæ ex lupini, aut erui tritici, aut lolii farina fieri ſolent.

ῥητίνη.

Liquida RESINA è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi ſolet. atq; olim à Colophone petebatur: hinc Colophoniæ ſibi cognomẽtum vendicauit. A Gallia quoq; ſubalpina quam vernaculo nomine laricem appellant incolæ, ea in linctu, & per ſe magnopere prodeſt tuſci veteri. Colore inter ſe diſtant. ſiquidem alia cãdida eſt, alia oleoſa, alia mellei liquoris ſimilitudine, vt larigna. Cupreſſus etiam liquidam fundit reſinã, quę ad eadem pollet. Quæ verò aridarum generi aſcribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratiſſima, trãſlucens, non retorrida, neque diluta, quandam ceræ faciem præbens, & friabilis. E picea & abiete reſinæ cęteras antecedunt: odo-

ratę enim ſunt, atq; thus odore imitãtur. Pręſtantiores à Pityuſa inſula deferuntur, quę ſecũdum Hiſpaniam ſita eſt. Sed quę è picea, nucibus pineis & cupreſſo manarũt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Veruntamen eorundem gratia quorũ & illę ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ reſpondet. Vritur reſina omnis liquida in vaſe quadruplæ capacitatis ad humorem qui infunditur. Itaque reſinæ congius in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſſiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrida reddatur, ac digitis cedat. cæterum vbi refrixit, in fictile non picatũ, quod aconitũ vocant, id eſt, nõ illitũ, recõditur. Fiet etiã eximii cãdoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quò fæculẽta ſordes excernatur. Vrũtur quoq; ſine aqua, primũ lento igne: & vbi coire cœperunt, maior carbonũ ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſſionẽ diſcoquuntur, vſq; dum antedictas naturæ ſuę notas exuerint, mox, vt dictũ eſt, reponuntur. Aridas vnius diei ſpatio decoxiſſe ſatis eſt. Aeg. Reſinę omnes calefaciũt & deſiccant, verũ terebinthina principatum obtinet, diſcutientis naturæ, emolliẽtis, tenuis, & abſterſoriæ, eáque ſcabiem corrigit. & larix huiuſmodi eſt. Quæ verò è teda deſtillauerit, atque hac magis adhuc pinea, acrior eſt, non tamen aut diſcutit magis, aut attrahit.

medium inter ipſas locum tenet, & quæ de piicea & quæ de abiete raditur.

ῥάμνος. Burgaſpina ou Neprum.

RHAMNVS fruticat in ſepibus, ramos ferens rectos, & aculeos in acutæ ſpinæ modum, foliis paruis, oblongis, ſuppinguibus, teneris. Alterum ei genus candidius. tertium nigrioribus latioribúſque foliis conſtat, & quadãtenus rubentibus. cuius rami quinûm cubitorum longitudinem implent, ſpinoſiores quidem, ſed infirmioribus minúſq; rigentibus aculeis. Fructum edit latum, cãdidum, tenuem, follicularii ſpecie, verticillo ſimilem. Aegineta, Siccat 2. frig. primo, Quare herpetibus & eryſipelatis non admodum calidis medetur. ſed teneris eius foliis vtendum eſt.

RHAPHANVM in Radice habes.

ῥᾶ ποντικόν. Reubarbe. offic. rhaponticum.

RHA, aliqui rheum, Latini rhaponticũ vocant, prouenit in iis quæ ſupra Boſphorũ ſunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra, centaurio magno ſimilis, ſed minor & ruffior, fungoſa, aliquantum læuis, ſine odore. Optimum habetur quod teredines non ſenſit, ſi guſtatu cum remiſſa adſtrictione lenteſcat, manducatúmque colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Aegin. Compoſitum eſt ex terreſtri frigida & tenui ſubſtantia, aëreáque calida & leniter acri: eámque ob cauſam conuulſis, ruptis, recta ceruice ſpirantibus opitulantur. Quod

discutiendi vim habet, liuores emẽdat: quod astrictoriam, cruẽtas excreationes, cœliacos, & intestinorum tormina sanat: vtraque verò facultate iocinorosos iuuat.

Gignitur RHODIA radix in Macedonia, costo similis, leuior, inæquabilis, quę cõ trita rosas redolet. Vtilissima capitis doloribus, si madefacta fronti & temporibus cum rosacei momento imponatur. Aegineta. Calefacit secundo, tenui & discutiente vi prædita. ῥοδία ῥίζα. Rosaceũ lignum.

RHVS, quæ obsoniis aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semen est coriarii fruticis: sic vocati, quoniam coriorum infectores eo vtantur ad inspissandas pelles. arbuscula in petris nascens, binûm cubitorum altitudine, foliis oblongis, subrubentibus, in ambitu serratis, acino vuarum gracilium dẽso, magnitudine terebinthi, quadam tenus lato. Cuius corticosa tunica perquàm vtilis est. Aegineta, Rhu coriariæ à medicis dictę fructus præcipuè, & succus, magno in vsu sunt: astringit enim, & sic.3. frig.2. (Emendauimus ῥυπτικοῦ, vt iuxta Galenùm ψυκτικοῦ legatur. ῥοῦς. rur. viurne.

RHVS herba syluestris Plinio, colicolis breuibus, foliis myrti, tineas & venena pellit.

GICI, aut croton, nomen accepit à ricini animalis similitudine. arbor prouenit paruæ κρότων.

Herb.catapvtia maior.offi.et vulg. palma Christi.

ficus altitudine: folio, platani, sed maiorẽ, læuiore, & nigriore: ramis, caudicibúsque cauis, in arundinis morem: semine in vuis asperis, quod corticibus exutum, ricinũ animal repræsentat: ex quo oleum, nomine cicinum, exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrísque vtile. Aegineta. Ricini fructus quẽadmodum purgat, abstergit, digerit: sic etiam folium, sed imbecillius.

RODORA Gallis appellata herba, vt inquit Plinius, iuxta viduas populos prouenit, caule instar ficulneæ virgæ articulato, foliis vrticæ in medio exalbidis, quæ processu temporis tota rubent, flore argenteo. Præcipua contra tumores feruorésque & collectiones per se, vel cum axungia veteri tusa.

ῥόδον. Rosę.

ROSA refrigerat & astringit, sed sicca multò magis. Succus recentibus foliis exprimitur, desectis forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in vmbra donec cogatur: & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia rosarum, continuò versata ne muceant, néve situs in iis insideat. Aegineta, Rosę mixta constant substantia, aquosa scilicet, calida, astringenti & amara: flos autem ipsarum magis adhuc astringit, eóque desiccat.

λιβανωτίς.

Duo ROSMARINI genera, vnum fœcundum frugiferúmque, cuius semẽ cachrys

vocatur. folia fœniculi habet, crassiora & latiora, in rotæ speciem, humi sparsa, iucundè olentia. caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis concauum alis. in cacumine vmbellam, in qua semen copiosum, candidum, sphondylo simile, rotũdum, angulosum, resinaceum, quod in mãdendo linguam exurit. radix thus redolet, candida, prægrandis. Est & alterum omnino consimile, semen ferens latum, nigrum vti sphondylion, odoratum, minimè exurens, radice foris nigra, intus si frangatur alba. Verũ id quod sterile dicitur, illorum planè similitudinem refert: sed neq; caulem, neq; florem, neq; semen promit. nascitur in saxosis & asperis. Rosmarinum cũ erica nasci, foliis lactucæ syluestris amaræ asperioribus, candidioribúsque, radice breui. Theophrastus author est. potúque idipsum alterutra parte purgare. Incẽsaria ou Rosmarin.

ROSMARINVM, quo coronarii vtuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, dẽsa, longa, exilia, subter incana, supernè virentia, graui odore. Aegineta, Libanotis vna sterilis est, duæ fructum ferentes. Vires illis extergendi, incidendi, discutiendi, & emolliendi. Succus earum oculis ex humorum crassitie hebetibus salutariter ex melle imponitur. Coronariæ verò libanotidis decoctum, regio morbo laborantibus rectè bibitur. λιβανωτὶς στεφανωματική.

ἐρυθρόδανον. off. rubia tinctorũ. vulg. garanse.

ERYTHRODANVM radix rubra est, qua tinguntur lanæ. vna sponte prouenit, altera seritur, vt in Thebana Galliæ, & Rauenna Italiæ, in Caria inter oleas, vt in aruis, solo creditur. hanc non sine quæstu serunt: nanque maximũ ex ea sentiunt prouentum. asperi caules & quadranguli, longi, aparinæ non dissimiles, robustiores, & multo prorsus maiores: foliis per interualla certa circum articulos stellatim decussatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, postea cum maturuit nigrũ: radix tenuis, longa, rubra. Aeg. Radix acerba amaráque est. Lienem iecur, & renes ita purgat, vt cruenta quoq; per vrinam & menses euocet. Cutis vitia rancida abstergit.

βάτος. runce, catherine, ou francbosier.

RVBVS, notitiæ vulgaris. Aegi. Rubi fruticosum abundè astringit & siccat, qua de causa & vulnera cõmittit, & defluxiones sistit. Radix autem pręter astrictioné, non parũ etiam subtilis est, vnde renum calculos cõfringere est idonea. Fructus si maturus est, magis calefacit, simúlque mediocriter astringit, ac ideo cibo idoneus est: immaturus aũt, & acerbus est, & validè siccat, præsertim aridus. Eadem etiam flos efficit. (Chamæbatũ rubi genus humile suprà diximus.)

βάτος ἰδαῖος.

idæus RVBVS appellatus est, quoniã passim in Ida proueniat. Est auté longè tenerior priore, ac minoribus spinis horrés: quanquã

& sine

& sine spinis inueniatur. Insuper eadem præstat quæ supradictus. Aeg. non recensuit.

RVBVS canis frutex est arboris instar, rubo longè maior. folia fert multò latiora myrto, firmis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili, qui per maturitatem fuluescit, & flocculos intus continet. Aegineta, Rubi canini fructus non instrenuè astringit: folia id præstant mediocriter. At quod in fructu lanæ speciem præ se fert, ceu arteriæ inimicum caueri debet.

κυνόσβατος. englétier.

RVMEX, vide Lapathum.

Syluestris MYRTVS, aliquibus oxymyrsine, aut myrtacantha, Latinis ruscum appellatur. folium fert myrti, latius, in formam lanceæ mucronatum. baccæ per maturitatem rubescunt, rotundæ, à medio folio dependentes, osseo intus nucleo. cubitales ramuli ab radice exeunt, vitilium modò lenti, fractu contumaces, foliosi: radice graminis simili, acerba, & subamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinam cient, menses pellunt, vesicę calculos frangunt, stillicidio vrinę medentur, dolores capitis sanant, & regiũ morbum. In asperis & pręcipitibus locis enascitur. Decoctum radicis in vino potum, eosdem præbet effectus. Cauliculi recentes, asparagorum vice, in cibo sumũtur. Amari autem sunt, sed vrinã mouent. (Galenus & Aegineta nullam fecere mentionem.

ὀξυμυρσίνη. Hou ou housce.

πήγανον. Ruë.

RVTA mõtana syluestrísq; satiua & hortensi acrior est, & in cibis damnata. satiua verò quæ sub ficu arbore enascitur, magis in cibos admittitur.

πήγανον ἄγριον. offi. harmela & syluestris ruta.

Vocãt etiamnum syluestrem rutam, quod in Cappadocia & Galatia Asiæ finitima moly dicitur. Frutex est qui ab vna radice multos emittit cauliculos: foliis multò quàm alterius rutæ longioribus, tenerioribúsq;, odore graui: flore candido: capitulis in cacumine paulo maioribus quàm satiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus constat: in quibus triangulum semen, subrufum, gustu amarũ recluditur. cuius est vsus. semen autumno maturescit. quod cum melle, vino, croco & fœniculi succo, ac gallinaceo felle teritur cõtra retusam oculorum aciem. Sunt qui eam harmalam vocent, Syri besasan. qui Cappadociam incolunt moly, quoniã quandam cum moly seruet similitudinem: radice nigra, flore cãdido. In collibus & læto solo prouenit. Aeg. Ruta syluestris calefacit, siccat quarto. Satiua vsq; ad tertium. Vis eius est crassos lentósque humores incidere, & dissipare, vrinã mouere, attenuare, & flatus discutere, vnde & venerem coërcet. Alio loco in moly, quæ etiam ruta syluestris est, substantia tenuem esse prodit, calefacit 3. & reliqua cum superioribus eadem.

S

SABINA duorum generum est. Vna foliis cupresso similis, spinis horridior, grauiter olens, acris & feruens. arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinem fundit. huius foliis nõnulli pro suffitu vtuntur. Altera tamarici folio similis est. Aeg. Cal. sic. 3. tenuissimáque est, extenuat, & digerit pota, tum in putredines cupresso similiter efficax est. βράθυ. sauinierē

SACRA herba, quæ & peristereon nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quercus, sed minora angustioráque, eisdẽ diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio. radix longa, tenuis. flores purpurei, graciles. Galen. & Aeg. tacitã præterierunt. Dioscorides serpentibus aduersari scribit: morbo regio cum aliis quibusdã succurrere. Veteres tumores & inflammationes illitam lenire, sordida purgare vlcera, tonsillarum crustas cum vino erumpere: oris depascentia vlcera compescere. ἱεροβοτάνη.

SAGAPENIVM ferulaceæ herbę succus est, quæ in Media nascitur. Optimũ est trãslucẽs, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanũ redolẽs, gustu acri. Aeg. Liquor est calidus & tenuis, cui etiã abstersoria quędã vis inest, qua & oculorum cicatricibus & suffusionibus prodest. σαγάπηνον. offi. serapinum.

ἰτέα. Saulx.

SALIX vulgò nota est. Aegineta. Salicis & folia & flos facultate cõstant quæ citra ro sionem siccet, tum quę nonnihil etiam astrin gat. Cortex autẽ paulo siccior est, cuius peru sti cinis ex iis habetur quę vehementer exic- cent, quippe clauos & myrmecias cum ace- to exterit.

ἐλελίσφακος. Saulge.

SALVIA siue elelisphacon, frutex est ra mosus, longus, virgas, habens quadrãgulas, & canas: folia mali cotonei effigie, sed lon- giora, asperiora, crassiora, & quæ sensim at- tritarũ quasi vestium scabritiem referant, hir suta, subalbida, perquàm iucundo odore, sed graui. semen summis in caulibus syluestri or mino simile gerit. In asperis nascitur. Aegin. Euidenter calfacit, & leuiter astringit.

ἀκτή. Sus, ou suin.

SAMBVCI duo genera. Vnum in arbo rem assurgit, surculos spargẽs arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros. folia iu glandis, terna quaternáve, ex interuallis cir- ca ramos exeunt, graui odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorum cacuminibus cauliculísque circinnatæ vmbellæ, quæ flo- rem candidum pariũt, mox acinum terebin- tho similem, in nigredine suppurpureum, ra cemosum, succo madentem, vinosúmque.

Hyeble

Alterũ genus chamæacte vocatur, Roma- nis ebulum, longè humilius est, magísq; her baceo generi assignandum, caule quadran- gulo, geniculato: foliis amygdalæ, ex inter-

uallo longioribus,geniculatim expāsis,pinnatísq; graueolētibus,in ambitu serratis, muscario sambuci: flore & acino eiusdem. radice nititur longa, crassitudine digitali. Aegineta: Sambucus pariter & ebulus desiccant, modicè digerunt & conglutinant. Potu autē esúve per aluum aquam educunt.

SAMPSVCVM in Cypro & Cyziceno laudatissimū. secundum sibi locum vendicauit Aegyptum. Amaracū gens Sicula & Cyzicena appellat. Herba est ramosa, per terrā repens, foliis eius calaminthæ quæ tenui folio constat, leptophyllos appellatur, hirsutis & rotūdis. suauissimum odorem spirat: ideo coronis inseritur. Aeg. Cal. sic. 3. Est etiam tenuis naturæ & discussoriæ. σάμψυχος. Mariolaine.

SANGVINARIA, vel polygonū mas ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram, vt gramē, repunt: folia rutę, sed molliora longioráque: semine sub omnibus foliis turgescente: vnde marem appellari volunt. flos ei cādidus, aut puniceus. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule arundini teneræ simili, dēsis geniculis, & in se tubarū modo farctis. articulos in orbē cingunt. apices foliolis piceæ similes. radicis nullus vsus. nascitur in riguis. Aeg. Habet sanè vim quandā astringendi, sed humiditas in secūdo ordine frigida in ea præpollet. Stomachi feruori frigida inspergitur vtiliter, sa- πολύγονος. offi. corrigiola, & centinodia.

cris ignibus inflãmationibúsq; calidis illini-
tur, ac talis quũ sit, fluxiones repellit, atq; hac
ratione siccatoria esse putatur. Fœmina auté
mas vehemẽtior est. (De tertio quodam eius
genere in polygono syluestri iam diximus)

σάνταλον. SANTALVM Græcis recentioribus li-
gnum est, quod India mittit. Luteum præfer
tur, si pingui quodam scatet. Secundas partes
obtinet rubrum, & frigidius aliquanto cæte
ris existimatur. Tertio loco reponitur albũ.
Gal. 3. sic. 2. Excalfactis auxilio sunt, imbecil
litaté stomachi leuant, itémq; cardiacos effe
ctus, quos irrepens bilis excitauerit. Ex albo
oui liquore fronti imposita defluxionum im
petus quæ ad oculos decumbunt, cohibent.
Trita ex stillatitio rosarum liquore, & illita
temporibus adiecto caphuræ momento, ar-
dẽtes capitis cruciatus mitigãt. Incandescẽti-
bus articulorũ inflãmationibus, podagrísq;
ex succo solani, aut sedi, vel portulacæ, lenti-
culæve palustris illinũtur, repelluntq; humo
res, qui eò loci se conferunt, præcipuè rubrũ.
(Nunc nullæ non ferè medicorũ potiones vt
gratiam odore suo à sumentibus ineant, iis
imbuuntur santalis.)

σαρκοκόλλα. SARCOCOLLA lachryma est arboris
in Perside nascentis, pollini thuris similis, ru-
fa, gustu amara. Vulnera glutinat, oculorum
fluxiones inhibet. emplastris inseritur. A-
dulteratur admisto gummi. Aegineta, Op-

plet, citra rosionem siccat, ideóque vulnera glutinat.

SARDONIA vel sardoa herba pro altero ranũculi genere intelligitur, copiosissimũ in Sardinia, gustus acerrimi, priuatim apium rusticum cognominãt. Sunt qui apiastro, id est, syluestri apio similem faciant. Meminit Dioscorides libro sexto. hac vescentibus mẽtem adimi, & quadam neruorum distẽtione dehiscere in rictus ora cogi, ita vt ridentium imaginem præbeant. Inde Homerus & posteri risum nullo salubri sensu dignum, sardonium nominant. Strabo ex hac herba toxici genus Hispanos confecisse prodidit, haustu cuius vrgente vi maiore citra dolorem ipsi sibi mortem consciscebant. Nascitur secus fontes, nullum tamen virus pestilens aquis impertitur, Pausanias apud Sardos eam gigni scripsit.

SATYRIVM aliqui trifolium vocant, quoniã tria fert folia, ad terrã infracta, rumici aut lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalẽ, nudum: florẽ lilii effigie, cãdidũ: radicem bulbosam, mali magnitudine, fuluã, intus, vt ouũ, candidam, gustanti dulcẽ, & ori non ingratam. Est & alterũ satyriũ erythroniũ siue erythraicon, id est, rubrũ semine lini, maiore, duro, læui, splendente, quod fertur, nõ secus atq; scincus, libidinem excitare. cortice radicis gracili, rufo, intus

σατύριον Testicul' sacerdotis.

ἐρυθρό-νιον.

autẽ album includitur, sapore dulci, non ingrato ori. in mõtosis & apricis enascitur. Aegineta. Satyriũ humidum est & calidũ, item flatuosum, vnde veneris appetentiam facit. Nonnulli opisthotonis cum vino austero potum salutare esse tradunt. Galenus in commẽtario de theriaca, trifolium ait hyacintho simile, quum aëre inturgescens, semen syluestri cnico æquale habet: decocti ipsius ius sit perfusum, phalãgii aut viperæ morsus sanare: sano idem potui datum, similem animalium horum ictibus affectum conciliare.

σατύριον βασιλικόν.

SATYRION basilicum Græcis nominatur, foliis nigra plumbagine maculosis, reliqua superficie cynosorchi similis. radix sub est lutea, ac instar manus effigie ramosa. Cutim erugat, ad neruorũ dolores, & contra noxia medicamenta datur. Semen ex vino sumptum nouem diebus comitiales sanat. In eundem effectum vinũ diluitur herbæ decocto. Scobs radicis propinatur in vino ad arcendã quartanam, quam & vomitione curat, paulo ante accessionem pota. Fertur & amuletum esse radix gestata. (Herbam quoque illam satyrion Indam appellauerim, Theophrasto allatam ex India: incredibili neque fanda ad libidinis motus potestate vel cõtactu: nõ tamen speciẽ eius aut nomen aliud reddidit Theophrastus.) Habent hodie & Syri herbam simili effectu, bucheidénq; nominant,

& Indicum ſatyrion, radice candida & dura, commendatiore quo craſſior, rugoſior & albior fuerit, podagris vtili.

SATVREIA triuialis notitiæ eſt. gignitur in aſperis locis, & tenui ſolo, thymo ſimilis, minor tamen & tenerior. defert ſpicã florum plenam, coloris herbacei. Eadem poteſt quæ thymum, ſi modo cõſimili ſumptitetur. Aptus ſanis vſus. Eſt etiamnum quædam satiua, ſylueſtri prorſus minor, quæ propter mitiorem acrimoniam, commodius in cibos recepta eſt. Aeg. Thymbra agreſtis quidem eadem quæ thymus præſtat: hortenſis autem in omnibus quidem imbecillior, ſed ad cibum laudatior. θύμβρα Sariette

SAXIPHRAGA ſeu ſaxiphrages vrinã mouet, & calculos conterit. Aeg.

SCAMMONIA, ramos ab vna radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craſſitudinis præ ſe ferãt: foliis helxinę, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirſutis, & triangulis: flore cãdido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente: radice prælonga, craſſitudine cubitali, candida, graui odore, ſucco grauida. Legitur ad hunc modum ſuccus, Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciem cultro excauatur, quo fit vt in cauum confluat ſuccus, qui conchis demum excipitur. Alij ſcrobes in terra concamerato ſinu fodiunt, in quos, ſubiectis iuglandium σκαμμωνία. Diagredon medici nũc appellãt

foliis, profundunt ſuccum, ſiccatúmque extrahunt. Laudatur autem ſcammonium leue, nitidum, rarum, & colore quàm ſimillimum taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis, quale ex Myſia regione Aſiæ deportatur. Nec attendere ſolum par eſt, ſi linguæ tactu albeſcat (hoc enim euenit adulterato, quod admiſto fit tithymali lacte) ſed longe magis antea narratis. item ſi non vehementer linguam exurat, id quod miſti tithymali argumentum eſt. natione autem Syriacum & Iudaicum deterrima habentur, grauia, denſa, erui farina & tithymalo vitiata. Aegin. Scammonia calfacit, digerit, & biliosa extergit, magíſq; eius liquor qui iam & phymata diſſipat, fœtus appoſitu corrumpit, lepras exterit, in diuturno capitis dolore cum oxyrhodino vtiliter reſpergitur. Radix autem tum ipſa, tum decoctum eius potũ, purgat. Cum aceto & farina hordeacea decocta, coxendicum doloribus illinitur.

σκάνδιξ. SCANDIX ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre. quod crudũ coctúmve manditur. ſtomacho & ventri vtile. Aeg. Cal. ſic. 2. Vrinam pellit, viſcera obſtructione liberat,

σκύλλα. Scipoulle. offic. ſquilla. SCYLLA incidit, calefacit, & deſiccat, in ſecundo ordine. prꝍſtat autem eam aſſam aut elixam ſumere.

Charpentaire. SCOPA regia Plinio viola eſt violentum ſpirans odorem, ſed hoc foliis, non floribus.

(fortaſſis eadem fuerit viola flammea, cuius ramuli & folia odorata deſcribũtur, flos inodorus. Vere ſtatim poſt purpuream emicat, ſylueſtris dũtaxat: interdum tepidioribus locis, vbi cælum arridet clementius, nondũ exacta hyme, colore cõmendabili, odore nullo ſemine proueniens coronis. Plurimum durat tempus. Græcis phlox & phlogion appellatur.) Dioſc. bunion ſuum Latinis ſcopam regiam ſcribit appellari. Plinio ſimiliter appellatur ſideritis, quę ſit latiſſimo folio, vulneribus pręcipua, quę etiam præciſos neruos glutinare poſſit.

SCORDIVM in mõtibus & paluſtribus naſcitur, foliis triſaginis, maioribus, nõ ſic in ambitu diuiſis. aliquantũ allia redolentibus, guſtu amaris & aſtringentibus: quadrangulis caulibus: ſubrubro flore. inter priora efficax Ponticum natione, Creticúmq;. Aeg. Variis pollet facultatibus, vt quod amarũ, acerbum, & acre ſit. purgat igitur ſimul & calfacit viſcera. vrinas & menſtrua concitat, refrigerata omnia excalfacit, vulnera glutinat, repurgátque: aridum illitum cicatricem inducit. σκόρδιον Herb. chamædryspalu ſtris rur. chamara Non eſt hæc alliũ ſylueſtre ſeu alliaria

SCORDION alterius generis mẽthaſtro ſimile à Plinio traditur. σκόρδιον ἕτερον.

SCORPIOIDES herbula eſt, quę ſemen habet ad ſimilitudinem caudæ ſcorpionis, foliis paucis. illitum valet aduerſus animal σκορπιοειδές.

Non eſt calẽdula nec ſol ſequia

ſui nominis. (Plinius herbam ſcorpium vocauit, quanquam & aliis idem nomen contribuat.)

SCORPIVS ſiue nepa nullum folium habet Plinio, ſed in cacumine aculeum, ſub cuius extremo in carne protuberante, florem profert per initia cãdidum, poſtea leniter accedentem ad purpuram. Poſt æquinoctium autumni floret, radice ſingulari eadémq; breui cohæret. Spina eſt in totum, aſparagi caule. Nomen ab aculeo ſuo traxit. (Eadem arbor cum Dioſcoridis trago herba. Deſcribit & alium ſcorpium Plinius cyclamini folio, aconiti generibus adnumerandum.)

SEBASTI, vide Myxa.

σκοροδόπρασον.

SCORODOPRASVM magnitudine porrum æquat, qualitatum porri & allij particeps. vnde promiſcuas ſibi vires ex vtroque vendicauit, effectus allij & porri prębens, inefficacius tamen. coctum, porri modò, dulceſcit, & in olerum vicem tranſit. Aeg. Porri & allii mixtas habet vires, & guſtatum.

Segle

SECALE Plinio farraginis genus, occari tantum deſiderat. Taurini ſub alpibus aſiam vocant. deterrimum & tantum ad arcendam famam vtile, fœcunda, ſed gracili ſtipula, nigritia triſte, pondere præcipuum. Admiſcent huic far vt mitiget amaritudinem eius, & tamen ſic quoque ingratiſſimum vẽtri eſt. Naſcitur qualicunq; ſolo cum cẽteſimo grano,

ipſumque pro lætamine eſt.

HEDYSARON, vnguentarij pelecinũ, id eſt, ſecuridacam vocant, fruticoſa eſt, foliis ciceris. ſemen rufum in ſiliquis fert, cornicu-lorum modò aduncis, quod ancipitem ſecurim æmulatur, vnde nomen accepit. amarum guſtu. Naſcitur in ſegetibus & hordeis. Aeg. Amarum eſt, leuitérq; aſtringit, vnde potum ſtomacho gratũ redditur, viſcera obſtructa repurgat.

πελεκῖνος. Feue de loup, herbue ou graue ou cornuette

SELAGO ſimilis herbæ Sabinæ eſt. Hãc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidę Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodeſſe.

SEMPERVIVVM magnũ ideo nominatur, quoniam perpetuò folia vireant. cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, craſſitudine pollicari, virentes, characiæ tithymali modo inſecti: folia pinguia, carnoſa, lõgitudine pollicari, in cacumine linguæ ſimilia, alia in terram conuexa, alia in capite ſtantia inuicem, ita vt ambitu effigiẽ imitentur oculi. naſcitur in montibus, & teſtaceis. ſupra domicilia etiam ſeritur. Semperuiuum paruum in petris, parietinis, & maceriis, necnõ ſcrobibus opacis naſcitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebrò foliatis: exilibus foliis, rotundis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto, vmbellam herbidóſque

ἀείζωον. Iõbarde ou Ioubarde

Vermicularis & cauda muris

flores & tenues gerente. Folia eisdem cũ pri-
Menu pourpier sauluage
ore viribus prædita sunt. Tertiũ videtur sem-
peruiui genus, quam aliqui andrachnen a-
griam, aut thelephion vocauerunt, Romani
illecebram, pusillis, crassioribúsq; foliis, hir
sutis, portulacæ proximis. nascitur in saxis.
Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. illita
cum axungia strumas discutit. Aeg. Aizoon
vtrunque frig. 3. siccat autem astringítq; me-
diocriter. Valet erysipelatis, & ad herpetas,
inflammationésque ex fluxione concitatas
conuenit.

ἠριγέρων. Senecon
SENECIO cauliculo est cubitali, subru-
bro, foliis continuis, diuisura erucæ, sed mi-
noribus multo: luteis floribus, qui celeriter
dissecti vanescunt in pappos. nomẽ verò sibi
vendicauit, quoniam flores capillorum ritu
vere canescãt, radice superuacua. nascitur ma
ximè in maceriis, & circum oppida. Aegine.
Mixtas habet vires, refrigerat, & modicè dis
cutit.

SERICA in Ziziphis leguntur.

σέρις. cichoree
SERIS duûm generum est. altera sylue-
stris, quę picris & cichorion vocatur. altera sa
tiua, latioribus foliis cõstat. stomacho quàm
hortensis vtilior, quæ iterum in duas species
digeritur. vna folio latiore prodit, lactucarũ
simillima. altera angustiore est folio, & gu-
stu amara. Aegineta, Subamarum olus est,
admodum refrigerans humectánsque, cum

astrictione nonnulla.

SERPILLVM duorũ generum est. Hortense odore sampsuchum imitatur, atq; in coronas addi solet, cui à serpendo nomen inditum est: quoniam si qua eius particula terrã attingat, inibi radices demittet. folia & ramulos origani habet, sed candidiores. in maceriis multo procerius assurgit. Syluestre, zygis appellatum, non serpit, sed in altitudinem increscit, ramulos edens tenues, surculosos, foliis refertos longioribus quàm rutæ, & durioribus, angustiis. flores iucundè olẽt, gustãti acres. radicis nullus vsus. Nascitur in petris, satiuo efficacius, atque magis excalfaciens, & ad medendi vsum aptius. Aeg. Serpillum calefacit, vt & vrinam & menstrua commoueat. ἕρπυλλον Serpillet

SESAMA stomacho inutilis cibus. Aeg. Sesamũ non parum lentoris, pinguisq; obtinet: idcirco opplere, mollire, & mediocriter calefacere idoneum est. σήσαμον offic. sisamum

SESAMOIDES magnũ, in Anticyra elleborum vocant, quoniam albo veratro in purgationibus misceatur. simile est senecioni aut rutæ: longo folio: flore candido: radice gracili, ignaua: semen gustu amaro, cætera sesamæ simile. Ventrem detrahit. datur tritum ad bilis pituitæque deiectiones, quantum tribus digitis capitur, addito verati albi sesquiobolo, ex aqua mulsa. σησαμοειδὲς μέγα.

σησαμοειδὲς μικρόν. Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculorum cacumine capitula, florũ penè purpureorum, medio eorũ albo: semen sesamæ, fuluum, amarũ: radix tenuis. Detrahit bilem pituitásque, semen ex aqua mulsa potum dimidio acetabulo. illitum ex aqua, tumores ac tubercula discutit. nascitur in asperis. Aeg. Sesamoides albi (aut potius parui, mendum enim interpretor λευκοῦ pro λεπτοῦ.) semen calefacit, detergit, & rumpit. Maius autem veratri vires sequitur. Galen.

τορδύλιον. TORDYLIVM, quod aliqui Creticum seseli vocant, iuxta Ciliciam in Amano monte nascitur, herbula surculosa, semine duplici rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri. Aegineta, Gordylon alii seseli appellant, calidum est, vrinæ & mensibus educendis habile. Radix ipsius cum melle lincta, quæ in thorace hærent, educit.

σέσελι. offic. & herb. saxifraga maior. SESELI Massiliense folia fœniculi habet, crassiora: caulem vegetiorem: vmbellã anethi, in qua semen oblõgum, angulosum, degustanti statim acre. radix longa est, iucundi odoris. Aethiopicum seseli, folia habet hederæ, minora, & ad periclymeni modum oblonga. frutex nigricat: palmitibus in bina cubita extensis: ramis sesquipedalibus: capitulo anethi: semine in tritici morem denso, nigro, amaro, Massiliensi odoratiore, & acriore,

re, multum suaui. Peloponnense folia habet cicutæ. latiora, & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinē, ferulaceum, & latum: in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum, & carnosum pendet. Eisdem viribus præditum est. nascitur in asperis, riguis & collibus. inuenitur etiamnum in insulis. Aeg. Seselis radix magísq; semen insigniter calefacit, tenuísq; substantiæ est, vrinam quoq; ciet, comitialibus & recta ceruice spirantibus accommodatum. πελοποννησιακόν

SEVTLOMALACHON recens Græcia fecit olus, quasi dicas maluaceam betam (fortè quod figura & denticulato seminis habitu betam, & mollitia maluā mentiretur.) σευτλομάλαχον

SYCOMORVM aliqui etiam sycaminum, id est, morum vocant cuius fructus sycomorum etiam propter inefficacem gustum appellatur. arbor est magna, fico similis, frondosa, multo lacte abundans. foliis mori. pomum ter aut quater anno fert: non ramis, vt ficus, sed caudice ipso, caprifico nō dissimile: dulcius grossis, sine granis interioribus. quod nō maturescit, nisi ungue aut ferro scalpatur. Nascitur plurimum in Caria, Rhodo, locísque non multi tritici feracibus: vbi prouentu fœcundo astibilíque iuuamentum adfert, cum amonæ caritas premit. Gignitur & in Cypro arbor genere distās, quæ συκόμωρος.

cum sit vlmus, prædita tamen est foliis sycomori, fructu pruni magnitudine, multo dulciore, supradictis cætera similis. Aegin. Sycomori fructus nullius nutrimenti est, & stomacho noxius. Liquor arboris vi pollet emolliendi, glutinatoria vulnerũ, discussoria tumorũ: bibitur inungitúrq; ad serpẽtium morsus, lienes induratos, stomachi dolores, & in accessionibus febrium horrores.

SIDE planta lacustris est in Orchomenio lacu frequẽs, papaueri similis, roseo flore, vasculo mali amplitudine, cãdidis membranis obducto: semine intus rubro, gustu triticum æmulãte. Caput & folia super vndas emicãt, mox cum defloruit inclinatur in vadum, seménque spargit. Plin. & Theo.

σιδηρῖτις. Herb. & off. tetrahil, ou herbe Iudaice.

SIDERITIN aliqui heracleam vocant. folia habet marrubii, sed longiora, satis ad frondẽ quercus, aut saluiæ accedentia, minora tamen, & aspera. caules edit quadratos, palmum sæpe excedentes, nõ iniucundi gustus, aliquantúmq; substringentis, in quibus per interstitia orbiculatæ vertebræ, vt in marrubio, spectantur, & semen in eis nigrum, nascitur in petrosis. Illita folia, suapte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt.

Lunaria maior

Altera sideritis binûm cubitorum, ramulis exilibus: folio filicis, numeroso, vtrinque per oras diuiso: pediculo longo, prodeuntibus è summo alarum sinu surculis, longis, te-

nuibus: capitulo in cacumine orbiculato, aspero, in quo semen cõtinetur, quàm betæ rotundius aliquãto, ac durius. Huius vis, foliorúmque, ad vulnera, præcipua est. Sideritim aliam esse tradunt, quam Crateuas heracleam vocat, in maceriis & vineis nascẽtem, foliis coriani, à radice numerosis: dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus: flore purpureo, paruo, gustanti amaro & lento. Huius ea vis est, vt quamuis recenti vulneri imposita, sanguinem supprimat. Galenus, Habet quidem & abstergẽs aliquid, sed amplius humidũ & mediocriter frigidum, cum adstrictione pauca, hinc inflammationib⁹ resistit, vulnera glutinat. De Achillea sideriti alibi diximus. Mille feuille

SIDERITIS Plinii latissimo folio in scopa regia habetur.

SILER frutex est, qui nonnunquam arborescat, vt baculos rustici ex eo faciãt, in aquaticis nascens quasi pumila salix, cuius etiam generibus annumerari creditur. Eius folia illita fronti capitis dolores sedant. Semen tritũ in oleo phthiriases coërcet. Serpentes hunc fruticem refugiunt, baculúmque ob id ex eo rustici conficiunt. Officinæ cõfundũt cũ seseli

SYLIBON, lata spina est, folia ferẽs chamæleonis albi. Hæc recẽs cum sale oleóq; cocta estur. Radicis succus drachmæ pondere potus, vomitiones ciet. Aegineta, Succum σύλιβος

cum mulſa bibendum adiicit.

ὄλυρα. Arinca gallis olim

IBIDEM generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit. in panes, vt zea, cogitur. Fit quoq; è ſiligine craſſior farina, quã Græci crimnon vocitant. Galenus, Olyræ naturam inter triticum & hordeum eſt media, ſiue vt nutrimentum conſideres, ſiue vt medicamentum.

κερατωνία.

SILIQVAE fructus arboris ceratoniæ ſiccandi & (Galen. aſtringendi) refrigerandi virtutis, nonnullius etiam dulcedinis particeps eſt. Aegineta.

σύμφυτον πετραῖον. Bugle, nõ eſt Cõſolida media officinarum.

SYMPHYTON petræon, id eſt, alus. naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus: capitulis thymi: ſurculoſum totum, odoratum, guſtu dulce, ſaliuã ciens: longa radice, ſubrufa, digitali craſſitudine. carnes autẽ cum ſymphyto decoctæ coaleſcunt.

σύμφυτον ἕτερον cõſouli de ou cõ ſyre

Eſt & alterum ſymphyton quod aliqui pecton vocant: id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, craſſum, leuem, anguloſum, vt ſonchi inanem, circa quem breui interuacante ſpacio, folia exeunt anguſta, linguæ bubulæ proxima, oblonga, hirſuta: caule ſecundum angulos quoſdam ſtriato: foliis tenuibus ex alarum ſinu prodeuntibus, in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbaſci ſemina emicant. tam caulis quam folia, aſpera lanugine horrẽt. tactúq; pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigræ, in-

eus candidæ, viſcoſæ, quarũ eſt vſus. Carnes quoque, ſi concoquantur, cogunt additæ. Aegineta, Petræum contrariis cõſtat viribus. habet enim aliquid quod incidat, idcóque pus in thorace & pulmonibus collectum expurget, itémque renes. Habet etiam aliquam contrahendi virtutem, qua ſanguinis excreationibus medeatur. conuulſis, ruptis, mulierum fluxionibus rubris, inteſtinorum ramicibus. Item calida quædã humiditas ei ineſt, qua ſitim arcet, & arteriæ aſperitates ſanat. Symphytum alterum viſcoſum quippiam & mordax repræſentat, ſcillæ ſimile. Vtuntur eo ad quæ ſuperiori.

SYPHONAM, quam alij crumphenam, Plinius repręſentat alternis viridibus roſeíſq; per caulem foliis, cámque in poſca ſanguinẽ reiicientibus mederi. Fortè hęc geneſia ſeu heleſia Gall.

SINAPI hortenſe, aliqui napi vocãt. Eligi debet adultũ, valde rufum, nõ magnopere ſiccum, ſed quod fractum internè vireſcat, & veluti quodam ſucco madeat, cęſium colore. ſiquidem recẽs id genus, tempeſtiuum habetur. Aeg. Cal. ſic. 4. νάπυ, σίνηπι. Seneue

SISER vulgò cognitum. Cuius radix decocta ori grata eſt, & ſtomacho vtilis, vrinã ciet, & appetentiam inuitat. Aeg. Radix cal. 2. (aliâs enim perperam legitur. 3.) σίσαρον. Serulle ſeruile, ou eſcheruille

SISYMBRIVM, alii ſerpillũ ſylueſtre vocant, in ſolo inculto naſcitur, mẽthæ hor- σισύμβριον.

offic. nasturcium aquaticũ vulg. cresson.

tensis similitudine, odoratius, latiore folio. Inseritur coronis. Alterum sisymbrii genus, quod aliqui cardaminam, alii sion appellãt, ea herba riguis gaudet, & eisdẽ in locis quibus sion prouenit. quæ ideo nonnullis cardamina nominatur, quòd gustu cardamum, id est, nasturtium repræsentet. folia primum rotunda prodeunt. adulta erucæ modo finduntur. Galenus, Sisymbrium est subtile, discutit, calefacit, siccat 3. semen eius tenue calidúmque est, vnde cum vino ad singultus & tormina exhibetur. Cardamina vero arida calefacit siccat tertio. Viridis calefacit siccat secundo.

σίσων. Menthe aquatiq̃ outhymbree ou balsamita.

SISON exiguum semen est, in Syria natum, apio simile, nigrum, feruens, oblongum, quo in condimentis, cum cucurbita, & aceto, indigenæ vtuntur. in cacumine granula multa gerit. Aegineta, Sinon calidus & subamarus est, vrinam mouet, concoctionem adiuuat, menses educit, & viscera obstructa aperit.

SIVM, quære Lauer.

σμίλαξ.

SMILAX à Græcis, taxus à Latinis appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiusdem figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint easdem homines,

alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant, lædantur, & sæpenumero moriantur. quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus. Aegineta, Smilax, vel cactus arbor est virosæ virtutis. (Sed pro κακτὸς malim legere τάξος.)

σμίλαξ κηπαῖος.

Hortensis SMILAX, frutex, cuius semen à nonnullis lobia vocatur. folia habet hederæ, molliora tamen: tenues caules, & capreolos vicinis fruticibus circumuolutos: qui tantum adolescunt, vt topiarias scenas repræsentare videantur. siliquas fœnigræci profert, longiores & torosiores. in quibus semina renum similia, sed inæquali colore recluduntur: quæ quadam ex parte fuluescunt. Siliqua cocta, cũ semine in oleribus, asparagi modo, estur. vrinã ciet, & tumultuosa somnia facit. Vide plura in Phaselis.

σμίλαξ τραχεῖα.

SMILAX aspera, folia habet periclymeni: sarmenta tenuia, multa, rubi modo, aut paliuri aculeata. arbores scandit ab imo ad summa perreptans, se conuoluens eis. fert racemos exiles, qui maturi rubescũt, gustúmque leniter mordent. nascitur in palustribus & asperis: radice dura, crassaque.

σμίλαξ λεία.

Læuis SMILACIS folia hederæ similitudinẽ habent, molliora, læuiora, tenuiora. huius sarmenta nullis horrent spinis. conuolui-

tur arboribus, vt prior. fructum parit lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac smilace, quadam topiariorum arte, tentoria cõtra æstus molestiam factitantur. folia per autumnum decidua. Aegin. Milax tam læuis quàm aspera, arbores amplexa, calidam acrémque facultatem possidet.

σμύρνιον. Leuechia ou liuesche

SMYRNIVN, quod in Cilicia petroselinũ vocãt, passim in Amano monte gignitur. caulem habet apij, & stolones multos: folia latiora, suppinguia, ad terram infracta, robusta, odore medicato, cum quadam acrimonia, iucunda, colore in luteum languescente. capitibus caulium orbiculatis, vt anethi. semine brassicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ sapore, ita vt alterum alterius loco cedat. radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa, mollis. cortex eius foris niger, intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus atque squallidis, & limitibus terrenis. Aegineta, Quidam hipposelinum, quidam apium syluestre nominant. Cal. sic. 3. apio duntaxat fortius, petroselino inualidius. vrinę & mensibus educendis accommodatum.

στρύχνος κηπαῖος. Morelle solatrum

Hortense SOLANVM, frutex cibis idoneus, exilis, pusillius, multis concauus alis: folio nigro, maiore quàm ocimi, & latiore: fructu rotundo, viridi, qui post maturitatem

nigricat, aut fuluescit. herba innocentis gustus. Aeg. Astringit, & frigefacit secundo.

Est & aliud SOLANVM, quod peculiari nomine halicacabon, id est, vesicariã, aut physalida vocãt, foliis antedicto latioribus. cuius caules, posteaquam adoleuerunt, prona terram spectant, folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, vesiculis simili, rotundo, læui. quo coronarii vtuntur, & corollas factitant. Vim vsumq; hertensis solani habet: verũ cibis nequaquam expetitur. Aegineta, Vrinæ ciendæ idoneum fructum habet, acino vuæ æqualem.

στρύχνος ἁλικάκκαβος. offi. alcaquengi. rur. cocretum.

SOLANVM manicon, aliqui persion, alii thryon appellauere. huic folium erucę simile, maius aliquanto, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens. caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine oliuæ figura, sed vt platani pilulæ, hirsutius, verum maius, latiúsq;. florem nigrum. postquam eo exuitur, racemus exit rotundius, niger, denis aut duodenis acinis constans, simi libus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus. radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali. gignitur in montibus vento perflatis, & platanetis. Aegineta, Intus assumptũ inutile est: à foris illitum vlcera depascentia curat. Frig. sic. 2.

στρύχνος μανικός. offic. solatrũ. morelle.

SOLANVM somniferum, aliqui etiam

στρύχνος. ὑπνωτικός.

her.&of. solatrum dormitoriũ ou marinum.

halicacabon appellãt, fruticat multis ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæq; mali similium plenis: flore grandi rubro: fructu in folliculis crocato: radice longa, subrubro cortice vestita. nascitur in saxis, non procul à mari. Aegineta, Radicis cortex cũ vino denarii pondere potus, somnum conciliat. Semen vrinã mouet, frig. 3. Vnde corymbi ei⁹ plures duodecim epoti, furorem accersunt.

σόμφος.

SOMPHVS cucurbitæ genus syluestris est, cui nomen, quia sit inanis, digitali crassitudine, non nisi in saxosis nascens.

σόγχος. Lacterõs aliis palais au lieure. nõ ẽ hęc scariola officinarum.

SONCHI duo genera. syluestrior quidã est, & magis spinis horret. alter teneritate quadam mollescit, cibis expetitus, anguloso caule, inani, interdũ rubente: foliis in ambitu per interualla dissectis. Alter sonchus tenerior, arboris instar, latis constans foliis. caulẽ in ramos exeũtem folia distingunt, sed ad eadem pollet. Aegineta, Astringit & manifestè refrigerat, tum corpori admotus, tũ manducatus: exarefactus autem mediocriter calefacit.

ὄυα. Sorbe ou corme.

SORBA colorem luteum referentia priusquàm maturescant, dissecta & sole siccata manduntur, vt aluum sistant. eadem est functio molitorum farinæ, si polentę loco sumatur. quod & decoctũ eorum in potu præstat. Aegineta, Sorbus arbor, cuius fructus oa, à

nonnullis ὄυα dicitur, adstringendi vim obtinet, sed minorem mespilo.

SPANACIAM olus recentiores Græci dixerunt, vt putant nonnulli ab oleris raritate: vel ab aliis (vt est simile veri) nationibus emendicato spinaceo nomine. σπανακία. Spinage.

SPARGANION, aliqui xiphidion vocant. folia habet gladioli, sed arctiora, & in terram magis procumbentia. in summo caule veluti pilulæ prominent, in quibus semen Contra serpentis venena, radix cum vino datur. Aegineta. Vim habet exiccantem. σπαργάνιον. off. spatula fœtida

SPARTION frutex est, longas ferens virgas, sine foliis, firmas, fractu contumaces, quibus vites vinciuntur: semen lenticulæ, in folliculis phasiolorum modo nascens: florẽ, vt albę violæ, luteum. Aeg. Sparti & semen & flos cum mulsa instar quinq; obolorum pota, per superiora purgant veratri modo sine periculo. Semen per inferiora quoque purgat. Virgulæ ipsius ad coxendicum dolores proficiunt. σπαρτίον

SPHONDYLIVM folia quadam tenus platani & panacis habet. caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius assurgentes, in quorum cacumine semen duplex, seseli simile, sed latius, cãdidius, & magis paleaceũ, grauis odoris. flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, candida. nascitur in palustribus & aquosis. Aegineta, Fructus eius σφονδύλιον. Panaiz sauluage.

& radix virtute acri & inciſoria ſuſpirioſis, comitialibus, & arquatis ſuccurrunt. Radix autem circumraſa, fiſtuliſque impoſita, illarum callos tollit. Succus è flore ipſius expreſſus antiquis aurium vlceribus inſtillatur.

SPINA acuta, vide Acuta ſpina.

ἄκανθα λευκή.

SPINA alba naſcitur in montibus & ſyluoſis, folia fert albi chamæleonis, anguſtiora. & candidiora, aliquantum hiſpida, & aculeata: caulem ſupra bina cubita altum, pollicari aut ampliore craſsitudine, albicantem, intus cauum. in cacumine capitulũ ineſt ſpinoſum, echini marini æmulum, ſed minus, & oblongum: flores purpurei, in quibus ſemen ceu cnicũ, ſed rotundius. Aeg. Eius radix ſiccat, & modicè aſtringit, eóq; & ſtomachicis, & ſanguinem expuentibus, dentiúmque doloribus ſuccurrit. Semen tenue calidúmque eſt, hinc conuulſioni quoque medetur.

ἄκανθα ἀραβική.

Arabicam SPINAM natura albæ ſpinę ſimilem eſſe cõſtat. ipſa ſiquidem ſtringit ad ſanguinis reiectiones, mẽſium abundantiã, cæteráſque fluxiones radix etiamnum valet. Prouenit in aſperis. Aeg. Aegyptia vel Arabica ſpina aſtringit, ſiccátq; impenſe, vnde ſanguinem, & alias defluxiones retinet.

ςάχυς. Mõtana & mollis ſaliua herba. nauicula, ou coronaria herba

STACHYS frutex eſt marrubio ſimilis, ſed longior, folia ferẽs numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana, odoris iucundi, & complures virgas ab radice exeuntes, marrubio can-

didiores. naſcitur in mõtibus & aſperis. Vim habet excalfactoriam & acrẽ. foliorum decoctum potu pellit menſtrua & ſecundas. Aeg. Cal. 3. menſes excitat, interimit fœtus, ſecundas pellit.

STAPHYLODENDROS arbor trans alpes ſimillima aceri, alba in materia, fert ſiliquas, & in iis nucleos ſapore nucis auellanæ. Plinius. (Sunt qui eandem Theophraſti colyceam interpretantur.) σταφυλόδενδρος.

STAPHIS agria, ſiue herba pedicularis, folia habet labruſcæ diuiſa: & cauliculos rectos, molles nigróſque. fert florem glaſti: & folliculos virides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfuluescentem, intus album, guſtu acrem. Aegineta, Acris adeò eſt vt pituitam per os educat, & vehementer abſtergat. σταφὶς ἀγρία. offic. ſtaphis agria.

STYRAX lachryma eſt arboris malo cotoneæ ſimilis. Præfertur ſordeſcẽs, flauus, reſinoſus, albicãtibus grumis, quàm plurimum in ſua odoris gratia permanens. qui dũ mollitur, melleum liquorem reddit, qualis è Cathaballis, Piſſidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, furfuroſus, friabilis, canóque ſitu obductus. Cæterũ lachryma inuenitur gummiũ ſimilitudine, perlucida, & myrrhę ęmula. verum perpauca manat. Adulteratur ligni ſcobe, quam vermiculi erodentes excuſſerũt, melle, & iridis ſedimẽto, & quibuſdam aliis. στύραξ. offic. ſtorax & Calamĩtha.

Alii ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigũt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua vermiculos exprimunt, venundantq;. Styracem hunc, quoniam in vermiculorum speciẽ contrahatur, scoleciten cognominant, quem tanquam sincerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Aeg. Styrax calefacit, emollit, & cõcoquit. Tussi, destillationi in nares, & grauedini vtilis. Menses idem potus appositúsve trahit.

στοιβή. Non est vulg. scabiosa.

STOEBAE semen & folia sic. 3. ordine, principio viribus donata astrictoriis, eamq; ob causam vulnera magna conglutinãt. Decoctum ipsorum intestinorum torminibus, sanguinis eruptionibus, auribus purulentis auxiliatur: folia illita oculis ex ictu suffusis conferunt.

στοιχάς.

STOECHAS, iuxta Galliam in insulis eiusdem nominis è regione Massiliæ gignitur, vnde cognomẽtum accepit. herba tenuibus surculis, coma thymi, lõgiore folio, subamara gustu, & aliquantũ acris. Aeg. Aperit, extenuat, detergit, & confirmat viscera omnia, totúmq; corporis habitum.

στρατιώτης cumĩ, ou aneth sauuage, aliis asininus dauc⁹

STRATIOTES millefolium exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius assurgit. foliis auicularũ pennas imitantibus, bre-

ui admodum diſſectóque foliorum exortu. folia ſylueſtre cuminum ſimulant, præſertim breuitate atq; ſcabritia, breuiora paulò, denſiore vmbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum anethi: flores paruos, candidos. Naſcitur in aſperis agris, præcipuè circa ſemitas. Eximii vſus ad vlcera vetera, recentiaque, profluentē ſanguinem, & fiſtulas. Aeg. Aſtringit, vlcera committit: nonnulli eo & ad ſanguinis eruptiones, & ad fiſtulas vtuntur.

STRATIOTES in aquis naſcens, iiſdē ſupernatat, & ſine radice viuit: vnde cognomentum traxit. Herba ſemperuiuo ſimilis, ni maiora haberet folia. Aegineta: Humidus & frigidus eſt natura. στρατιώτης

STRVTHIVM in Radicula quære.

T

TAXVM arborem habes in ſmilace deſcriptam.

T

TELEPHIVM herba portulacę ſimilis & caule & foliis, habēs gemina tuber cula, à ſingulis radicum geniculis enaſcētia, à quibus rami ſeni ſeptémve fruticant, à radice referti cœruleis foliis, craſſis, lentis, carnoſis: flore luteo, aut cādido. Naſcitur in cultis, & maximè inter vites. Tempore verno fo lia ſenis horis illita albam vitiliginem ſanant: ſed poſtea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiā in ſole vitiligi- τηλέφιον vineatica ſępuiua, cicotrinū, faba inuerſa, craſſula minor, aliis repinſe.

nem tollunt. sed vbi inaruerunt, abstergũtur. Aeg. Cal. 1. sic. 2. Est itidem abstersoriũ, quapropter vlceribus putredinem expertis conuenit: & vitiligines, tum leucas, tum alphos cum aceto abolet.

τέρμινθος. TEREBINTHVS cognita arbor est, cuius folia, & semen, & cortex astringunt, & ad eadem ad quæ lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptáque. Aegineta, Cal. 2. viridis sic. 1. aridus sic. 2 fructus vbi inaruerit sic. 3. hac igitur ratione & vrinam mouet, & lienes adiuuat.

TESTICVLVM herbam in Orchi quære.

τεύκριον Nõ est q̃ vul. Tunsa faba. TEVCRION, siue vt aliis placet, teucris, herba est virgæ referens effigiem, trisaginis similitudine. tenui folio, non multum à cicere alieno. hæc in Cilicia iuxta Gentiadem Cissadémq; vbertim prouenit. Aegineta, Calefacit 2. siccat 3. Vi incisoria tenuíque lienibus medetur.

θαλίκτρον Argẽtine THALIETRON folia coriandri habet, pinguiora paulò: caulem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua ulcera ad cicatricẽ perducunt. Nascitur maximè in cãpestribus. Aeg. Siccandi vim sine rosione habet. hinc vlcera inueterata cicatrice obducit.

θαψία. THAPSIA nomen ideo accepit, quod in Tapso eiusdem nominis insula, primum inuenta sit. tota verò natura ferulæ similis est: gra-

eſt:graciliore caule:foliis fœniculi: vmbella anethi in cacumine,à ſingulis ſurculis erũpẽte,flore luteo.ſemẽ quale ferulæ,latũ,ſed aliquãto minus.radix foris nigra,intus cãdida, longa,acris,craſsiore libro veſtita.Lactis extrahẽdi ratio hęc eſt: Facto in ambitu ſcrobe cortices inciduntur:aut radix in fornicis ſpeciẽ in ſe excauata,cooperitur,quo merus ſuccus confluat.oportet illuc ſequenti die ſe conferre,& congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & ſuccus organo per quallũ expreſſus fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium vnà terunt: ſed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autem intereſt, quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet:è foliis autem extractus, exiccatur, atque teredinum iniuriam ſentit. Qui ſuccũ colligit,ſtare debet non obuerſus vẽto,aut potius cũ dies apricus eſt, & à flatu ſilet:quoniam ob halitus acrimoniam facies vehementer intumeſcit, nudáq; corpora inuadunt puſtulæ: ob id prius liquido cerato & aſtringente,nudas partes illinunt,& ita muniti accedũt. Aegineta: Tapſia acris eſt, & valenter cum humiditate calefacit: ex alto igitur trahit inſigniter,attractúmque diſcutit.

THERIONARCA inde nomen inuenit, quod ſerpentibus torporem inferat.frutex eſt foliis ſubherbaceis, roſeo flore. Ser- θηριονάρκη.

pentes necat cuicunque admota fuerit.

θυμελαία oliuella, leo rerre, ou lin sauuage.

THYMELAEA est, qua granum gnidiũ, quod est semen ipsius, colligitur. hoc Syri apolinum vocãt, quoniã satiui lini frutex suapte natura, similitudinem referat. virgas edit perpulchras, multas, tenues, trepidancas: foliis chamelææ, angustioribus, & pinguioribus, viscosis, gummosisq; si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia viret, & tandem rubescit: inuolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Nascitur in montibus & asperis. Hallucinantur qui coccon gnidium fructũ esse chamelææ existimant, decepti quadam foliorum similitudine. Aegineta: Thymelæa, vnde granum gnidium fit, similes ei vires obtinet. Habet autem granum id acrem & adurentem facultatem, aluum cum aqua potum purgat.

θύμος. Thyn.

THYMVM ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus foliis, multis & angustis circũdatus capitulis in cacumine, flore purpureo refertis. Gracili solo & petroso prouenit. Aeg. Calefacit, siccat. 3. Glutinosos crassosq; humores incidit.

θλάσπι. Seneue sauluage herb. nasturtiũ tectorũ.

THLASPI, herbula angustis foliis, digitali lõgitudine, in terrã versis, suppinguibus, in cacumine diuisis: binûm dodrantũ cauliculo, tenui, non sine adnascẽtibus ramis: fructu circa ipsum totũ, ab extremo in latius se

pandente: ſemine naſturtii incluſo, lenticulę vaſis effigie, niſi quod infringitur, vnde nomen accepit. flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus foſsiſque. Alterum thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui Perſicon ſinapi vocant, latis foliis, radicibus magnis. vtile iſchiadicorũ infuſioni. Aegineta: Thlaſpi ſemen eſt viribus acre, inteſtinos abſceſſus potu rumpit, menſes prouocat. ab inferioribus partibus iniectũ, coxarum dolores finit, cruẽta vacuat. ſuprà infráq; biliosa, inſtar acetabuli potum, expurgat. Nõ ẽ hęc burſa paſtoris.

THVS in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere maſculum, ſtagonias appellatum, ſuapte natura rotundum. Tale autem indiuiduum eſt, candidũ cum frangitur, intus pingue, in ſuffitu ſtatim ardens. Indicũ verò fulueſcit, & colore liuet, ſed rotũdum induſtria factitant. nã in quadrangulares formas diſſectum fictilibus verſant, donec rotunditatem contrahit. verum huiuſmodi thus tempore flaueſcit, quod atomum aut ſyagrum appellant. Secundum locum habet Arabicum, & in Smilo naſcens, quod aliqui copiſcum vocant, minus multò & fuluius. Eſt & genus aliud, cui ammitæ cognomen eſt, alioqui candidũ: quod dum mollitur, maſtiches more digitis cedit. Adulteratur in itinere, pini reſina & gummi. quod facile deprehendi poteſt. λιβανωτός. Encens.

ſiquidem ſuffitum gummi flammam nõ eia-
culatur, & reſina in fumum euaneſcit, thus
verò ſtatim ardet. idem maleficium odor
prodit.

λιβανωτοῦ φλοιός. Præfertur THVRIS cortex craſſus, pin
guis, odoratus, recens, læuis, minime ſcaber,
ſine mẽbranis. Adulteratur admiſto pini aut
nucis eius cortice. ſed horum index ignis eſt.
ſiquidem reliqui cortices ſuffiti nequaquam
incenduntur, ſed ſine odore fumum eructãt.
thuris verò cortex ardet, & cũ odoris fragran
tia vaporem eiaculatur.

μάννα λιβάνου. MANNA thuris probatur candore mica
rum frequẽtia, & puritate. Vim habet eandẽ
quam & thus, ſed inualidiuſculam. Sunt qui
cribrata pini reſina, ac polline, aut cortice
thuris contuſi adulterant. ſed hæc igne depre
henduntur. Neq; enim æquè ſuffitu aëriũ va-
porẽ, ſed fuliginoſum & impurum expuit, &
permiſtũ ſuaueolentiæ halitus virus habet.
Aegineta, Lachryma thuris calfacit ſecundo
ſic. 1. Habet & modicam quandam vim leui-
ter aſtringentem. Cortex ipſius manifeſtò a-
ſtringit, & ſiccat 2. abſolutè, craſſior thure &
minus acris: hinc ſangninẽ ſpuẽtibus, dyſen-
tericis, cœliacis, & ſtomachicis, tum foris im
poſitus, tũ intro aſſumptus ſalutaris eſt. Sur-
culus ipſius calefacit ſiccat 3. atque nonihil
extergit: quocirca oculorum vlcera & pur-
gat & explet.

TILIA Græcis philura dicitur, folio hederaceo, molliore, & in angulum acutiorem rotundiore & prolixiore, & in orbem lentè crispo atque serrato, flore tantisper dum calyculo continetur herbaceo, vbi emersi flauo: fructus magnitudine fabæ, similis acinis hederæ, in quo semen prætenue quantum atriplicis, omnibus annimalibus ingratum, cum foliorum pabulo maximè ducâtur, eorumq; mira dulcedine, quæ in cortice intelligitur. Materies maris dura, nodosa, odoratior. (Theophrasto tamen fœminæ odoratior est) ruffior, cortex quoque crassior, ac detractus inflexibilis, nec semen fert aut florem vt fœmina. Tilia vertit folium confecti sideris signum. Multi corticem commanducatũ vulneribus putant vtilissimum: folia trita aspersa pedum tumori. Humor è medulla castratę arboris effluẽs capillum reddit capiti illitus, defluentémque continet. φιλύρα. Tilet, Tilleul, teil.

TYPHA foliũ edit cyperidi simile: caulem album, læuem, æquabilem: florem in cacumine ambientem, densum, qui in pappos soluitur, quod paniculam aliqui nominant. Huius herbæ flos, suillo adipe eloto exceptus, ambustis medetur. Gignitur in palustribus & aquis stagnantibus. Galenus & Aegineta non meminerunt. τύφη, vel τίφη. Masses.

TYPHA vel tipha cerealis specie siligini non dissimilis, simplici culmo assurgens; τύφη σιτώδης.

grano multiplici, tunica velato atq; leuissimo, radice numerosa, tritico perquam similis traditur, & in id quoq; mutari si pista seratur, nec protinus, sed anno tertio.

τιθύμαλλοι. Espurge. Reueille matin.

TITHYMALI genera septem, quorũ masculus characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides. Alter myrtites, qui fœmina existimatur, cúmque myrsiniten, aut caryiten vocant. Tertius, paralius, quem tithymalida appellarunt. Alius, helioscopius. Quintus, cyparissias. Sextus, dendroides. Septimus, platyphyllos dicitur.

χαρακίας

Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo atque acri madentes: foliis oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa. pendet in cacuminibus caulium, coma iunci, sub qua caueolæ foliolis balnearum similes, in quibus semen continetur. nascitur in asperis & montibus.

μυρσινοειδής.

Fœmina, quam myrsiniten, aut caryiten vocarunt, similis suapte natura daphnoidi: foliis myrti, sed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungẽtibus: ramulos ab radice mittit dodrantales. fructum fert alternis annis nuci similem, mordaci gustu. nascitur in asperis.

παράλιος

Aliud tithymali genus dicitur paralios, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellauêre. nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmũ altis, quinis senísve à radice exeũtibus: foliis lini, angustis,

paruis, oblongis, in versus quosdam digestis: capite in cacumine orbiculato, in quo semen, vt eruum, vario colore emicat. Flos albus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, foliis potulacæ, tenuioribus, rotundioribúsque: ramulis, prodeuntibus à radice, quatuor aut quinq;, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso. Helioscopi nomẽ accepit, quoniam comas cum sole circumagat. circa oppida nascitur, potißimum in ruderibus. Colligitur succus semenque, vt aliorum. Eædem quæ superioribus vires, nõ tamen vsq; adeò validæ. ἡλιοσκόπιος.

Cyparißias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subrubrum: ex quo folia piceæ similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum nascentẽ piceam æmulatur, vnde nomen traxit. candido succo madet, cui eadem vis quæ superioribus. κυπαρισσίας.

In petris nascens, dendroides cognominatur, ampliter opacat. in cacumine frõdosam spargens comam, succo lacteo prægnans, cauliculis rubentibus: foliis myrti tenuioris: fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores, similique modo reconditur. πετροφυής, δενδροειδής.

Platyphyllos, verbasco similis est. Radix, succus & folia per inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus, & aquæ insparsus. Reli- πλατύφυλλος.

qua tithymalorum genera quę suprà scribuntur, idem efficiunt. Aegineta, Tithymali omnes cal. 4. acrimonię, & validæ amaritudinis participes, sed radix quum sit quodammodo imbecillior, aceto incocta dentiũ erosorum dolores finit. Liquores vehemẽtiore donati virtute dentium cauis imponuntur, reliquũ corpus si attingant, adurunt. Quare etiã pilos modicè delitos auferunt, item myrmecias, verrucas, & huius generis alia. Cutis labes abstergunt, maligna vlcera phagedęnica curant. Cæterum ex septenario ipsorum numero validissimi sunt appellati, characias, myrsinites, & qui in petris arboris modo nascitur. hos sequitur qui verbasco similis est, & cyparissias, deinde paralius, quasi dicas maritimus, postremo helioscopius.

τραγακάνθα. TRAGACANTHAE radix lata & lignosa, summo cespite nititur, vnde surculos humiles, robustos, latissimè fundit, in quibus minuta folia, multa, nonnunquã tenuia exoriuntur, quæ sub se spinas albas, rectas & firmas occulunt. Est etiamnum tragacantha, lachryma quæ vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens, gracilis, læuis, syncera & subdulcis. Aegineta, Tragacantha per similes gummi repręsentat.

τράγιον. TRAGIVM nascitur in creta tantum insula, lentisco semine, folio & ramis simile, singulis tamen minoribus. succus ei lacteus,

gummi non dissimilis. Est & alterũ tragiũ, quod tragoceros aliqui vocant, folia scolopendrij habet, & radicem syluestris rhaphani, tenuem, candidam. Aeg. Tragiũ cal. 3. attrahit, discutit, cum tenui substantia. Aculos igitur educit, calculos comminuit, mensesq; citat instar denarii potum. Sed alterũ tragiũ hoc minus (lego enim non πικρότερον, sed μικρότερον, è Galeno) scolopendrio assimile, nascitur multis in locis, tanta astringendi virtute præditũ, vt fluidis affectibus commodè faciat. Bursa pastoris esse videtur

TRAGOPOGON, id est, hirci barbula. Nascitur in aruis sua sponte. Radice longa, dulci, folio croci, lõgiore, caule paruo, super quem calyx latus, & barbula quę summo vertice incana & prolixa funditur, vnde nomen accepit. Herba edendo est, flore luteo. (Quæ vero altilis in hortis crescit, folio est latiusculo, flore purpureo. Radices in altũ agit, quæ hybernis diebus acetaria dulcedine sua commendant.) (Apud Galenum ladanum quoque ἀποτραγοπώγων vocatur, quia colligitur ab hircorum barbis.) Quantum hirci barbula à senili distet, ex eius in gerontopogone descriptione colligitur.) Aegineta non recẽsuit. (Est etiam superius descripta in hirci barbula.) τραγοπώγων. Herba petræ.

TRAGORIGANVM tenuis frutex est, syuestri serpillo aut origano similis, folio & τραγωρίγανον. Mastichina.

ramulis. quibusdam in locis lætius virentiásque inuenitur, & latioribus foliis, satis glutinosum, alterum exilibus surculis, ac tenuibus foliis, quod aliqui prasium vocauere. Optimum est Cilicium, & Cretense, & Smyrneũ, & in Chio Cooque proueniens. Aegineta, Origani virtutes habet, & nonnullam etiam astrictionem.

τράγος σιτώδης.

TRAGOS quandam halicæ frugis figurã gerit multo minus quàm zea nutrit, ꝙ multũ aceris habeat. quare ægrius cõficitur, aluúmque magis emollit.

τράγος. Herb. iũcus marinus

Est etiam herba TRAGOS, quam aliqui scorpion aut traganon vocãt, maximè in maritimis nascẽs, palmum alta, aut amplior, fruticosa, humilis, oblonga, sine foliis, pusillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, gustu multũ astringente. (Confer hãc ad scorpium siue nepam Plinii, suprà nobis commemoratam, & eandem existimabis.)

τρίβολος. Chaulce treppeou calcetreppe. Treufle, ou chastaignes aquatiques.

TRIBVLI genus vnum terrestre, foliis ad effigiem portulacæ, tenuioribus viticulis, in terra stratis. spinis secundum folia rigidis, præduris. iuxta amnes & rudera nascitur. Est & alterum genus, aquis familiare, quod in fluminibus natum comam exerit, aculeos condens: foliis latis, & pediculo longo. caule parte summa quàm ima crassiori. capillamẽta quædam indidem exorta spicantur. semen

durum, ab altero non abhorrẽs. Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti tribulo equos ſaginãt, & è dulci ſemine & eſculento panem, quo veſcuntur, faciunt. Aeg. Aquaticus mediocriter refrigerat: terreſtris autem ſiccando valentior eſt, alter etiam humectat leuiter. Vterque contra inflammationum generationes, omnéſque influxus cõuenit. Terreſtris fructus cum tenuis exiſtat renum calculos conterit. Trichomanes, in fidicula deſcriptum eſt.

TRIFOLIVM, Græci triphyllon, alii oxy triphyllon, alii menyanthes, alii aſphaltion vocant. frutex ſupra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, vnde ramulares enaſcuntur appendiculæ, in quibus terna ſingulis germinationibus exeunt folia, loto arbori ſimilia. iis recenter enatis rutæ odor ineſt. vbi autem adoleuerũt, bitumen olent. florẽ ædit purpureum, ſemen quadam tenus latũ, ſubhirſutũ, ex altera extremitate exertum, antennę modo corniculũ gerẽs. radix tenuis, longa, valida. Gal. Trifolium, aſphaltiũ & oxytriphyllon appellatur, ob res quas ei contigiſſe apparet. Menyãthes autem & cnicion haud ſcio vnde. Vis eius eſt calida & ſicca inſtar bituminis, cuius odorem imitatur. Vtrũq; vero præſtat abſceſſu tertio, ideóq; laterum ex obſtructione dolores potu iuuat, vrinas ac menſes ducit.

τρίφυλλον. Treufle. herb. trifoliũ acidũ. vulg. pain de cucule offi. alleluya

τριπόλιον. Curbit

TRIPOLIVM in marinis naſcitur locis, quæ allidit vnda, recedensq́; dimittit, neque in mari, neque in ſicco: folio glaſti craſſiore: palmeo caule, in mucrone diuiſo. Eius vt tradunt, flores colorem ter die mutãt, mane cãdidi, meridie purpurei, ſero punicei cõſpiciũtur. radice alba, odorata, calidi guſtus. Aeg. Radix eius cal. 3. acris eſt.

χαμαίδρυς. Cheſnette & ſerratula ou germandree

CHAMAEDRYS Græcis, aliis chamædrops, Latinis triſago dicitur. ſunt qui eam teucrion appellauere, propter eam quã cum teucrio ſeruat ſimilitudinem. Naſcitur in petroſis & aſperis. frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuiſura quercus: flore paruo, penè purpureo. Carpitur ſemine prægnans. Aeg. Cal. ſic. 3. Lienes igitur conſumit, vrinas & menſtrua elicit, viſcerum obſtructiones expurgat.

πυρὴς.

TRITICVM cal. 1. medium inter ſic. & humid. nonnihil etiã glutinoſum & obſtruendi efficax obtinet. Elixum coctu difficile eſt, & inflationes creat: concoctum tamẽ alimentum præbet valentiſſimum. in panẽ autem coactũ, minus inflat, minúſq; ægrè concoquitur, vtpote fermenti & ſalis particeps.

TVBERA rotundæ radices ſunt, ſine caule, ſine foliis flaueſcentes. vere fodiuntur. cruda & cocta eduntur. Aegineta, Terreſtri conſtant ſubſtantia cum modica quadam virtute tenui.

TVSSILAGINI folia sunt maiuscula quàm hederæ, sex aut septem à radice, subalbida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia: caulis palmũ altus, flos luteus. in vere, flore & caule cõfestim exuitur. inde nonnulli his vacare existimauerũt. radix tenuis est & superuacua. nascitur in amœnis & riguis. Aegin. Iuuat tusses suffitu, & recta ceruice spirantes. Constat ex calida aquosaque substantia. θήχιον. offic. & herb. vngula caballina, & vulg. pata equina.

V

VENERIS pecten herba repræsentatur radice candida, colicu lis semipedẽ altis, aut paulo maioribus, foliis pastinacæ, sed tenuioribus, flore albo, exili, depẽdentibus summatim compluribus rostellis, in mucronem turbinatis, & pectinatim inter se disiunctis, inde nomẽ. Radix cum malua tusa, omnia corpori infixa extrahit. off. herb. rura, rastellũ ou falcetum

HELLEBORVM album, Latini veratrum album vocãt, fert folia plantaginis aut betę syluestris similia, sed breuiora, & nigriora, rubescẽtia: caulem cauum, quadrantalẽ, tunicis conuolutum cum arescere cœpit. radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblõgo & exiguo capite exeuntibus, ceparum modo fibratis. nascitur in montibus & asperis. radices messibus colligendæ, Optimum habetur ἐλλέβορος λευκός. verart ou ellebore blanc.

candidum, friabile, carnoſum, modicè extentum, nec tamen iunci modo mucronatum, quod frangẽdo puluerem emittit, & tenuem habet medullam, guſtu non admodum feruens, neq; ſaliuam ſubinde ciẽs. huiuſcemodi autem ſtrangulat. primatum Cyrenaicum tenet. Galaticum autem & Cappadocicũ, candidiora & puluere quodã obſita, celerius ſtrãgulatus mouent.

ἐλλέβορος μέλας
Allebore noir

HELLEBORVM nigrum, appellatur melampodion, quoniam caprarum paſtor, nomine Melampus, furentes in ſe Prœtidas, primus purgaſſe & ſanaſſe fertur. folia ei viridia, platani ſimilia, minora, foliis ſphondylij proxima, ſubaſpera, nigriora, pluribus diuiſuris inciſa: caulis aſper: flores purpurei, candidi, racematim cohærentes: ſemen cnici, quod in Anticyra ſeſamoides vocãt: quo deiectiones moliũtur. radicibus cohęret nigris, tenuibus, à capitulo cepæ ſimili confibratis. quarum eſt vſus. in collibus, aſperis, & ſitientibus locis enaſcitur. Optimum eſt quod ex huiuſmodi petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatiſſimũ gignitur. Eligi debet corpulentum & plenum, in quo tenuis ſit medulla, acre guſtu, feruénſque: cuiuſmodi eſt in Helicone, Parnaſo, & Aetolia natum. attamen Heliconium præcellit. Aegin. Veratrum vtrunque cal. ſic. 3. item acre eſt abſterſorium, vnde etiam ad leproſa cutis vitia cõ-

uenit. Nigrũ vero si fistulis inseratur, tribus diebus callum exterit.

VERBASCVM differentias summas habet duas, hoc nigrum, illud albũ. in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia sunt brassicæ pilosiora multo, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior: subhirsutus: flores albi, aut ex luteo pallescẽtes: semen nigrũ: radix lõga, gustu acerba, crassitudine digiti: nascitur in cãpestribus. Verbascum, qui mas appellatur, oblongius, albis foliis, & angustioribus, tenui caule. Sed nigrum prorsus albo simile esset, nisi nigriore latioréq; cõstaret folio. Syluestre, folia fert saluię, altas virgas & lignosas, & circa eas ramulos quales marrubiũ: flores luteos, auri æmulos. Sunt & phlomides duæ, hirsutæ, rotundis foliis humiles. Tertia lychnitis appellatur, ab aliis autem thryallis, foliis ternis aut quaternis, vel paulò pluribus, asperis, crassis, pinguibusq;: apta ad lucernarum lumina. Aeg. Verbasci genera plura sunt, inter quæ est & dicta thryallis. Cæterum folia omniũ siccãtem & mediocriter astrictoriam vim referunt, præcipuè eius quod aurei coloris est, & acerbũ: fluidis conferunt affectibus. nonnulli & dentes eis colluunt. φλόμος. Bouillon offi. taxus barbatus

VERBENACA. vide Peristereon.

VERBENACAE genus alterum. vide Sacra herba.

VIBVRNI mentionem fecit Virgilius,
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

VIOLA flammea in Scopa regia continetur.

ἴον μέλαν
Violette de mars

VIOLA purpurea foliũ habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multo dissimile. cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus, suauiter olens, purpureus. opacis & asperis nascitur. Aeg. Violæ folia aquea frigidáque substantia præpollenti constant.

ἰξός.
Du gluy

VISCVM optimum est recens, intus porraceum, extrà fuluum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxeo fruticis folio. contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquũt. sunt qui commanducando ipsum efficiant. gignitur quoque in malo, pyro & plerisq; aliis arboribus, quin etiam inuenitur in quorũdam fruticum radicibus. Aegineta. Calefacit cum acrimonia, humores ex alto validè elicit, & thapsiæ modo discutit, hac tamen multo est ignauius.

ἄγνος.
Herb. agnus castus.

VITEX, siue lygos, frutex est in arborẽ assurgẽs, nascitur in fluminum ripis, asperísque locis, ac torrentium alueis. ramos gerit prælongos, fractu peruicaces: folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius. vna harũ album florem mittit, cum purpureo: altera tantum purpureum, & semen, vt piper. Aegin. Agnus

calefacit, ſiccat tertio. Subſtantia tenuis eſt, eoque flatus abolet. Ad caſtitatem conſeruãdam conferre creditur, non modò commanducatus potúſque, verumetiã in cubile ſubſtratus. Semen ipſius iecori lieníque obſtructis ſuccurrit. Fructus vitex minus inflat, & facile digeritur.

VITEM albam aliqui bryoniam vocãt. Foliis, viticulis, pampinisque, ſatiuam vitem imitatur, ſed hirſutiora ſunt omnia. ea quos prope ſe nacta ſit frutices, ſuis clauiculis complectitur. fructus rubẽs in vua dependet, quo coria pilis ſpoliantur. Ex ea aſparagi, qui prima germinatione exeũt, decocti in cibo, aluum & vrinam ciẽt. Succus è radice vere exprimitur. Aegin. Appellãt & pſilothrum. germina ſanè ceu ſtomacho grata eduntur, vrinæq; ciendæ ſunt. radix abſtergit, tenuis naturæ, mediocriter calida, vnde fit vt lienes etiam potu conſumat, extrinſecus autem cum ficis illita ſcabiei & lepræ medetur. ἄμπελος λευκή. offic. & herb. bryonia & vitis alba. vulgo couleurece.

Nigra vitis, quam aliqui nigrã bryoniam vocant, folia fert hederæ, ſed maiora, ſmilaceis proxima: caules etiam cognatos. capreolis ſuis arbores, quaſi adminicula, comprehẽdit. fructus racematim cohęrẽt, qui inter principia virent, & poſt maturitatem nigreſcunt. radix foris nigra, intus buxeo colore nitet. viticulæ, quæ primo germinum partu erumpunt, in olera recipiuntur. Aegin. Hæc etiam ἄμπελος μέλαινα. Tamarũ ou houblon

bryonia appellatur: superiori consimilis est, sed inefficacior.

ἄμπελος ἀγρία. Vigne sauluage viorne ou hardie

VITIS syluestris sarmenta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice, foliis hortensis solani, longioribus ac latioribus: muscoso flore, & capillaceo, fructu exiguis vuis simili, post maturitatem rubēte. rotunda est acinorum facies. Enascētes viticulæ cibi gratia sale cōdiuntur.

ἄμπελος

VITIS satiuæ facultas respondet syluestri, sed imbecillior est.

πτελέα. Orme.

VLMVS siccare valet, & abstergere, vulnera glutinare: præcipuè cortex, si recens fasciolæ modò vulneribus circūdetur: idem cū aceto lepras tollit. Ossa fracta radicum decocto perfusa, solidantur.

κοτυληδών. offi. Vmbilicus veneris

COTYLEDON, siue vmbilicus Veneris folio est in acetabuli formā tornato, ineuidenter cōcauo, breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotūda.

κοτυληδὼν ἑτέρα.

Est & alterum genus eiusdem, cymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem mediū oculi ambitū describētibus vt in maiore semperuiuo, astringentis gustus. cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici: radice maiuscula. Facit eadem quæ semperuiuum. Aeg. Refrigerat, repellit, abstergit, & dissipat. folia ipsius cum radice commāducata calculos comminuere, & vrinam ciere creduntur.

Duo VRTICAE genera. syluestris, asperior, latioribus nigrioribúsque foliis: semine lini, sed minore. altera non æquè aspera, minuto semine. Aeg. Vrticæ & fructus & folia tenuem habẽt substantiam, citráque rosionẽ siccant, tumores discutiunt, abstergunt, ventrem subducunt, mediocriter flatulenta, quare etiam ad Venerem incitant. (Aeg. ἀκαλήφη Vrtic

VVA passa cõcoquit, astringit. leuiter discutit. ἀσαφίς.

X

X ANTHIVM nascitur lęto & pingui solo & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso, pingui, prodeũtibus ex eo crebris alis. folia atriplicis habet, insecta, nasturtium odore imitantia: fructum grandis oliuæ modo, rotundum, & vt platani pilula, spinosum, qui contactu vestibus adhærescit. Aeg. Xanthiũ, phasganiúmve fructum fert discutientem. Herb. lappa minor aut inuersa. ξάνθιον,

XYLON, quem aliqui gossipion nominãt, frutex est exiguus, laniger, palmæ folio, similem barbatæ nuci gignens fructũ, cuius in exteriori bombyce lanugo netur in linum candidissimũ mollissimúmq;. Gignitur & in quadam arbore, cuius folia ni maiora essent, vitium planè poterãt videri, cucurbitis cotonei mali amplitudine, quæ maturitate ostendũt lanuginis pilas, ex quibus vestes precioso linteo texũt. Theophrast. lanigeras Indiæ ξύλον. cotonũ ou coton

arbores demonſtrat mori folio, corpore autẽ cynorrhodi. foliorum ſuccus medetur infantiũ torminibus, ſemen tuſſi & pectoris vitiis. oleo eius emaculantur lentigines.

ξυρίς. offic. & herb. iris ſylueſtris rur. glaiũ ſauluage

XYRIS, folia habet iridis, latiora & in turbinem mucronata: quorum medio caulis erũpit craſſus, cubitalis, ex quo ſiliquæ triangulares dependẽt, in quibus purpureus flos, in medio puniceus: ſemen in folliculis, ſimile fabis: rotundum, rubrum, acre: radix lõga, geniculata, rufa. Aeg. Xiris. aut xyris, naturæ tenuis eſt, diſcuſſoriȩ & extrahentis, ac nimirum ſiccatoriæ, præcipue ſemen, quod & vrinam cit, & lieni indurato medetur.

Z

ζαδούρα offic. & med. zedoaria

ZADVRA, aliis ziduara, radix eſt teres, ariſtolochiæ nõ abſimilis, ſapore & colore gingiberis. Hãc ad nos India mittit. Cal. ſic. 2. Corpus lætiore ſagina reficit, flatus diſcutit. graue virus animȩ quod alliũ, cepa, vel vinum excitauit, abigit. venenatis morſibus opitulatur. Craſſiorẽ ventris ſpiritũ digerit: aluũ retinet, abſceſſus vteri ſoluit: vomitiones cohibet, & colicos mulcet cruciatus (Nunc ferè noſtræ ȩtatis medici cõtra peſtilentis cœli contagia vtuntur.

ZARNABVM, vel zarnabadium, eſt Arnabo.

ζεὰ. eſpeltre

ZEA duorũ generum eſt. vna ſimplex, altera in geminis putaminib⁹ grana bina iun-

cta gerit. ob id dicoccos appellat. plus quàm hordeũ alit. ori grata. digeritur in panificia, minus quàm triticum alens. Aeg. Zea tritico viribus respondet, medium inter calorem & siccitatem obtinens, leuiter exiccat, nec non obstruit.

ZIZIPHA Pampinius Italiæ primus inuexit, baccis similiora quàm malis, & intecta iam syluæ ascendunt, flore oleæ, sed odorato magis, corni baccis simile pomum. Quo amplius & maturius, eo innocentius, cũ alioqui difficile perficiatur, & lienem offendat. itaq; decocto potius vtendum cẽsent. Acdescina vocant quàm grãdissima, calore & humore temperata, teste Aetio: ideò sanguinis acrimoniam edomant, probum succum creant, serosum sanguinis humorem eliciunt. Decoctum eorum tussim & difficultatem spirandi lenit: pectori, renibus vesicæ prodest. Vomitionem acri concitatam humore sedant. Serica ea vocat Galenus, parui succi poma, nec concoctioni, nec stomacho facilia. Nanque, vt idẽ testatur, insolentibus & effrenatis pueris & mulieribus cibi gratia tantum expetuntur, exiguúmque præbent alimentum. Rutilum & album ziziphum probatissimum ad apum pastiones Columella scripsit.

ζιζιφάι
off. iuiubes ou guindoles.

PLANTARVM HISTORIAE
FINIS.

PARISIIS

EXCVDEBAT IOANNES LODOI-

CVS TILETANVS.

M. D. XLI.

